

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
ORAZ GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
W 2016 ROKU

MARZEC 2017

Zgodnie z zapisami par 83 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późniejszymi zmianami), sprawozdanie Zarządu na temat działalności Banku i Grupy zostało sporządzone w formie jednego dokumentu. Przedstawione w niniejszym dokumencie informacje odnoszą się do Grupy (włączając Bank) lub wyłącznie do Banku tak, jak wskazano w poszczególnych rozdziałach, tabelach i opisach.

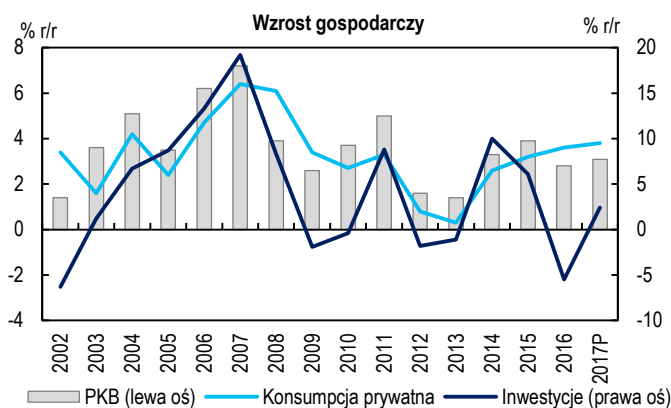
SPIS TREŚCI

I.	GOSPODARKA POLSKA W 2016 ROKU	5
1.	GLÓWNE TENDENCJE MAKROEKONOMICZNE	5
2.	RYNEK PIENIĘŻNY I WALUTOWY	5
3.	RYNEK KAPITAŁOWY	6
4.	SEKTOR BANKOWY	7
II.	SCHEMAT ORGANIZACYJNY GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.....	9
III.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.....	11
IV.	PODSTAWOWE DANE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	11
1.	ISTOTNE ZDARZENIA W 2016 ROKU	11
2.	SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH FINANSOWYCH GRUPY	12
3.	WYNIKI FINANSOWE GRUPY W 2016 ROKU	13
V.	DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. W 2016 ROKU	19
1.	KREDYTY I INNE ZAANGAŻOWANIA OBCIĄŻONE RYZYKIEM.....	19
2.	FUNDUSZE ZEWNĘTRZNE	23
3.	STOPY PROCENTOWE	23
4.	SEGMENT BANKOWOŚCI INSTYTUCJONALNEJ	24
5.	SEGMENT BANKOWOŚCI DETALICZNEJ.....	32
6.	ROZWÓJ KANAŁÓW DYSTRYBUCJI	35
7.	ZMIANY W ZAKRESIE TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH	36
8.	ZAANGAŻOWANIA KAPITAŁOWE GRUPY	38
9.	NAGRODY I WYRÓŻNIENIA	38
VI.	ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	39
1.	ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z OTOCZENIEM GRUPY	39
2.	ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z GRUPĄ I JEJ DZIAŁALNOŚCIĄ	43
VII.	PERSPEKTYWY ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.....	45
1.	OGÓLNE CELE ROZWOJU GRUPY	45
VIII.	ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE I MECENAT KULTURALNY BANKU.....	46
1.	SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU (CSR)	46
2.	MECENAT KULTURALNY I SPONSORING.....	52
IX.	INFORMACJE INWESTORSKIE.....	53
1.	STRUKTURA AKCJONARIATU I NOTOWANIA AKCJI BANKU NA GPW.....	53
2.	DYWIDENDA	54
3.	RATING	55
4.	RELACJE INWESTORSKIE W BANKU	55
X.	OŚWIADCZENIE BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. O STOSOWANIU W BANKU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO W 2016 ROKU	56
1.	ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO, KTÓRE STOSUJE BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.....	56
2.	ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO ZAWARTE W DPSN, KTÓRE NIE BYŁY PRZEZ BANK STOSOWANE W 2016 ROKU.....	56
3.	INFORMACJA O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO DLA INSTYTUCJI NADZOROWANYCH	57
4.	OPIS GŁÓWNYCH CECH STOSOWANYCH W BANKU SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ODNIESIENIU DO PROCESU SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH I SKONSOLIDOWANYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	58
5.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCYCH ZNACZNE PAKIETY AKCJI	58
6.	POSIADACZE WSZELKICH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, KTÓRE DAJĄ SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE, WRAZ Z OPISEM TYCH UPRAWNIENI	58
7.	OGRANICZENIA ODNOŚNIE DO WYKONYWANIA PRAWA GŁOSU	58
8.	OGRANICZENIA DOTYCZĄCE PRZENOSZENIA PRAWA WŁASNOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	59
9.	ZASADY POWOŁYWANIA I ODWOŁYWANIA CZŁONKÓW ZARZĄDU ORAZ ZAKRES ICH UPRAWNIENI	59
10.	ZMIANY STATUTU SPÓŁKI	60

11.	OPIS SPOSOBU DZIAŁANIA WALNEGO ZGROMADZENIA I JEGO ZASADNICZYCH UPRAWNIEŃ ORAZ PRAW AKCJONARIUSZY I SPOSOBU ICH WYKONYWANIA	60
12.	SKŁAD OSOBOWY I ZMIANY W ZARZĄDZIE I RADZIE NADZORCZEJ BANKU W 2016 ROKU, OPIS DZIAŁANIA ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ ORAZ ICH KOMITETÓW	64
13.	DOBRE PRAKTYKI W DOMU MAKLERSKIM BANKU HANDLOWEGO S.A. I HANDLOWY-LEASING SPÓŁKA Z O.O. -SPÓŁKACH Z GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU	75
XI.	INNE INFORMACJE O WŁADZACH BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. I ZASADY ZARZĄDZANIA	75
1.	INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ.....	75
2.	WYNAGRODZENIA I NAGRODY, ŁĄCZNIE Z WYNAGRODZENIAMI Z ZYSKU WYPŁACONE OSOBOM ZARZĄDZAJĄCYM I NADZORUJĄCYM	76
3.	INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ AKCJI BANKU ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH BANKU, BĘDĄCYCH W POSIADANIU CZŁONKÓW ZARZĄDU ORAZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ	78
4.	INFORMACJE O WSZELKICH UMOWACH ZAWARTYCH MIĘDZY BANKIEM A CZŁONKAMI ZARZĄDU, PRZEWIDUJĄCYCH REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA BANKU PRZEZ PRZEJĘCIE	79
5.	ZASADY ZARZĄDZANIA	79
XI.	UMOWY ZAWARTE Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA I PRZEGLĄDU SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	80
XII.	OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU.....	80

I. Gospodarka polska w 2016 roku

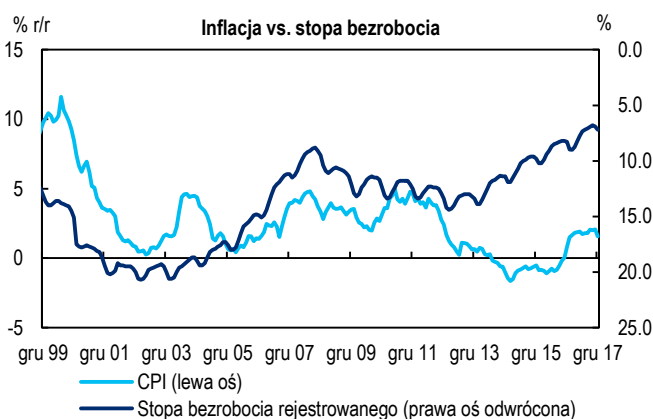
1. Główne tendencje makroekonomiczne

Źródło: GUS, prognozy analityków Citi Handlowy

Według danych przygotowanych przez Główny Urząd Statystyczny produkt krajowy brutto wzrósł w 2016 roku o 2,8% r./r. wobec 3,9% w 2015 roku. Wzrost gospodarczy stopniowo spowalniał w pierwszych trzech kwartałach zaskakując przy tym negatywnie. Popyt krajowy pozostał głównym motorem wzrostu, w tym szczególnie konsumpcja prywatna, która wzrosła o 3,6% r./r. wobec 3,2% r./r. w 2015 roku. Jednocześnie jednak w minionym roku doszło do znacznego spadku inwestycji o 5,5% r./r. wobec wzrostu o 6,1% w 2015 roku. Handel zagraniczny miał niewielki pozytywny wpływ na PKB, choć miało to miejsce przy spowolnieniu wzrostu obrotów handlowych i stosunkowo stabilnym wzroście PKB u głównych partnerów handlowych. Polska gospodarka wciąż korzystała z bardzo niskich cen ropy naftowej na światowych rynkach. Wsparciem dla eksportu pozostał stosunkowo słaby złoty.

Sytuacja na rynku pracy uległa dalszej poprawie, a stopa bezrobocia obniżyła się na koniec 2016 roku do 8,3% z 9,8% na koniec 2015 roku. Popyt na pracę pozostał solidny co przyczyniło się do przyspieszenia nominalnego wzrostu płac do 4,1% r./r. z 3,5% oraz przyspieszenia wzrostu zatrudnienia do 2,9% z 1,1%. Liczba nowych ofert pracy przypadająca na jednego bezrobotnego wzrosła do rekordowo wysokich poziomów. Indeksy niedoboru pracowników i presji płacowej wzrosły do najwyższych poziomów od kilku lat. Poza sytuacją na rynku pracy konsumpcję prywatną wspierały transfery gotówki do gospodarstw domowych w ramach programu 500+.

Źródło: NBP, GUS

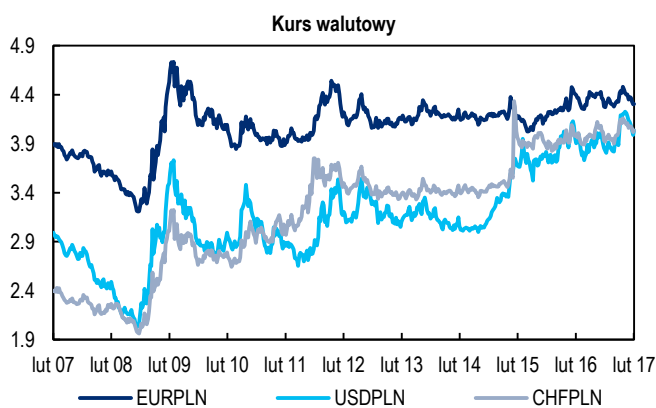
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 roku spadły przeciętnie o 0,6% r./r. wobec spadku o 0,9% r./r. w 2015 roku. Głównym czynnikiem stojącym za przedłużającą się deflacją w Polsce był podobnie jak w roku poprzednim spadek cen paliw o 7,5% r./r. Ponadto do deflacji przyczyniły się spadki cen nośników energii oraz cen w kategoriach zdrowie, łączność oraz rekreacja i kultura. Pomimo silnej konsumpcji prywatnej oraz poprawiającej się sytuacji na rynku pracy, popytowa presja na wzrost cen była bardzo ograniczona. Tym samym inflacja utrzymywała się znacznie poniżej celu inflacyjnego Rady Polityki Pieniężnej.

Mimo utrzymującej się deflacji niemal przez cały rok oraz stopniowego spowolnienia gospodarczego Rada Polityki Pieniężnej postanowiła utrzymać stopy procentowe na rekordowo niskim poziomie 1,5%.

2. Rynek pieniężny i walutowy

W 2016 roku złoty osłabił się o ok. 3% wobec euro i ok. 7% wobec dolara. Perspektywa podwyżek stóp przez Amerykański Federalny Bank Rezerw (Fed) przyczyniała się do odpływu kapitału z rynków wschodzących, prowadząc do okresowo podwyższonej zmienności na rynkach finansowych. Jednocześnie mniejszy apetyt na ryzyko przypadł na okresy w okolicach głosowania nad Brexitem oraz wyborów prezydenckich w USA. Waluty gospodarek wschodzących wyraźnie osłabiły się szczególnie względem dolara w reakcji na wyniki wyborów w Stanach Zjednoczonych w oczekiwaniu na zmiany w polityce gospodarczej.

W rezultacie tych zmian w ciągu roku kurs EUR/PLN wzrósł do 4,42 z 4,26, podczas gdy kurs USD/PLN wzrósł o 7% do 4,18 z 3,90, a kurs CHF/PLN wzrósł o 5% do poziomu 4,12.

Źródło: Bloomberg

Stawki rynku pieniężnego pozostawały stosunkowo stabilne w trakcie 2016 roku. Stopa WIBOR 3M wyniosła na koniec roku 1,73% wobec 1,72% na koniec 2015 roku. Po wyraźnym spadku na początku roku rentowność 2-letnich obligacji pozostawała w trendzie wzrostowym, czemu sprzyjał stopniowy wzrost inflacji. Na koniec roku 2-letnie rentowności wzrosły do 2,04% z 1,62%. Rentowności 10-letnich obligacji wzrosły do 3,63% z 2,94%, na co wpływ miały także czynniki globalne, jak odpływ kapitału z rynków wschodzących w reakcji na wynik wyborów prezydenckich w USA.

3. Rynek kapitałowy

Rok 2016 okazał się rokiem wzrostów na krajowym rynku akcji. Pozytywnej koniunkturze sprzyjało przede wszystkim odbicie cen na globalnym rynku surowcowym. Dodatkowo poprawa na krajowym rynku akcji (w szczególności w segmencie małych i średnich firm) wynikała z przedstawienia planu zmian w systemie emerytalnym, których konsekwencje wydają się istotnie mniej negatywne – niż pierwotnie oczekiwano dla rynku kapitałowego w Polsce. Nie bez znaczenia dla notowań akcji banków pozostała także publikacja mniej restrykcyjnego projektu ustawy dotyczącej kredytów walutowych. Z drugiej strony dynamika wzrostów byłaby bardziej znacząca, gdyby nie zaskakujące wyniki referendum dotyczącego obecności Wielkiej Brytanii w UE w II kwartale oraz pogorszenie nastawienia do krajowych spółek energetycznych wskutek wprowadzenia działań niekorzystnych dla akcjonariuszy mniejszościowych (m. in. zapowiedzi podwyższenia wartości nominalnej akcji, brak deklaracji co do poziomu wypłacanych dywidend).

W ciągu ostatnich 12 miesięcy wszystkie główne indeksy zyskały na wartości. Najszerzy indeks rynku WIG poprawił swoje notowania o 11,4%. Bardzo solidne zwyżki objęły spółki o średniej kapitalizacji (mWIG40 zwyżkował o 18,2%). Na tym tle, relatywnie słabiej zachowywały się spółki o największej kapitalizacji, dla których indeks zyskał 4,8%. Wśród subindeksów sektorowych, na uwagę zasługują spółki surowcowe, które zyskały na wartości 79,7% r./r. Wysoką stopę zwrotu uzyskały także spółki informatyczne oraz paliwowe, odpowiednio 33,7% oraz 26,9%. W stosunku do poziomu z końca 2015 roku największe spadki zanotowały spółki z branży chemicznej (-16,4%) oraz energetycznej (-12,9%).

W minionym roku, na głównym parkiecie GPW zadebiutowało 19 spółek (w tym 7 wskutek przeniesienia notowań z alternatywnego rynku New Connect). Łączna wartość ofert przekroczyła 994 mln zł (w poprzedzającym roku było to 1,94 mld zł), z czego 459 mln zł w ramach nowej emisji. Jednocześnie z obrotu wycofane zostały akcje 19 podmiotów. Na koniec 2016 roku przedmiotem handlu na GPW były akcje 487 spółek (w tym 53 zagraniczne). Łączna kapitalizacja wzrosła nieznacznie 3,0% r./r. do 1,12 bln zł, z tego 49,9% stanowiły podmioty krajowe.

Indeksy rynku akcji według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Indeks	2016	Zmiana (%)	2015	Zmiana (%)	2014
WIG	51 754,03	11,4%	46 467,38	(9,6%)	51 416,08
WIG-PL	52 583,91	10,9%	47 412,44	(10,2%)	52 805,46
WIG-div	1 039,29	8,4%	958,66	(16,8%)	1 151,73
WIG20	1 947,92	4,8%	1 859,15	(19,7%)	2 315,94
WIG20TR	3 296,32	7,9%	3 054,29	(17,0%)	3 680,89
WIG30	2 243,30	8,1%	2 075,51	(16,6%)	2 487,52
mWIG40	4 215,54	18,2%	3 567,05	2,4%	3 483,45
sWIG80	14 259,47	7,9%	13 211,23	9,1%	12 108,06
Subindeksy sektorowe					
WIG-Banki	6 263,33	2,9%	6 086,60	(23,5%)	7 960,97
WIG-Budownictwo	2 857,41	(2,4%)	2 926,28	36,5%	2 143,29
WIG-Chemia	13 755,90	(16,4%)	16 458,51	44,6%	11 383,76
WIG-Deweloperzy	1 829,06	20,9%	1 513,35	12,9%	1 340,47
WIG-Energia	2 551,21	(12,9%)	2 928,40	(31,4%)	4 268,12
WIG-Informatyka	2 155,40	33,7%	1 611,73	16,2%	1 386,48
WIG-Media	4 561,93	15,7%	3 942,07	2,6%	3 840,32
WIG-Paliwa	5 668,84	26,9%	4 468,32	32,2%	3 381,16
WIG-Spożywczy	4 154,32	21,4%	3 420,99	38,6%	2 468,65
WIG-Surowce	3 516,44	79,7%	1 956,85	(43,8%)	3 481,62
WIG-Telekomunikacja	730,02	(9,6%)	807,99	(12,6%)	924,52

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”)

Wartość obrotu akcjami i obligacjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi na GPW na dzień 31 grudnia 2016 roku

	2016	Zmiana (%)	2015	Zmiana (%)	2014
Akcje (mln zł) *	405 585	(10,0%)	450 574	(3,3%)	465 730
Obligacje (mln zł)	2 851	57,7%	1 808	(8,8%)	1 983
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	15 195	(0,9%)	15 334	(14,8%)	18 004
Opcje (tys. szt.)	754	(13,9%)	876	(8,6%)	958

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), * dane bez wahań

Krajowy rynek akcji zanotował spadek aktywności inwestorów trzeci rok z rzędu. W 2016 roku obroty instrumentami udziałowymi skurczyły się o 10,0% r./r. do 405,6 mld zł.

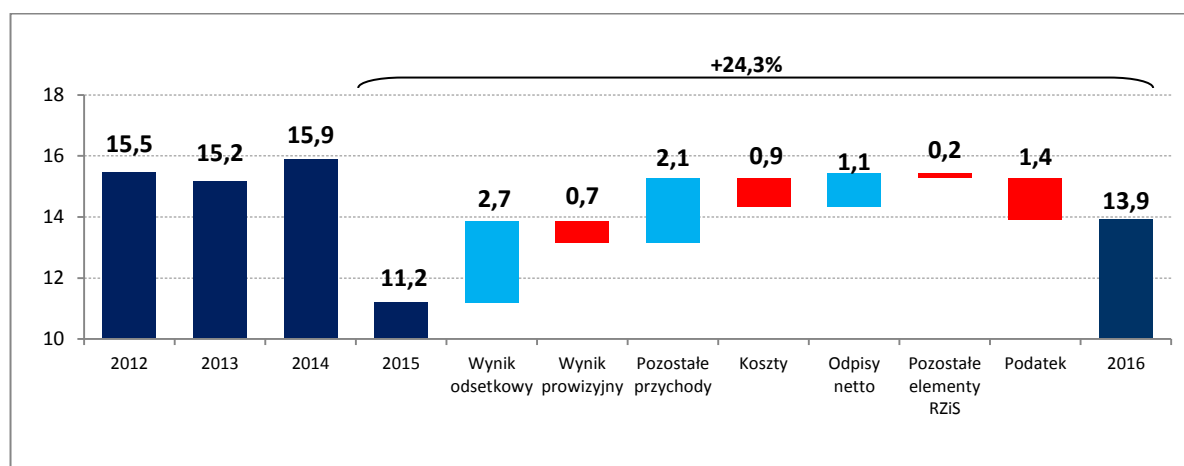
W segmencie papierów dłużnych nastąpiła wyraźna poprawa w obrotach. W stosunku do 2015 roku obroty obligacjami wzrosły o 57,7% osiągając poziom 2,6 mld zł

Rynek kontraktów terminowych zanotował niewielki spadek wolumenu o 0,9% do 15,2 mln sztuk.

Mniejszym zainteresowaniem w stosunku do 2015 roku cieszyły się także opcje. W przypadku tych instrumentów, wolumen obrotu na poziomie 754 tys. sztuk był niższy o 13,9% r./r.

4. Sektor bankowy

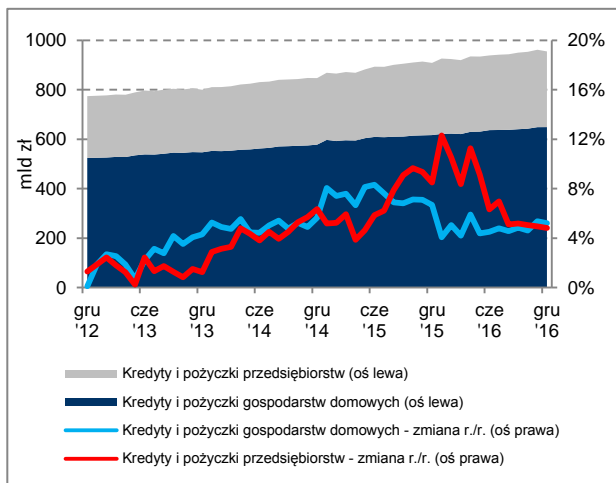
Wynik netto sektora bankowego (mld zł)

Źródło: KNF, obliczenia własne

Według danych KNF zysk netto sektora bankowego w 2016 roku wzrósł w stosunku do ubiegłego roku o +24,3% (2,7 mld zł) osiągając poziom 13,9 mld zł, co jest wynikiem lepszym od zeszłorocznego, ale słabszym od wyników wypracowywanych przez banki w latach 2011-2015. Wzrost wyniku netto spowodowany był w głównej mierze poprawą wyniku odsetkowego banków (+7,6% r./r., 2,7 mld zł) osiągniętego poprzez wzrost wolumenów kredytowych, oraz obniżenie kosztu finansowania. Duże znaczenie dla poprawy wyniku sektora bankowego miał także wzrost pozostałych przychodów o +25,1% r./r. (2,1 mld zł), co było rezultatem rozliczenia w czerwcu 2016 roku transakcji przejścia Visa Europe przez Visa Inc. Polskie banki zaksięgowały z tego tytułu przychód przekraczający 2 mld zł. Wśród czynników, które odcisnęły się negatywnie na wynikach sektora wymienić należy słabszy niż przed rokiem wynik prowizyjny (-5,4% r./r., 722 mln zł) W efekcie całkowite przychody sektora bankowego wzrosły o 4,1 mld zł do poziomu 61,2 mld zł. Wyższymi przychodom towarzyszyły wyższe koszty operacyjne (+2,8% r./r., 943 mln zł). Za wysoką dynamiką wyniku netto stoi także jednorazowy koszt przekraczający 2 mld zł, który został poniesiony w IV kwartale 2015 roku, za sprawą konieczności dokonania dodatkowej wpłaty na rzecz BFG, co było związane z upadłością jednego z banków spółdzielczych. Poprawie uległa efektywność sektora mierzona wskaźnikiem kosztów do przychodów. Wskaźnik spadł z 59% w 2015 roku do 56% w 2016 roku. Odpisy netto z tytułu utraty wartości zostały zredukowane o -11,7% r./r. (1,1 mld zł), jednocześnie odnotowano istotną poprawę jakości portfela kredytowego określanej poprzez wskaźnik NPL (o -0,4 p.p. r./r. do poziomu 6,4%). Najistotniejszą poprawę jakości zanotowano dla portfela kredytów korporacyjnych, dla których wskaźnik kredytów zagrożonych utratą wartości (NPL) obniżył się w ciągu roku o -1,0 p.p. do poziomu 9,0%. Polepszenie wskaźnika dokonało się zarówno w obszarze kredytów udzielonych dużym przedsiębiorstwom (-1,0 p.p. r./r. do poziomu 6,7%), jak i kredytów dla przedsiębiorstw małych i średnich (-1,0 p.p. r./r. do poziomu 10,7%). Dla portfela kredytów udzielonych gospodarstwom domowym wskaźnik NPL również uległ poprawie, w znacznie mniejszej skali jednak niż w wypadku przedsiębiorstw (-0,2 p.p. do poziomu 6,1%). Poprawę odnotowano w obszarze kredytów konsumpcyjnych (-0,4 p.p. do poziomu 11,9%) podczas, gdy kredyty hipoteczne pozostały na poziomie 2,9%. Tylko kredyty na nieruchomości denominowane w walutach obcych odnotowały pogorszenie spłacalności – wzrost wskaźnika NPL o 0,3 p.p. do poziomu 3,4%.

Kredyty i pożyczki udzielone przedsiębiorstwom oraz gospodarstwom domowym

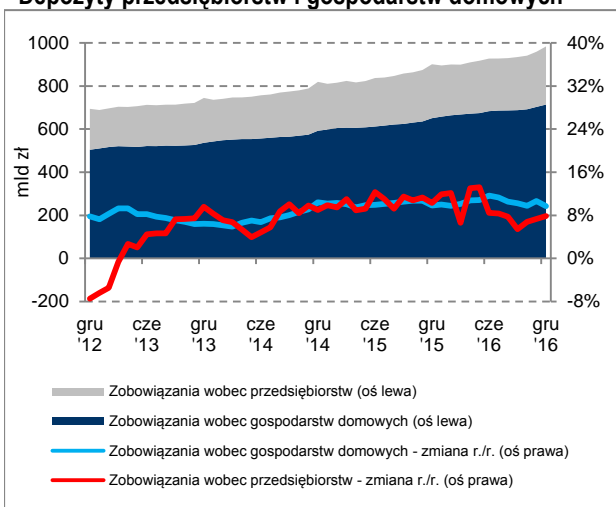

Źródło: NBP, obliczenia własne

W 2016 roku sektor bankowy odnotowywał stopniowe spowolnienie dynamiki kredytów sektora niefinansowego, która spadła na koniec grudnia 2016 roku do poziomu +5,1% r./r. (52 mld zł). Wartość kredytów udzielonych przedsiębiorstwom wzrosła o +4,8% r./r. i na koniec 2016 roku osiągnęła 306 mld zł. Biorąc pod uwagę przeznaczenie kredytów zaciąganych przez przedsiębiorstwa, najwyższą dynamikę odnotowano dla kredytów inwestycyjnych (+12,9% r./r.), podczas gdy kredyty bieżące i na nieruchomości pozostały na zbliżonym poziomie (odpowiednio +0,6% r./r. i +0,4% r./r.). Natomiast w ujęciu według terminu pierwotnego najwyższą dynamikę miały kredyty długoterminowe, udzielone na okres powyżej pięciu lat (+9,1% r./r.). Tuż za nimi uplasowały się kredyty o średnim terminie zapadalności, których wartość na koniec 2016 r. wzrosła o +7,7% r./r. Natomiast kredyty krótkoterminowe (do 1 roku), odnotowały spadek wolumenu, o -1,9% r./r.

W kategorii kredytów udzielonych gospodarstwom domowym również odnotowano spowolnienie wzrostu wolumenów (+5,2% r./r., wzrost o 32 mld zł do poziomu 649 mld zł). Znacząco przyspieszyły kredyty konsumpcyjne (+7,4% r./r., 10,9 mld zł, do poziomu 158 mld zł), zahamowała natomiast akcja kredytowa w zakresie kredytów na nieruchomości. Wartość tego typu kredytów zaciągniętych przez gospodarstwa domowe osiągnęła na koniec 2016 roku 405 mld zł to jest o +4,8% (18,6 mld zł) więcej niż na koniec 2015 roku. Wolumen kredytów na nieruchomości wyrażonych w walucie innej niż złoty spadł o -2,3% r./r. (3,8 mld zł), z kolei rynek złotych kredytów na nieruchomości odnotował znaczący wzrost o 10,2% r./r. (22,5 mld zł).

Depozyty przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

Źródło: NBP, obliczenia własne

Depozyty przedsiębiorstw wzrosły o +7,9% r./r. (19,7 mld zł, do poziomu 270 mld zł). Wzrost ten dokonał się głównie za sprawą utrzymującej się na wysokim poziomie dynamiki depozytów bieżących (wzrost o +16,3% r./r. do poziomu 170 mld zł). Natomiast depozyty terminowe uległy spadkowi o -3,9% r./r. (spadek wolumenu do poziomu 100 mld zł), na koniec grudnia. Depozyty gospodarstw domowych również odnotowały znaczny przyrost wolumenu. Ich saldo wzrosło o +9,7% r./r. (63,1 mld zł, do poziomu 714 mld zł). Podobnie jak w przypadku depozytów od przedsiębiorstw za wzrost były odpowiedzialne głównie depozyty bieżące (wzrost o +17,9% r./r., 60,8 mld zł, do poziomu 400 mld zł), podczas gdy depozyty terminowe pozostały na prawie niezmiennym poziomie (+0,7% r./r., 2,3 mld zł, do poziomu 314 mld zł).

W 2017 roku spodziewane jest utrzymanie się zbliżonych warunków rynkowych (niskie stopy procentowe, podatek bankowy) jak w roku 2016. W związku z tym banki będą kontynuowały działania polegające, na dostosowywaniu modeli biznesowych do sytuacji rynkowej, charakteryzującej się wysokimi kosztami i silną konkurencją w obszarze wysokomarżowych produktów.

Istotnym ryzykiem dla sektora bankowego pozostaje nierozwiązany problem kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych. Proponowane dotychczas rozwiązania, skutkujące przewalutowaniem kredytów wg wstępnych szacunków generują koszty, które mogą zagrozić stabilności systemu bankowego. Z drugiej strony szansą dla banków będzie wciąż silny wzrost gospodarczy i rozbudzona konsumpcja mogąca przyczynić się do wzrostu popytu na kredyty.

Ostatnie lata przyniosły wzmogłą aktywność na rynku fuzji i przejęć w sektorze finansowym. Wydaje się, że struktura sektora bankowego pod względem właścicielskim w najbliższym okresie nie powinna ulegać istotnym zmianom.

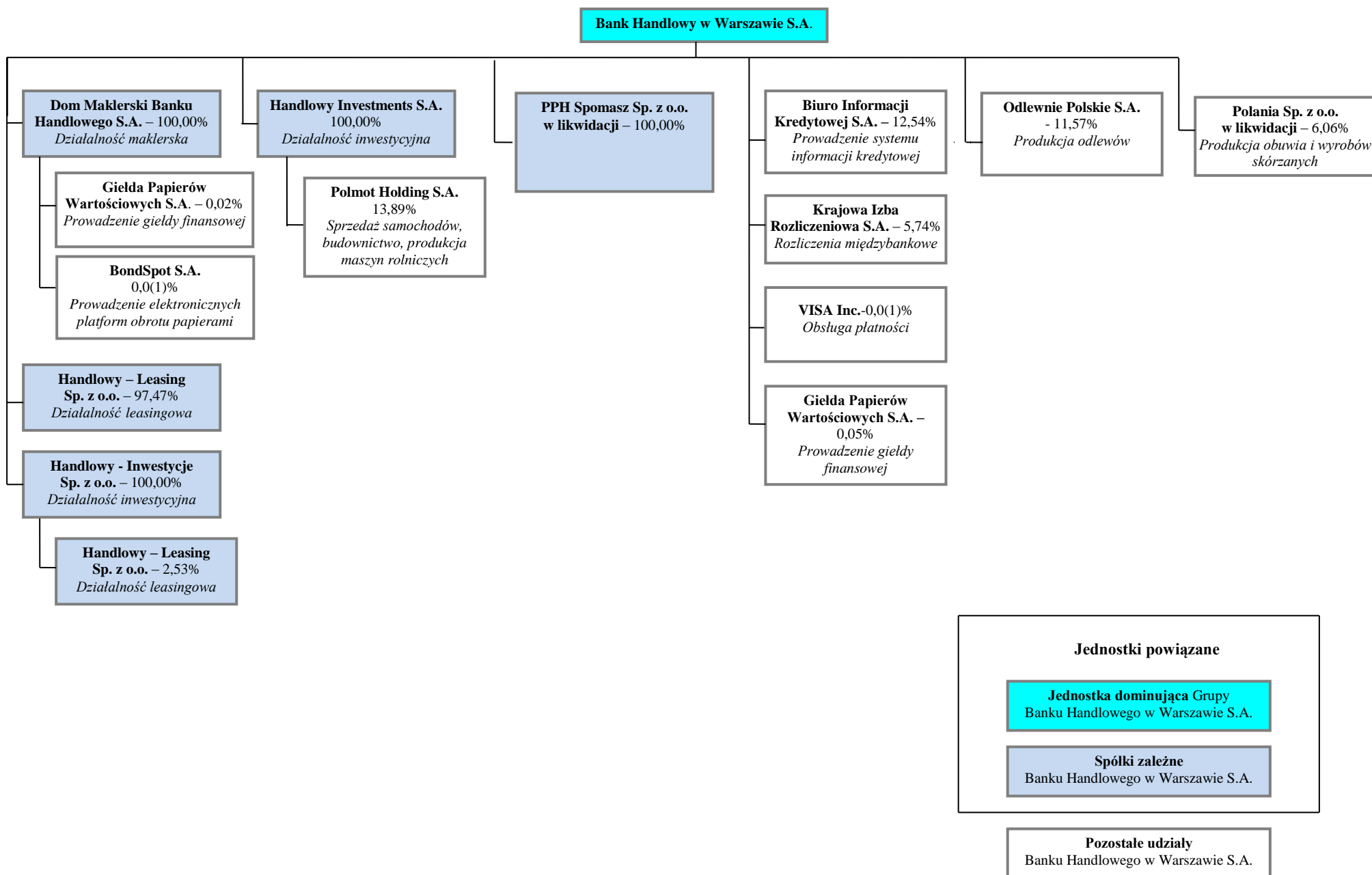
Ważnym wyzwaniem, przed którym stoi sektor bankowy jest również sytuacja w sektorze SKOK. Część kas objęta jest postępowaniem naprawczym pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, a ich przyszłość pozostaje niepewna. Ewentualna upadłość kolejnych kas, może oznaczać konieczność dalszego wykorzystywania funduszy zgromadzonych w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Ciężar uzupełnienia wykorzystanych środków spadnie w większości na sektor bankowy, co w kolejnych latach może negatywnie wpływać na poziom kosztów instytucji finansowych.

II. Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę grupy jednostek powiązanych Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Bank”) według stanu na 31 grudnia 2016 roku według udziałów w kapitałach Spółek.

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

III. Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”) obejmuje jednostkę dominującą oraz jednostki zależne:

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. KONSOLIDOWANE METODĄ PEŁNĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji / wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Bank Handlowy w Warszawie S.A.*	bankowość	jednostka dominująca	-	-	6 723 926
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”)**	działalność maklerska	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	109 224
Handlowy -Leasing Sp. z o.o.**	działalność leasingowa	jednostka zależna	100,00%**	konsolidacja pełna	35 899
Handlowy Investments S.A.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	18 802
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji**	nie prowadzi działalności	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	Jednostka postawiona w stan likwidacji

* Kapitał własny Banku Handlowego w Warszawie S.A. zgodnie ze sprawozdaniem z sytuacji finansowej Banku za 2016 rok.

** Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. NIEOBJĘTE KONSOLIDACJĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji / wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.**	działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	10 885

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

IV. Podstawowe dane finansowe Banku i Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Istotne zdarzenia w 2016 roku

W 2016 roku Bank musiał zmierzyć się z wymagającym otoczeniem rynkowym (spowolnienie wzrostu gospodarczego), regulacyjnym oraz dużą zmiennością wycen aktywów finansowych na globalnych rynkach finansowych.

W minionym roku Grupa koncentrowała swoje działania na strategicznych obszarach, czego potwierdzeniem są następujące osiągnięcia i wydarzenia:

- Kolejny rok **wzrostu akcji kredytowej**¹ na poziomie +7% r./r. (klienci instytucjonalni +9% oraz klienci indywidualni +4%);
- **Wzrost środków na rachunkach bieżących** zarówno w obszarze klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych (odpowiednio wzrost wolumenów o 17% i 7% r./r.)
- **Wysoka efektywność** – kluczowe wskaźniki efektywności utrzymały się na wysokim, lepszym od sektora poziomie:
  - Zwrot na aktywach (ROA) na poziomie 1,3% (sektor: 0,8%);
  - Zwrot na kapitale trwałym / podstawowym (ROTE) na poziomie 12,0% (sektor: 7,9%);
- **Dwucyfrowy wzrost marży operacyjnej** o 14% r./r.;
- **Wzrost wyniku z tytułu odsetek** o 3% r./r., w tym na działalności klientowskiej o 9% r./r., pomimo utrzymujących się historycznie niskich stóp procentowych; wzrost marży odsetkowej na aktywach pracujących do poziomu 2,6%;
- Konsekwentna **dyscyplina kosztowa** – spadek kosztów działania i amortyzacji w 2016 roku o 6%;
- **Bezpieczeństwo kapitałowe** Banku utrzymane na wysokim poziomie: wysoka jakość aktywów i kapitałów, współczynnik Tier 1 na poziomie 17,4% (sektor 16,1%²);

¹ Akcja kredytowa z wyłączeniem należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (transakcje reverse-repo).

² Wskaźnik Tier 1 dla sektora przedstawia wartość dla 3 kwartału 2016 roku, brak danych na koniec 4 kwartału 2016 roku na moment przygotowania raportu.

- **Transformacja dla innowacji:**
  - Na koniec 2016 roku Bank nie posiadał tradycyjnych placówek bankowych, odzwierciedlając skuteczną realizację strategii budowy **Bankowego Ekosystemu Smart**. W 2016 roku Bank wprowadził nowy format fizycznej dystrybucji produktów bankowych – **Smart Mini**. Smart-Mini wykorzystuje model sprzedaży opartej na mobilności, może zostać w ciągu 2-3 dni przeniesiony w dowolne miejsce, dzięki czemu Bank może dosłownie podążać za klientami;
  - Bank rozwinął procesy obsługi zdalnej dla najzamożniejszych klientów z segmentu Citigold i Citigold Private Client. Bank wprowadził nowe narzędzie **CitiPlanner for iPad**, umożliwiające doradztwo inwestycyjne, bez konieczności wizyty w fizycznym oddziale;
  - Praca nad rozwojem nowego serwisu transakcyjnego Citibank Online – **Redesign+**, który zostanie udostępniony klientom w I kwartale 2017 roku. Redesign+ budowany jest kompletnie od podstaw i oparty jest na doświadczeniach klientów. Jest to kluczowy element strategii, w ramach której Bank ma ambicję stać się liderem w obszarze bankowości elektronicznej;
  - **Promowanie bankowości internetowej i mobilnej** wśród klientów banków. Udział transakcji dokonywanych za pomocą bankowości internetowej lub mobilnej wyniósł 97,5% w 2016 roku, co oznacza poprawę o 2 p.p. względem 2015 roku. Jednocześnie, zwiększyła się liczba użytkowników bankowości mobilnej o 14% r./r.;
  - **Wzrost akwizycji kart kredytowych poprzez kampanie internetowe**. Liczba sprzedanych kart kredytowych wzrosła o 47% w stosunku do 2015 roku i stanowi 33% całej sprzedaży Banku;
  - **Kontynuacja rozwoju bankowości relacyjnej** dla klientów indywidualnych. Bank zdobył pierwsze miejsce w rankingu Bankowości Prywatnej Euromoney.
- Wiodąca pozycja w obszarze **rynków finansowych:**
  - Silna pozycja Banku w **wolumenie obrotów FX**. 80% wszystkich transakcji odbywa się za pośrednictwem CitiFX Pulse;
  - Pierwsze miejsce w prestiżowym rankingu Ministerstwa Finansów na pełnienie funkcji **Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych** w 2017 roku (piąty raz z rzędu);
  - Bank utrzymał pozycję lidera w **działalności powierniczej**, z udziałem wynoszącym 40%;
  - DMBH liderem na **rynku kapitałowym** pod względem udziału w obrotach akcjami na rynku wtórnym (udział 10,3%);
  - DMBH zanotował **wzrost liczby rachunków inwestycyjnych** o 18% r./r., który wynikał przede wszystkim z systematycznego wzrostu liczby zawieranych umów dla usług rynków zagranicznych oraz forex realizowanych na platformie CitiFX Pro;
- Sukcesy **bankowości transakcyjnej:**
  - **Wzrost depozytów bieżących o 10% r./r.** będący efektem konsekwentnej koncentracji na rachunkach operacyjnych;
  - Wzrost aktywów **programu finansowania dostawców** o 20% r./r.;
  - Konsekwentne usprawnienia w ramach wdrożenia **platformy elektronicznej do obsługi produktów finansowania handlu - 100% transakcji finansowych** zostało przeprowadzonych na podstawie **wniosek elektronicznych**;
  - **Wdrożenie innowacyjnego rozwiązania** połączenia produktu Polecenie Zapłaty SEPA z platformą wymiany walut Citi FX Pulse, które jest idealnym rozwiązaniem dla firm realizujących cykliczne rozliczenia z kontrahentami ze strefy euro;
- **Wykorzystywanie globalnego doświadczenia** w realizacji transakcji sekurytyzacyjnych oraz na rynku dłużnych papierów wartościowych;
- **Budowanie wartości dla akcjonariuszy** – bezpieczeństwo i stabilna pozycja Banku potwierdzone konsekwentną polityką dywidendy. Jednocześnie, Bank utrzymał także notowanie w kolejnej edycji RESPECT Index, indeksu GPW, skupiającego najbardziej zaangażowane społecznie firmy. Citi Handlowy jest jednym z dwóch banków, które utrzymują się na liście od pierwszej edycji zestawienia.

2. Syntetyczne zestawienie podstawowych danych finansowych Banku i Grupy

Dane finansowe w niniejszym dokumencie zaprezentowane są zarówno dla Banku, jak i Grupy. Ze względu na fakt, że działalność Banku stanowi przeważającą część działalności Grupy (aktywa, kapitały własne i przychody Banku stanowią odpowiednio 99,7%, 99,0% i 99,0% aktywów, kapitałów własnych i skonsolidowanych przychodów Grupy, omówienie wyników i sytuacji finansowej oparte jest o dane skonsolidowane za wyjątkiem sytuacji, w których wyraźnie wskazano, że omawiane dane są danymi Banku.

w mln zł	Bank		Grupa Kapitałowa	
	2016	2015	2016	2015
Suma bilansowa	45 091,6	49 442,3	45 209,9	49 506,8
Kapitał własny	6 723,9	6 782,5	6 790,5	6 850,7
Należności od klientów*	18 795,3	18 848,0	18 860,1	18 975,5
Depozyty klientów*	33 914,4	31 453,6	33 819,0	31 275,5
Wynik finansowy netto	604,2	620,2	601,6	626,4
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	4,62	4,75	4,60	4,79
Dywidenda na jedną akcję zwykłą (w zł)**	4,53	4,68	4,53	4,68
Współczynnik wypłacalności	17,2%	16,8%	17,4%	17,1%

*Należności i depozyty podmiotów sektora finansowego niebędących bankami, podmiotów sektora niefinansowego, w tym sektora budżetowego.

** Rekomendacja Zarządu z dnia 14 marca 2017 r.

3. Wyniki finansowe Banku i Grupy w 2016 roku

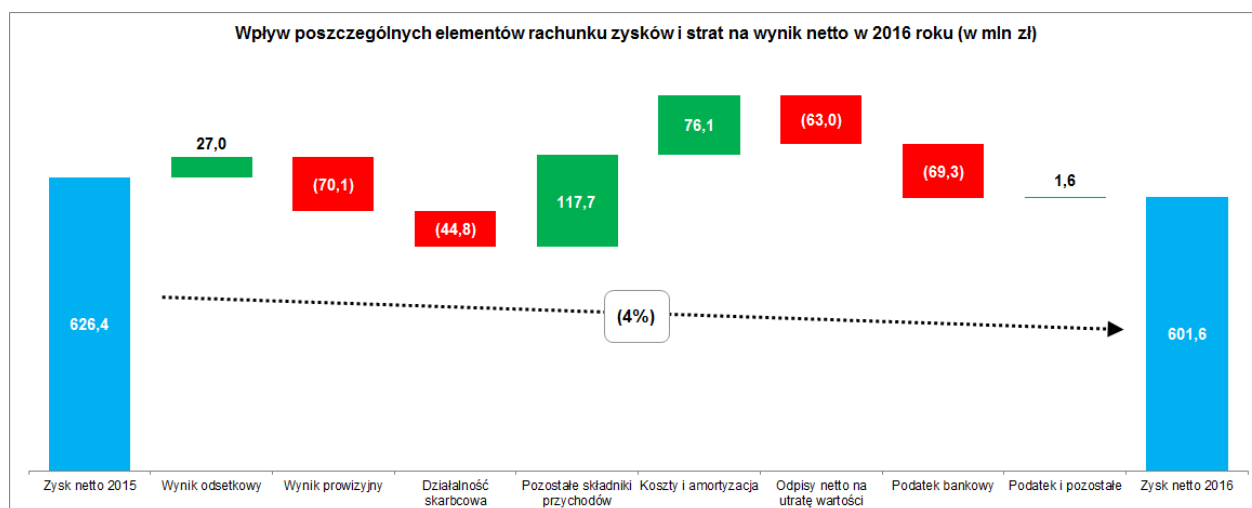
3.1 Rachunek zysków i strat

W 2016 roku Grupa wypracowała zysk netto w wysokości 601,6 mln zł, który był niższy o 24,8 mln zł (tj. 4,0%) w stosunku do zysku za 2015 rok. Skonsolidowany zysk brutto za 2016 rok wyniósł 764,3 mln zł i obniżył się o 26,4 mln zł (tj. 3,3%) w porównaniu do poprzedniego roku.

Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa		Zmiana	
	2016	2015	2016	2015	tys. zł	%
Wynik z tytułu odsetek	999 870	962 710	1 003 571	976 600	26 971	2,8%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	526 401	594 059	561 229	631 350	(70 121)	(11,1%)
Przychody z tytułu dywidend	29 005	22 957	8 050	7 382	668	9,0%
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	345 671	290 708	347 197	293 118	54 079	18,4%
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	44 746	145 246	44 746	145 246	(100 500)	(69,2%)
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży	95 913	2 232	95 913	2 232	93 681	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	9 553	7 949	9 553	7 949	1 604	20,2%
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	8 617	(10 732)	11 205	(12 170)	23 375	-
Razem przychody	2 059 776	2 015 129	2 081 464	2 051 707	29 757	1,5%
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu oraz amortyzacja, w tym:	(1 177 990)	(1 251 601)	(1 202 223)	(1 278 297)	76 074	(6,0%)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(1 108 862)	(1 183 516)	(1 132 301)	(1 207 875)	75 574	(6,3%)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(69 128)	(68 085)	(69 922)	(70 422)	500	(0,7%)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	104	102	116	102	14	13,7%
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(48 759)	16 411	(45 768)	17 202	(62 970)	-
Udział w zyskach netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	-	-	50	61	(11)	(18,0%)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(69 311)	-	(69 311)	-	(69 311)	-
Zysk brutto	763 820	780 041	764 328	790 775	(26 447)	(3,3%)
Podatek dochodowy	(159 621)	(159 814)	(162 748)	(164 356)	1 608	(1,0%)
Zysk netto	604 199	620 227	601 580	626 419	(24 839)	(4,0%)

Wpływ poszczególnych pozycji rachunku zysku i strat na wynik netto Grupy przedstawia poniższy wykres:

Na zmianę zysku netto w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku miały wpływ następujące czynniki:

- Przychody operacyjne (obejmujące wynik z tytułu odsetek oraz opłat i prowizji, przychody z tytułu dywidend, wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji, wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych, wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych, wynik na rachunkowości zabezpieczeń oraz wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych) na poziomie 2 081,5 mln zł wobec 2 051,7 mln zł w 2015 roku – wzrost o 29,8 mln zł (tj. 1,5%) od przychodów 2015 roku przede wszystkim za sprawą rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.

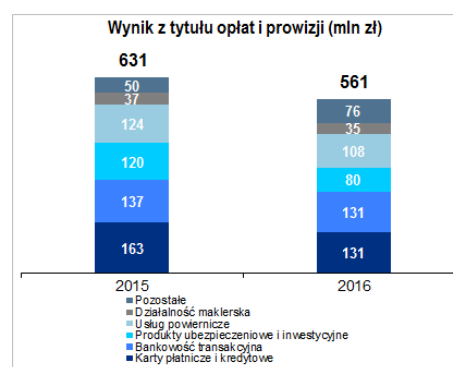
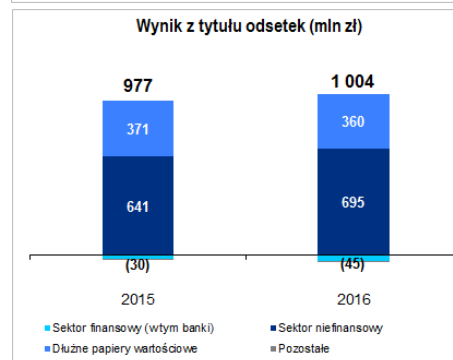
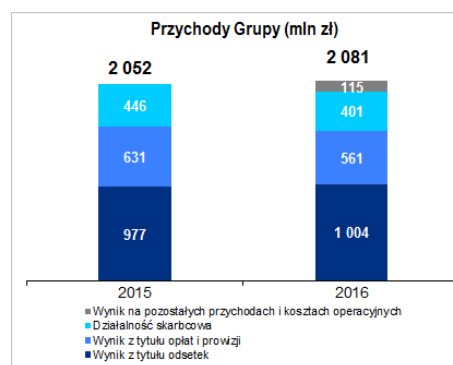
- Koszty działania i ogólnego zarządu wraz z amortyzacją w wysokości (1 202,2) mln zł wobec (1 278,3) mln zł w poprzednim roku – spadek kosztów o 76,1 mln zł (tj. 6,0%). W 2016 roku Bank dokonał dodatkowej opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przeznaczonej na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Banku Spółdzielczego w Nadarzynie w wysokości 5,6 mln zł (wobec kwoty 63,6 mln zł przeznaczonej przez Bank na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w 2015 roku). Po wyłączeniu wpływu dodatkowych opłat, spadek kosztów w porównaniu do 2015 roku wyniósł 18,1 mln zł (tj. 1,5%).
- Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wyniósł (45,8) mln zł w 2016 roku, wobec dodatniego wyniku odpisów w 2015 roku na poziomie 17,2 mln zł.

3.1.1 Przychody

W 2016 roku przychody z działalności operacyjnej ukształtowały się na poziomie 2 081,5 mln zł wobec 2 051,7 mln zł w poprzednim roku, co oznacza wzrost o 29,8 mln zł, tj. 1,5%.

Wpływ na przychody z działalności operacyjnej w 2016 roku miały:

- Wynik z tytułu odsetek w wysokości 1 003,6 mln zł wobec 976,6 mln zł w 2015 roku – wzrost o 27,0 mln zł (tj. 2,8%) pomimo panującego środowiska rekordowo niskich stóp procentowych. Przychody odsetkowe w 2016 roku wzrosły o 26,2 mln zł (tj. 2,1%) w porównaniu do 2015 roku i wyniosły 1 258,6 mln zł. Należności od klientów stanowiły główne źródło przychodów odsetkowych, które osiągnęły poziom 837,3 mln zł i były wyższe o 59,0 mln zł (tj. 7,6%) w stosunku do 2015 roku, dzięki pozytywnemu wpływowi marży kredytowej. Z drugiej strony spadły przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu o 25,3 mln zł (tj. 34,4%), głównie z powodu niższego średniego wolumenu na papierach wartościowych. Jednocześnie koszty z tytułu odsetek w 2016 roku nieznacznie spadły o 0,8 mln zł (tj. 0,3%) w porównaniu do 2015 roku i wyniosły 255,0 mln zł;
- Wynik z tytułu opłat i prowizji w kwocie 561,2 mln zł wobec 631,4 mln zł w 2015 roku – spadek o 70,1 mln zł (tj. 11,1%) był przede wszystkim efektem niższego o 40,1 mln zł (tj. 33,5%) wyniku z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych, na które wpłynęło zmniejszenie zainteresowania klientów produktami inwestycyjnymi stanowiące konsekwencję osłabienia nastrojów rynkowych oraz nowe wymagania regulacyjne dotyczące ubezpieczeń grupowych. Jednocześnie został zanotowany niższy wynik z tytułu kart płatniczych i kredytowych o 31,7 mln zł (tj. 19,5%);
- Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w wysokości 347,2 mln zł wobec 293,1 mln zł w 2015 roku, tj. wzrost o 54,1 mln zł będący efektem poprawy wyniku z tytułu działalności klientowskiej;
- Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych w kwocie 44,7 mln zł wobec 145,2 mln zł w 2015 roku, tj. spadek o 100,5 mln zł związany z mniej sprzyjającymi warunkami rynkowymi;
- Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży w wysokości 95,9 mln zł wobec 2,2 mln zł w 2015 roku, tj. wzrost o 93,7 mln zł z powodu zaksięgowania rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.

3.1.2 Koszty

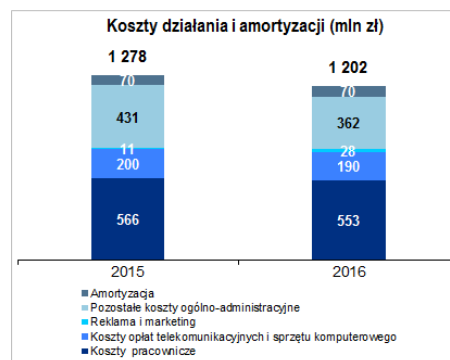
Koszty działania i ogólnego zarządu oraz amortyzacja

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa		Zmiana	
	2016	2015	2016	2015	tys. zł	%
Koszty pracownicze	537 894	548 163	552 718	565 763	(13 045)	(2,3%)
Koszty ogólnego administracyjnego, w tym:	570 968	635 353	579 583	642 112	(62 529)	(9,7%)
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	183 938	195 089	189 622	200 464	(10 842)	(5,4%)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	84 290	81 976	84 469	82 157	2 312	2,8%
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych	54 872	65 219	55 356	66 253	(10 897)	(16,4%)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	1 108 862	1 183 516	1 132 301	1 207 875	(75 574)	(6,3%)

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

Amortyzacja	69 128	68 085	69 922	70 422	(500)	(0,7%)
Koszty ogółem	1 177 990	1 251 601	1 202 223	1 278 297	(76 074)	(6,0%)

- Koszty działania i ogólnego zarządu wraz z amortyzacją w wysokości 1 202,2 mln zł wobec 1 278,3 mln zł w analogicznym okresie roku poprzedniego – spadek kosztów o 76,1 mln zł (tj. 6,0%) wynikający ze spadku o 62,5 mln zł (tj. 9,7%) kosztów ogólnoadministracyjnych, w związku z dodatkową opłatą na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego dokonaną w 2015 roku oraz niższych kosztów pracowniczych w efekcie zmniejszenia się zatrudnienia.

3.1.3 Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

Odpisy i rezerwy netto

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	2016	2015	2016	2015	Zmiana	
					tys. zł	%
Wynik odpisów na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(11 229)	6 548	(8 527)	6 727	(15 254)	-
Wynik odpisów na należności oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne oceniane indywidualnie	(39 243)	7 942	(39 179)	8 540	(47 719)	-
oceniane portfelowo	17 999	(2 313)	18 008	(1 791)	19 799	-
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych	(57 242)	10 255	(57 187)	10 331	(67 518)	-
Inne	(225)	(14)	-	-	-	-
	1 938	1 935	1 938	1 935	3	0,2%
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(48 759)	16 411	(45 768)	17 202	(62 970)	-

Utworzenie odpisów netto na utratę wartości aktywów finansowych w wysokości 45,8 mln zł wobec odwrócenia odpisów netto w 2015 roku w wysokości 17,2 mln zł – pogorszenie o 63,0 mln zł dotyczyło przede wszystkim obszaru Bankowości Detalicznej (71,2 mln zł utworzenie odpisów netto w 2016 roku wobec 13,7 odwrócenia odpisów netto w 2015 roku), w związku ze wzrostem średniego wieku portfela z utratą wartości, jak również z podwyższeniem rezerwy IBNR będącej pochodną wzrostu portfela kredytowego. W sektorze Bankowości Instytucjonalnej odnotowano wyższy dodatni wynik w kategorii odpisów netto na utratę wartości aktywów finansowych, tj. 25,5 mln zł wobec 3,5 mln zł w 2015 roku. Był to efekt odzysków odpisanych wierzytelności klientów Bankowości Przedsiębiorstw.

3.1.4 Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej Grupy

	2016	2015
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	9,6%	10,0%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	1,3%	1,3%
Marża odsetkowa netto (NIM)***	2,2%	2,0%
Marża na aktywach odsetkowych	2,4%	2,3%
Zysk netto na 1 akcję zwykłą w zł	4,60	4,79
Koszty/dochody****	58%	62%
Kredyty podmiotów sektora niefinansowego/Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	59%	61%
Kredyty podmiotów sektora niefinansowego/Aktywa ogółem	38%	34%
Wynik z tytułu odsetek/przychody ogółem	48%	48%
Wynik z tytułu prowizji/przychody ogółem	27%	31%

* Iloraz zysku netto i średniego stanu kapitałów własnych (z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu) liczonego na bazie kwartalnej;

** Iloraz zysku netto i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej;

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej;

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do przychodów działalności operacyjnej.

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej Banku

	2016	2015
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	9,8%	9,5%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	1,3%	1,3%
Marża odsetkowa netto na aktywach ogółem (NIM)***	2,2%	2,0%
Zysk netto na 1 akcję zwykłą w zł	4,62	4,75
Koszty/dochody (Cost/Income)****	57%	62%

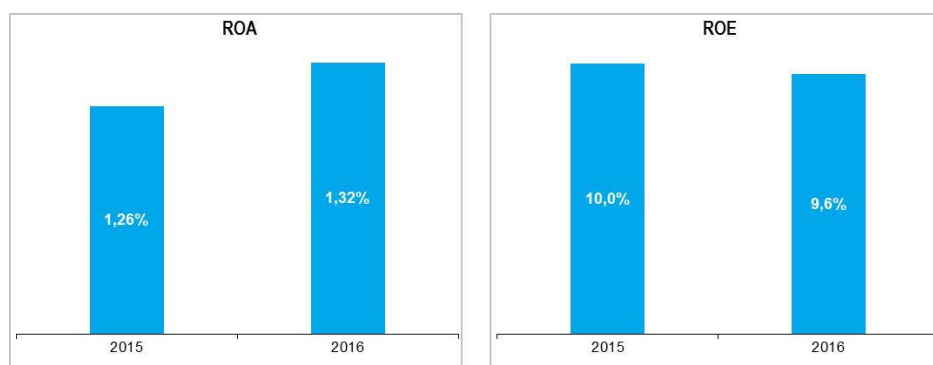
* Iloraz zysku netto i średniego stanu kapitałów własnych (z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu) liczonego na bazie kwartalnej

** Iloraz zysku netto i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do przychodów z działalności operacyjnej

W 2016 roku wskaźniki rentowności kapitału i aktywów Grupy utrzymały się na poziomie wyższym niż w sektorze bankowym, wynoszącym odpowiednio 9,8% i 1,3%.

W obszarze efektywności kosztowej wskaźnik kosztów do dochodów spadł do poziomu 57% tj. polepszył się o 4 p.p. w porównaniu do poprzedniego roku. Główny wpływ na spadek wskaźnika kosztów do dochodów miały niższe koszty ogółem, ze względu na niższe koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

W 2016 roku marża odsetkowa uległa poprawie, podwyższyła się do 2,2% na aktywach ogółem i 2,4% na aktywach odsetkowych, głównie w związku ze wzrostem marży kredytowej.

3.2 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku suma bilansowa Grupy wyniosła 45 209,9 mln zł i była o 8,7% niższa niż na koniec 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	Wg stanu na dzień		Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
AKTYWA						
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	665 755	2 170 237	665 755	2 170 237	(1 504 482)	(69,3%)
Należności od banków	586 973	756 859	587 087	757 103	(170 016)	(22,5%)
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 772 162	6 959 692	3 781 405	6 987 284	(3 205 879)	(45,9%)
Pochodne instrumenty zabezpieczające	12 244	1 795	12 244	1 795	10 449	582,1%
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19 072 371	18 351 259	19 072 371	18 351 259	721 112	3,9%
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	-	-	10 471	7 768	2 703	34,8%
Inwestycje kapitałowe	125 107	299 946	22 842	67 744	(44 902)	(66,3%)
Należności od klientów	18 795 341	18 847 968	18 860 053	18 975 471	(115 418)	(0,6%)
Rzeczowe aktywa trwałe	332 336	342 941	342 971	354 080	(11 109)	(3,1%)
Wartości niematerialne	1 349 810	1 370 392	1 350 861	1 371 879	(21 018)	(1,5%)
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12 911	14 351	13 901	20 673	(6 772)	(32,8%)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	199 354	162 059	198 383	161 586	36 797	22,8%
Inne aktywa	165 356	162 873	289 644	277 985	11 659	4,2%
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	1 928	1 928	1 928	1 928	-	-
Aktywa razem	45 091 648	49 442 300	45 209 916	49 506 792	(4 296 876)	(8,7%)

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	Wg stanu na dzień		Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków	2 303 627	6 922 125	2 310 742	6 963 561	(4 652 819)	(66,8%)
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 305 614	3 247 523	1 305 614	3 247 523	(1 941 909)	(59,8%)
Pochodne instrumenty zabezpieczające	39 897	112 383	39 897	112 383	(72 486)	(64,5%)
Zobowiązania wobec Klientów	34 031 947	31 764 349	33 936 511	31 586 303	2 350 208	7,4%
Rezerwy	22 068	22 814	22 856	23 494	(638)	(2,7%)
Inne zobowiązania	664 569	590 640	803 846	722 872	80 974	11,2%
Zobowiązania razem	38 367 722	42 659 834	38 419 466	42 656 136	(4 236 670)	(9,9%)
KAPITAŁ WŁASNY						
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	522 638	522 638	-	-
Kapitał zapasowy	2 944 585	2 944 585	3 003 082	3 001 525	1 557	0,1%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(215 061)	(163 809)	(214 843)	(163 613)	(51 230)	31,3%
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 867 565	2 858 825	2 885 044	2 869 509	15 535	0,5%
Zyski zatrzymane	604 199	620 227	594 529	620 597	(26 068)	(4,2%)
Kapitał własny razem	6 723 926	6 782 466	6 790 450	6 850 656	(60 206)	(0,9%)
Zobowiązania i kapitał własny razem	45 091 648	49 442 300	45 209 916	49 506 792	(4 296 876)	(8,7%)

3.2.1 Aktywa

Należności od klientów brutto

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	Wg stanu na dzień		Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Niebankowe instytucje finansowe	1 653 137	1 982 420	1 708 064	2 050 985	(342 921)	(16,7%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	10 903 632	10 938 259	10 917 310	11 005 152	(87 842)	(0,8%)
Klienci indywidualni	6 696 898	6 436 390	6 697 209	6 436 445	260 764	4,1%
Jednostki budżetowe	100 889	68 291	100 889	68 291	32 598	47,7%
Instytucje niekomercyjne	2	4	2	4	(2)	(50,0%)
Należności od klientów brutto razem	19 354 558	19 425 364	19 423 474	19 560 877	(137 403)	(0,7%)

Należności od klientów netto

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	Wg stanu na dzień		Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Należności od podmiotów sektora finansowego	1 635 327	1 965 150	1 690 254	2 033 715	(343 461)	(16,9%)
Należności od podmiotów sektora niefinansowego, z tego:	17 160 014	16 882 818	17 169 799	16 941 756	228 043	1,3%
Klientów instytucjonalnych*	10 747 898	10 710 344	10 757 372	10 769 227	(11 855)	(0,1%)
Klientów indywidualnych, z tego:	6 412 116	6 172 474	6 412 427	6 172 529	239 898	3,9%
należności niezabezpieczone	5 095 954	4 872 393	5 096 265	4 872 448	223 817	4,6%
kredyty hipoteczne	1 316 162	1 300 081	1 316 162	1 300 081	16 081	1,2%
Należności od klientów netto razem	18 795 341	18 847 968	18 860 053	18 975 471	(115 418)	(0,6%)

*Klienci instytucjonalni obejmują przedsiębiorstwa, sektor publiczny, spółki państwowe i prywatne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa indywidualne, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

Wartość należności od klientów netto na koniec 2016 roku wyniosła 18,9 mld zł i była nieznacznie niższa w stosunku do końca 2015 roku. Po wyłączeniu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, wartość należności od klientów netto wzrosła o 1,2 mld zł (tj. 7,0%). Należności w sektorze niebankowym wzrosły zarówno po stronie klientów instytucjonalnych - z wyłączeniem transakcji reverse-repo (+1,0 mld zł, tj. 8,7%, wzrost nastąpił w Bankowości Przedsiębiorstw i Korporacyjnej), jak i detalicznych (+0,2 mld zł, tj. 3,9%; wzrost dotyczył wszystkich produktów, przy czym najwyższą dynamikę odnotowały pożyczki niezabezpieczone).

Portfel dłużnych papierów wartościowych Banku

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Obligacje skarbowe, w tym:	19 312 519	21 121 892	(1 809 373)	(8,6%)
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	4 794 696	4 657 996	136 700	2,9%
Obligacje banków	66 866	1 888 873	(1 822 007)	(96,5%)
Obligacje emitowane przez podmioty finansowe	58 299	33 054	25 245	76,4%
Bony pieniężne NBP	2 239 715	-	2 239 715	-
Razem	21 677 399	23 043 819	(1 366 420)	(5,9%)

Saldo portfela dłużnych papierów wartościowych spadło na koniec 2016 roku o 1,4 mld zł (tj. o 5,9%). Wynikało to ze zmniejszenia pozycji w obligacjach banków i Skarbu Państwa, częściowo skompensowane zwiększoną pozycją w bonach pieniężnych NBP.

3.2.2 Zobowiązania

Zobowiązania wobec klientów

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa			
	Wg stanu na dzień		Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Depozyty podmiotów sektora finansowego	4 895 151	3 606 762	4 696 126	3 381 132	1 314 994	38,9%
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego, z tego:	29 019 292	27 846 825	29 122 881	27 894 409	1 228 472	4,4%
niefinansowych podmiotów gospodarczych	15 361 011	15 966 147	15 372 571	15 967 016	(594 445)	(3,7%)
instytucji niekomercyjnych	564 636	460 371	564 636	460 371	104 265	22,6%
klientów indywidualnych	9 856 946	8 695 317	9 948 975	8 742 032	1 206 943	13,8%
jednostek budżetowych	3 236 699	2 724 990	3 236 699	2 724 990	511 709	18,8%
Pozostałe zobowiązania	117 504	310 762	117 504	310 762	(193 258)	(62,2%)
Zobowiązania wobec klientów, razem	34 031 947	31 764 349	33 936 511	31 586 303	2 350 208	7,4%
Depozyty podmiotów sektora finansowego i niefinansowego, z tego:						
złotowe	26 491 240	24 767 988	26 395 804	24 589 942	1 805 862	7,3%
walutowe	7 423 203	6 685 599	7 423 203	6 685 599	737 604	11,0%
Depozyty podmiotów sektora finansowego i niefinansowego razem	33 914 443	31 453 587	33 819 007	31 275 541	2 543 466	8,1%

Główną pozycję finansującą aktywa Grupy stanowią depozyty klientów sektora niefinansowego, które w 2016 roku wzrosły o 1,2 mld zł, tj. 4,4%. Wzrost dotyczył środków na rachunkach bieżących klientów i był wynikiem konsekwentnej strategii koncentracji na rachunkach operacyjnych. Łączny wzrost depozytów bieżących klientów sektora niefinansowego wyniósł ponad 2,1 mld zł (tj. 10,4%), z czego o 1,2 mld zł wzrosły środki na rachunkach bieżących klientów indywidualnych a o 0,9 mld zł – depozyty bieżące klientów instytucjonalnych (w tym jednostek budżetowych).

3.2.3 Źródła pozyskiwania funduszy i ich wykorzystanie

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Fundusze pozyskane				
Fundusze banków	2 303 627	6 922 125	2 310 742	6 963 561
Fundusze klientów	34 031 947	31 764 349	33 936 511	31 586 303
Fundusze własne łącznie z wynikiem finansowym	6 723 926	6 782 466	6 790 450	6 850 656
Pozostałe fundusze	2 032 148	3 973 360	2 172 213	4 106 272
Fundusze pozyskane razem	45 091 648	49 442 300	45 209 916	49 506 792
Wykorzystanie funduszy				
Należności od banków	586 973	756 859	587 087	757 103
Należności od klientów	18 795 341	18 847 968	18 860 053	18 975 471
Papiery wartościowe, udziały i inne aktywa finansowe	22 969 640	25 610 897	22 887 089	25 414 055
Pozostałe wykorzystanie	2 739 694	4 226 576	2 875 687	4 360 163
Wykorzystanie funduszy razem	45 091 648	49 442 300	45 209 916	49 506 792

3.3 Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

Wartość kapitałów własnych na koniec 2016 roku nieznacznie spadła w stosunku do końca poprzedniego roku. Przy spadku

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

kapitału z aktualizacji wyceny (o 51,2 mln zł) całkowita wartość kapitałów własnych na koniec 2016 roku była niższa niż rok wcześniej o 35,4 mln zł (tj. 0,6%).

Kapitały własne Grupy*

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	-
Kapitał zapasowy	3 003 082	3 001 525	1 557	0,1%
Kapitał rezerwowy	2 356 107	2 349 602	6 505	0,3%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(214 843)	(163 613)	(51 230)	31,3%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	529 000	521 000	8 000	1,5%
Pozostałe kapitały	(7 114)	(6 915)	(199)	2,9%
Kapitały własne ogółem	6 188 870	6 224 237	(35 367)	(0,6%)

* Kapitały własne bez wyniku finansowego netto

Poziom kapitałów jest w pełni wystarczający do zachowania bezpieczeństwa finansowego instytucji, zgromadzonych w niej depozytów, a także umożliwiający rozwój Grupy.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności na podstawie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Banku oraz Grupy.

Łączny współczynnik wypłacalności Grupy*

w tys. zł	Bank		Grupa Kapitałowa	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
I Kapitał podstawowy Tier I	4 727 393	4 719 986	4 796 869	4 781 008
II Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 204 888	2 252 301	2 199 922	2 238 956
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 698 683	1 706 398	1 687 217	1 685 320
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	65 487	78 682	65 908	78 682
wymóg kapitałowy z tytułu korekty wyceny kredytowej	63 927	34 059	63 927	34 059
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	3 176	17 542	1 792	16 418
suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	74 245	84 287	74 357	86 544
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	299 370	331 333	306 721	337 933
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	17,2%	16,8%	17,4%	17,1%

* Współczynnik wypłacalności obliczony został według zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („CRR”).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 17,4% i ukształtował się na poziomie nieznacznie wyższym niż na koniec 31 grudnia 2015 roku (tj. 17,1%).

V. Działalność Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

1. Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem

1.1 Akcja kredytowa

Polityka kredytowa w Grupie jest spójna i obejmuje Bank jako jednostkę dominującą wraz ze swoimi Spółkami zależnymi (DMBH, Handlowy-Leasing Sp. z o.o.), z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia (tzw. wehikułów inwestycyjnych), Spółek w likwidacji bądź w upadłości, a także jednostek nieprowadzących bieżącej, statutowej działalności. Polityka oparta jest o aktywne zarządzanie portfelem i precyzyjnie określone rynki docelowe, zaprojektowane w celu ułatwienia analizy ekspozycji oraz ryzyka kredytowego w ramach danej branży działalności klienta. Kredytobiorcy podlegają stałemu monitoringowi w celu możliwie wczesnego wykrycia symptomów pogarszania się zdolności kredytowej oraz wdrożenia działań naprawczych.

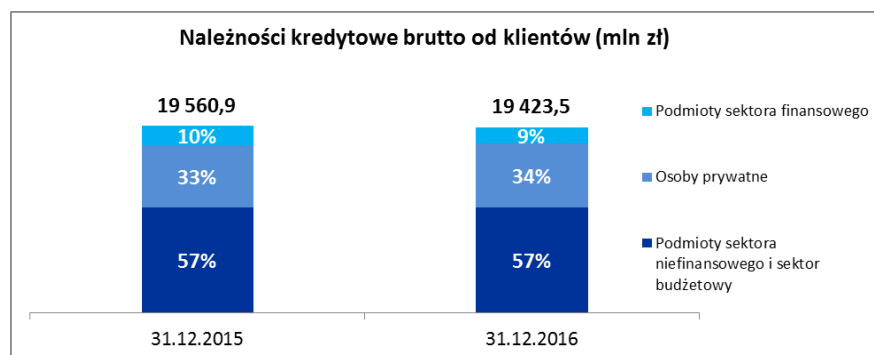
W 2016 roku Grupa w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym skupiła swoje działania na:

- wspieraniu wzrostu aktywów;
- optymalizacji procesu kredytowego oraz dostosowaniu oferty kredytowej Grupy do sytuacji rynkowej;
- utrzymaniu wysokiej jakości portfela kredytowego;
- zintensyfikowaniu działań windykacyjnych dla portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- efektywnej alokacji kapitału;
- doskonaleniu procesów zarządzania ryzykiem modeli stosowanych do pomiaru ryzyka kredytowego;
- kontynuacji rozwoju metod pomiaru ryzyka kredytowego.

Należności kredytowe od klientów brutto Grupy

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Należności złotowe	16 520 674	16 492 240	28 434	0,2%
Należności walutowe	2 902 800	3 068 637	(165 837)	(5,4%)
Razem	19 423 474	19 560 877	(137 403)	(0,7%)
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	17 715 410	17 509 892	205 518	1,2%
Należności od podmiotów sektora finansowego	1 708 064	2 050 985	(342 921)	(16,7%)
Razem	19 423 474	19 560 877	(137 403)	(0,7%)
Niebankowe instytucje finansowe	1 708 064	2 050 985	(342 921)	(16,7%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	10 917 310	11 005 152	(87 842)	(0,8%)
Klienci indywidualni	6 697 209	6 436 445	260 764	4,1%
Jednostki budżetowe	100 889	68 291	32 598	47,7%
Instytucje niekomercyjne	2	4	(2)	(50,0%)
Razem	19 423 474	19 560 877	(137 403)	(0,7%)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku ekspozycja kredytowa brutto wobec klientów wyniosła 19 423,5 mln zł, co stanowiło nieznaczny spadek o 0,7% w stosunku do 31 grudnia 2015 roku. Największą część portfela należności od klientów stanowią kredyty udzielone niefinansowym podmiotom gospodarczym (56,2%), które odnotowały w 2016 roku spadek o 0,8%. Należności od klientów indywidualnych w porównaniu do 2015 roku wzrosły o 4,1%, a ich udział w strukturze należności kredytowych brutto ogółem wyniósł 34,5%.

Struktura walutowa kredytów na koniec grudnia 2016 roku uległa nieznacznej zmianie w porównaniu z końcem 2015 roku. Udział kredytów w walutach obcych, wynoszący w grudniu 2015 roku 15,7% spadł do 14,9% w grudniu 2016 roku. Należy podkreślić, iż Grupa nie udziela kredytów w walutach obcych klientom indywidualnym, a jedynie podmiotom gospodarczym, które dysponują strumieniem przychodów w walucie kredytu, lub podmiotom, które, zdaniem Grupy, są zdolne przewidzieć lub absorbować ryzyko walutowe bez znaczącego narażenia swojej kondycji finansowej.

W celu uniknięcia uzależnienia portfela od niewielkiej liczby klientów Grupa monitoruje na bieżąco koncentrację ekspozycji kredytowych.

Koncentracja zaangażowania wobec klientów Grupy

w tys. zł	31.12.2016			31.12.2015		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
KLIENT 1	564 798	500 185	1 064 983	360 285	700 722	1 061 007
KLIENT 2	1 000 000	-	1 000 000	-	-	-
GRUPA 3	115 751	763 725	879 476	120 987	791 637	912 624
KLIENT 4	316 900	433 100	750 000	500 000	250 000	750 000
GRUPA 5	14	641 332	641 346	125 146	502 862	628 008
GRUPA 6	396 000	205 445	601 445	3	601 358	601 361
KLIENT 7	600 000	-	600 000	700 000	-	700 000
GRUPA 8	431 855	156 716	588 571	447 882	84 545	532 427
GRUPA 9	531 149	53 370	584 519	158 540	55 057	213 597

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

w tys. zł	31.12.2016			31.12.2015		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
GRUPA 10	187 415	323 310	510 725	200 692	173 763	374 455
GRUPA 11	-	-	-	419 442	94 426	513 868
KLIENT 12	-	-	-	-	500 078	500 078
KLIENT 13	-	-	-	450 000	-	450 000
Razem	4 143 882	3 077 183	7 221 065	3 482 977	3 754 448	7 237 425

* Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

Koncentracja zaangażowania wobec branż Grupy*

Branża gospodarki według PKD	31.12.2016		31.12.2015	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4 122 906	17,3%	4 416 137	17,8%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 526 268	10,6%	2 661 946	10,7%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2 492 605	10,5%	1 842 100	7,4%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 313 366	5,5%	1 413 278	5,7%
Produkcja artykułów spożywczych	1 169 614	4,9%	1 290 045	5,2%
Górnictwo rud metali	1 064 982	4,5%	1 061 007	4,3%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	936 473	3,9%	848 866	3,4%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	615 380	2,6%	689 814	2,8%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	600 599	2,5%	229 606	0,9%
Telekomunikacja	595 110	2,5%	438 956	1,8%
„10” branż gospodarki	15 437 303	64,8%	14 891 755	60,1%
Pozostałe branże	8 380 065	35,2%	9 899 053	39,9%
Razem	23 817 368	100,0%	24 790 808	100,0%

* Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków).

1.2 Jakość portfela kredytowego

Należności Grupy przypisywane są do dwóch portfeli: portfela z rozpoznaną utratą wartości oraz portfela bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR). Ekspozycje z portfela z rozpoznaną utratą wartości, określone jako istotne podlegają ocenie indywidualnej, zaś dla ekspozycji, które nie są indywidualnie istotne ocena utraty wartości dokonywana jest na bazie analizy grupowej.

Należności od klientów w podziale na należności bez rozpoznanej utraty wartości oraz z rozpoznaną utratą wartości Grupy

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	w tys. zł	w %
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	18 790 328	18 861 253	(70 925)	(0,4%)
podmiotów sektora niefinansowego	17 099 400	16 827 402	271 998	1,6%
klientów instytucjonalnych*	10 719 577	10 729 522	(9 945)	(0,1%)
klientów indywidualnych	6 379 823	6 097 880	281 943	4,6%
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	564 597	625 591	(60 994)	(9,7%)
podmiotów sektora niefinansowego	547 461	608 457	(60 996)	(10,0%)
klientów instytucjonalnych*	230 075	269 892	(39 817)	(14,8%)
klientów indywidualnych	317 386	338 565	(21 179)	(6,3%)
Należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	68 549	74 033	(5 484)	(7,4%)
Należności od klientów brutto razem, w tym:	19 423 474	19 560 877	(137 403)	(0,7%)
podmiotów sektora niefinansowego	17 646 861	17 435 859	211 002	1,2%
klientów instytucjonalnych*	10 949 652	10 999 414	(49 762)	(0,5%)
klientów indywidualnych	6 697 209	6 436 445	260 764	4,1%
Odpisy z tytułu utraty wartości, w tym:	(563 421)	(585 406)	21 985	(3,8%)
na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(60 057)	(67 678)	7 621	(11,3%)

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	w tys. zł	w %
Należności od klientów netto, razem	18 860 053	18 975 471	(115 418)	(0,6%)
Wskaźnik pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności z rozpoznaną utratą wartości**	89,2%	82,8%		
klientów instytucjonalnych*	87,3%	87,6%		
klientów indywidualnych	89,7%	78,0%		
Wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) Grupy	2,9%	3,2%		

* Klienci instytucjonalni obejmują przedsiębiorstwa, sektor publiczny, spółki państwowe i prywatne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa indywidualne, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

** Wskaźnik liczony z uwzględnieniem utraty wartości IBNR.

W porównaniu do 2015 roku wartość kredytów z rozpoznaną utratą wartości obniżyła się o 61 mln zł (tj. 9,7%), co było efektem poprawy jakości zarówno portfela klientów instytucjonalnych, jak i indywidualnych oraz regularnego spisywania z bilansu należności detalicznych z utratą wartości. Jednocześnie w 2016 roku wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) spadł z 3,2% do 2,9%.

Zdaniem Zarządu Banku poziom rezerw na należności kredytowe na dzień bilansowy jest najlepszym szacunkiem w zakresie utraty wartości portfela. W podejściu indywidualnym pod uwagę brana jest zdyskontowana prognoza przepływów związanych ze spłatą należności lub odzyskami z zabezpieczeń. Podejście grupowe bazuje na wskaźnikach strat wyliczanych w oparciu o wiarygodną, historyczną bazę danych o klientach mających problemy ze spłatą swoich zobowiązań wobec Banku. Natomiast w przypadku ekspozycji, dla których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, odpisy z tytułu utraty wartości są kalkulowane, w zależności od profilu ryzyka, w oparciu o Rating Ryzyka Limitu, biorąc pod uwagę spodziewane stopy odzysku, bazując na otrzymanych zabezpieczeniach, prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania przez klienta oraz historycznych wartościach straty w momencie niewykonania zobowiązania.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku utrata wartości portfela wynosiła 563,4 mln zł, co stanowiło spadek o 3,8% w porównaniu do kwoty 585,4 mln zł na koniec grudnia 2015 roku. Spadek utraty wartości miał głównie miejsce w przypadku klientów, dla których Bank stosuje podejście indywidualne (o 40,7 mln zł, tj. 13,7%). Odnotowano wzrost utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty IBNR (wzrost o 14,8 mln zł tj. 22,7%). Wskaźnik pokrycia rezerwami utrzymuje się na stabilnym poziomie 2,9%.

Odpisy z tytułu utraty wartości na należności kredytowe od klientów Grupy

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	79 735	64 968	14 767	22,7%
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	483 686	520 438	(36 752)	(7,1%)
ocenianych indywidualnie	255 605	296 332	(40 727)	(13,7%)
ocenianych portfelowo	228 081	224 106	3 975	1,8%
Odpisy z tytułu utraty wartości, razem	563 421	585 406	(21 985)	(3,8%)
Wskaźnik pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności ogółem	2,9%	3,0%		

1.3 Zaangażowania z tytułu udzielonych zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zaangażowanie z tytułu zobowiązań warunkowych udzielonych przez Grupę wyniosło 16 889,2 mln zł, co oznacza spadek o 6,4% w stosunku do 31 grudnia 2015 roku. Największy udział w udzielonych zobowiązaniach warunkowych ogółem mają wciąż kredyty przyręczone (tj. 79%), które spadły o 1 286,7 mln zł. Na kredyty przyręczone składają się przyręczone, ale niewykorzystane linie kredytowe oraz niewykorzystane linie kredytowe w rachunku bieżącym.

Zobowiązania warunkowe udzielone Grupy

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Gwarancje	2 131 868	2 101 477	30 391	1,4%
Akredytywy własne	144 829	160 065	(15 236)	(9,5%)
Akredytywy obce potwierdzone	1 023	335	688	205,4%
Kredyty przyręczone	13 331 401	14 618 126	(1 286 725)	(8,8%)
Gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	1 246 100	1 138 000	108 100	9,5%
Pozostałe	33 944	29 531	4 413	14,9%
Razem	16 889 165	18 047 534	(1 158 369)	(6,4%)
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe	7 215	10 451	(3 236)	(31,0%)
Wskaźnik pokrycia rezerwami	0,04%	0,06%		

Łączna kwota zabezpieczeń ustanowionych na rachunkach lub aktywach kredytobiorców Banku wyniosła na dzień 31 grudnia 2016 roku 3 993 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 roku 3 430 mln zł.

2. Fundusze zewnętrzne

Według stanu na koniec 2016 roku łączna wartość funduszy zewnętrznych Banku (pozyskanych od klientów i od banków) wyniosła 36,2 mld zł i była o 2,3 mld zł (tj. 6,0%) niższa niż na koniec 2015 roku. Największy udział w zmianach źródeł finansowania zewnętrznego działalności Banku miały fundusze pozyskane od banków, które uległy obniżeniu o 4,7 mld zł (tj. 66,8%), w związku ze spadkiem depozytów terminowych oraz zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Z drugiej strony odnotowano wzrost na rachunkach bieżących klientów sektora niebankowego o 2,6 mld zł, tj. 12,5% r./r. Jednocześnie odnotowano spadek depozytów terminowych dla banków o 4,0 mld zł (tj. -88,7%).

Fundusze Grupy pozyskane od banków

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Rachunki bieżące	1 466 809	681 202	785 607	115,3%
Depozyty terminowe	503 520	4 460 693	(3 957 173)	(88,7%)
Kredyty i pożyczki otrzymane	128 026	198 203	(70 177)	(35,4%)
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	212 372	1 623 456	(1 411 084)	(86,9%)
Inne zobowiązania	15	7	8	114,3%
Fundusze pozyskane od banków, razem	2 310 742	6 963 561	(4 652 819)	(66,8%)

Fundusze Grupy pozyskane od klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Depozyty podmiotów sektora finansowego				
Rachunki bieżące	671 625	226 438	445 187	196,6%
Depozyty terminowe	4 024 501	3 154 694	869 807	27,6%
	4 696 126	3 381 132	1 314 994	38,9%
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego				
Rachunki bieżące, z tego:	22 301 469	20 194 711	2 106 758	10,4%
klientów korporacyjnych	10 895 348	10 454 683	440 665	4,2%
klientów indywidualnych	8 280 082	7 074 422	1 205 660	17,0%
jednostek budżetowych	3 126 039	2 665 606	460 433	17,3%
Depozyty terminowe, z tego:	6 821 412	7 699 698	(878 286)	(11,4%)
klientów korporacyjnych	5 041 859	5 972 704	(930 845)	(15,6%)
klientów indywidualnych	1 668 893	1 667 610	1 283	0,1%
jednostek budżetowych	110 660	59 384	51 276	86,3%
	29 122 881	27 894 409	1 228 472	4,4%
Depozyty razem	33 819 007	31 275 541	2 543 466	8,1%
Pozostałe zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-	188 505	(188 505)	(100,0%)
Inne zobowiązania, w tym:	117 504	122 257	(4 753)	(3,9%)
zobowiązania z tytułu kaucji	80 622	99 207	(18 585)	(18,7%)
	117 504	310 762	(193 258)	(62,2%)
Fundusze pozyskane od klientów, razem	33 936 511	31 586 303	2 350 208	7,4%

3. Stopy procentowe

Poniższe zestawienie prezentuje średnie ważone efektywnych stóp procentowych wyliczonych dla należności i zobowiązań w podziale na segmenty działalności Grupy:

Na dzień 31 grudnia 2016 roku

w %	Bankowość Instytucjonalna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od banków i klientów						
terminowe	2,93	1,35	1,80	9,50	4,00	-

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

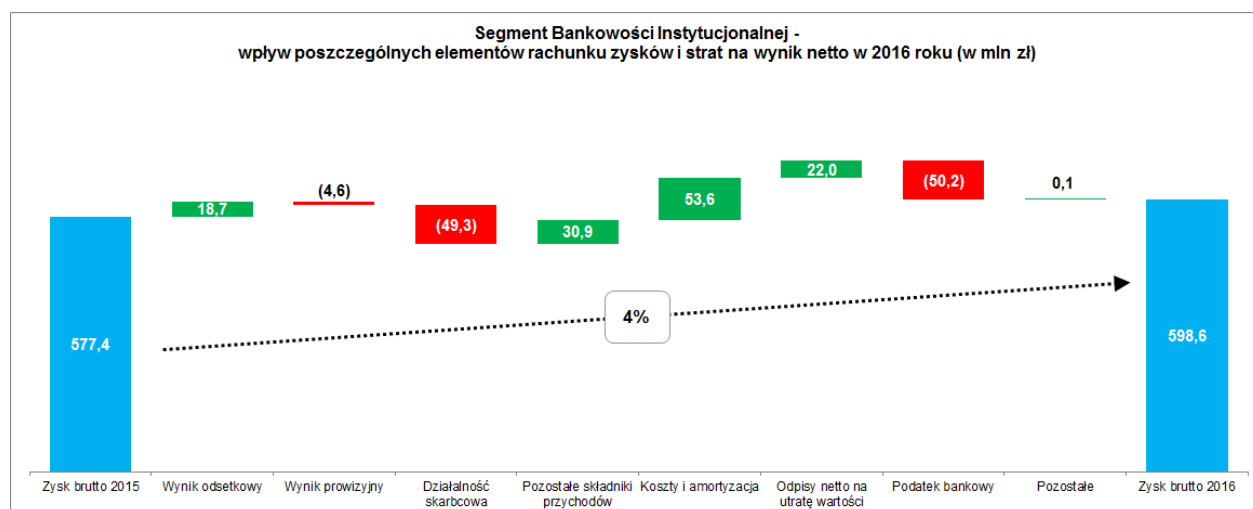
w %	Bankowość Instytucjonalna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
Dłużne papiery wartościowe	1,94	0,11	1,13	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków i klientów						
terminowe	1,30	0,36	0,57	0,74	0,10	0,22

Na dzień 31 grudnia 2015 roku

w %	Bankowość Instytucjonalna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od banków i klientów						
terminowe	2,92	1,45	1,47	10,71	4,00	-
Dłużne papiery wartościowe	2,08	0,45	1,30	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków i klientów						
terminowe	1,42	0,31	0,54	1,11	0,20	0,20

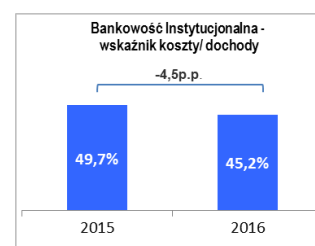
4. Segment Bankowości Instytucjonalnej

4.1 Podsumowanie wyników segmentu

W 2016 roku segment Bankowości Instytucjonalnej odnotował wzrost zysku brutto o 21,2 mln zł, tj. 3,7%. Na kształtowanie się wyniku brutto segmentu Bankowości Instytucjonalnej w 2016 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wpływ miały poniższe czynniki:

- Wynik odsetkowy na poziomie 439,6 mln zł wobec 420,9 mln zł w 2015 roku – wzrost o 18,7 mln zł, będący przede wszystkim konsekwencją wzrostu wyniku odsetkowego na działalności klientowskiej, dzięki podwyższeniu marży kredytowej;
- Wynik z tytułu prowizji w wysokości 275,3 mln zł w porównaniu do 279,9 mln zł osiągniętych w 2015 roku, m.in. z powodu spadku prowizji z tytułu działalności maklerskiej (efekt spadku obrotów na GPW);
- Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w wysokości 315,6 mln zł – wzrost o 49,6 mln zł r./r. będący przede wszystkim efektem wyższego wyniku z tytułu działalności klientowskiej;
- Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych w kwocie 44,7 mln zł – wynik niższy o 100,5 mln zł w stosunku do poprzedniego roku, głównie związany z mniej sprzyjającymi warunkami rynkowymi;
- Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży w wysokości 29,4 mln zł – wynik wyższy o 27,2 mln zł r./r. z powodu zaksięgowania rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.;
- Koszty działania i amortyzacja w wysokości (514,0) mln zł w porównaniu do (567,6) mln zł w 2015 roku – spadek o 53,6 mln zł będący głównie wynikiem jednorazowej opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przeznaczoną na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie;

- Wskaźnik kosztów do dochodów spadł o 4,5 p.p., ponieważ odnotowano znaczący spadek kosztów ogólnoadministracyjnych;
- Wyższy dodatni wynik w kategorii odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych, tj. 25,5 mln zł wobec 3,5 mln zł w 2015 roku, był to efekt odzysków odpisanych wierzytelności klientów Bankowości Przedsiębiorstw.

4.2 Bankowość Instytucjonalna

W zakresie bankowości instytucjonalnej Grupa świadczy kompleksowe usługi finansowe największym polskim przedsiębiorstwom oraz strategicznym przedsiębiorstwom z silnym potencjałem wzrostu, jak również dla największych instytucji finansowych oraz spółek z sektora publicznego.

Na koniec 2016 roku liczba klientów instytucjonalnych (obejmująca klientów strategicznych, globalnych i bankowości przedsiębiorstw) wyniosła 6,2 tys., co oznacza spadek o 9% w porównaniu do 2015 roku, w którym liczba klientów wyniosła 6,8 tys. W ramach bankowości przedsiębiorstw (małe i średnie firmy, duże przedsiębiorstwa i sektor publiczny) Grupa obsługiwała na koniec 2016 roku 3,8 tys. klientów (co oznacza spadek o 16% w porównaniu do 4,5 tys. klientów obsługiwanych na koniec 2015 roku).

Cechą wspólną klientów bankowości instytucjonalnej jest ich zapotrzebowanie na zaawansowane produkty finansowe oraz doradztwo w zakresie usług finansowych. Grupa zapewnia w tym obszarze koordynację oferowanych produktów z zakresu bankowości inwestycyjnej, skarbu i zarządzania środkami finansowymi oraz przygotowuje oferty kredytowe różnorodnych form finansowania. Innowacyjność i konkurencyjność w zakresie oferowanych nowoczesnych struktur finansowania jest wynikiem połączenia wiedzy i doświadczenia Grupy, a także współpracy w ramach globalnej struktury Citigroup.

Poniższa tabela przedstawia stany aktywów i zobowiązań w poszczególnych segmentach w ujęciu zarządczym.

Aktywa

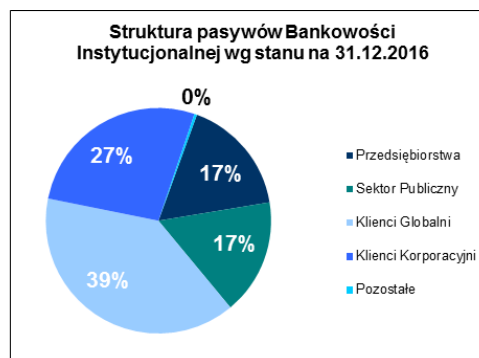
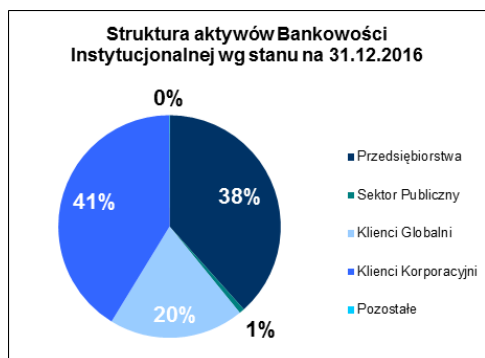
mln zł	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana	
			mln zł	%
Przedsiębiorstwa*, z tego:	4 669	4 433	236	5%
Małe i średnie firmy	1 873	1 797	76	4%
Duże przedsiębiorstwa	2 796	2 636	160	6%
Sektor Publiczny	92	95	(3)	(3%)
Klienci Globalni	2 389	3 370	(981)	(29%)
Klienci Korporacyjni	5 016	3 379	1 637	48%
Pozostałe**	7	12	(5)	(42%)
Razem Bankowość Instytucjonalna	12 173	11 289	884	8%

Zobowiązania

mln zł	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana	
			mln zł	%
Przedsiębiorstwa*, z tego:	3 876	3 702	174	5%
Małe i średnie firmy	2 428	2 605	(177)	(7%)
Duże przedsiębiorstwa	1 448	1 097	351	32%
Sektor Publiczny	3 823	3 181	642	20%
Klienci Globalni	9 031	9 442	(411)	(4%)
Klienci Korporacyjni	6 225	5 368	857	16%
Pozostałe**	86	197	(111)	(56%)
Razem Bankowość Instytucjonalna	23 041	21 890	1 151	5%

* Do segmentu Przedsiębiorstw klasyfikowani są klienci, których obrót roczny wynosi od 8 mln zł do 150 mln zł (Małe i średnie przedsiębiorstwa) oraz od 150 mln zł do 1,5 mld zł (Duże przedsiębiorstwa).

** Pozycja „Pozostałe” obejmuje m.in. klientów objętych restrukturyzacją oraz klientów spółki Handlowy Leasing sp. z o.o., którzy nie są klientami Banku.

Kluczowe transakcje i osiągnięcia w obszarze Bankowości Instytucjonalnej w 2016 roku:

- W ramach finansowania klientów z segmentu Klientów Korporacyjnych Bank:
  - Pełnił funkcję Współorganizatora (Joint Lead Manager) w dwóch bechmarkowych emisjach obligacji w polskich złotych dla klienta z sektora finansowego. W kwietniu 2016 roku z sukcesem zostały wyemitowane 5-letnie obligacje w kwocie 1,75 mld zł, a we wrześniu 2016 roku 10-letnie w kwocie 1,1 mld zł;
  - Zakończył transakcję sekurytyzacji należności z tytułu kredytów konsumpcyjnych dla jednego z zagranicznych banków działających na rynku polskim w wysokości 1 mld zł w formie kredytu;
  - Podpisał we współpracy z innym bankiem umowę z liderem na rynku polskim usług pocztowych, dotyczącą ustanowienia programu emisji obligacji krótko i średnio-terminowych do kwoty 700 milionów zł. Bank pełnił m.in. funkcję Organizatora oraz Dealera;
  - Podpisał wraz z konsorcjum banków umowę kredytową z wiodącym operatorem radio fuzji i radiotelekomunikacji w Polsce, na kwotę PLN 1,7 mld zł, udział BHW w finansowaniu 190 mln zł;
  - Podpisał we współpracy z innymi bankami umowę na kredyt odnawialny z jednym z największych producentów surowców chemicznych w Polsce, do kwoty 220 mln euro, udział Banku w finansowaniu 30 mln euro;
  - Udzielił 3 letniego finansowania na kwotę 150 mln zł dla klienta z branży farmaceutycznej;
  - Przeprowadził cztery transakcje zabezpieczające obligacje długoterminowe dla klienta z sektora publicznego (hedge USD/EUR, okres 10 lat);
  - We współpracy z Domem Maklerskim Banku Handlowego w Warszawie SA został wybrany na współorganizatora oferty publicznej emisji obligacji dla klienta zajmującego się organizacją obrotu instrumentami finansowymi;
  - Wydał 550 kart biznesowych dla jednego z czołowych klientów z branży ubezpieczeniowej;
  - Nawiązał nową relację z klientem zajmującym się funduszami inwestycyjnymi, Bank pełni rolę depozytariusza.
- Bank zrealizował m.in. następujące transakcje z klientami z segmentu Klientów Globalnych:
  - Podpisanie umowy kredytowej z jednym z głównych producentów w branży FMCG na podwyższenie 3-letniego kredytu z kwoty 100 mln zł do 200 mln zł oraz kredytu w rachunku bieżącym z 60 mln zł do 100 mln zł w ramach wygranego przetargu na współpracę w zakresie produktów obsługi rachunku bankowego i finansowania;
  - Udzielenie kredytów w wysokości: 200 mln zł dla jednego z liderów w branży handlowej, 110 mln zł dla lidera z branży samochodowej, 50 mln zł dla jednego z największych klientów branży alkoholowej, 50 mln zł dla wiodącej firmy z branży nieruchomościowej oraz 6 mln euro dla firmy z branży leasingowej;
  - Podpisanie umów na finansowanie dostawców z dwoma strategicznymi spółkami z wiodącej niemieckiej grupy energetycznej w Polsce na 30 mln zł oraz jednym z liderów rynku FMCG;
  - Nawiązanie nowych relacji z: firmą z branży zajmującej się nieruchomościami; ze spółkami z branży chemicznej w zakresie produktów obsługi rachunku bankowego oraz transakcji FX, z jednym z liderów w branży opakowania i branży samochodowej w zakresie kompleksowej obsługi bankowej; ze spółką z branży IT, jednego z największych dostawców usług rezerwacji hotelarskich na świecie w zakresie produktów obsługi rachunku bankowego oraz Direct Debit;
  - Wygranie przetargu na kompleksową obsługę bankową dla jednego z największych graczy na rynku sprzedaży papierosów i jednego z liderów w branży napojów alkoholowych oraz prowadzenie kolejnych rachunków escrow w ramach obsługi inwestycji jednego z liderów w branży budowlanej;
  - Wygranie przetargu na obsługę wpłat gotówkowych dla dużej firmy z branży detalicznej oraz na wprowadzenie poleceń zapłaty dla jednego z liderów branży telekomunikacyjnej;
  - Przeniesienie obsługi bankowej z innych banków do BHW dla klienta z grupy Emerging Market Champions z branży samochodowej oraz dla klienta z branży handlu detalicznego;
  - Podpisanie umowy na obsługę rachunku powierniczego dla jednego z największych klientów z branży motoryzacyjnej;
  - Wygranie przetargu na wydanie kart biznesowych (400 sztuk) dla jednego z klientów z branży samochodowej oraz rozpoczęcie współpracy w zakresie obsługi FX.
- Bank udzielił kredytów następującym klientom z pionu Bankowości Przedsiębiorstw: długoterminowego w rachunku bieżącym w kwocie 120 mln zł dla jednego z wiodących producentów płytek ceramicznych, długoterminowego w kwocie 95 mln zł dla producenta koksu, produktów węglopochodnych oraz gazu koksowniczego, płatniczego w kwocie 90 mln zł dla jednego z producentów wyrobów płaskich, walcowanych na zimno, rewolwingowego pod gwarancją podwyższając kredyt o 50 mln zł na roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, rewolwingowego pod gwarancją w kwocie 40 mln zł na produkcję autobusów;
- Od początku 2016 roku Pion Bankowości Przedsiębiorstw kontynuował cykl spotkań z klientami – Puls Rynku – Spotkanie Makroekonomiczne. Sub-Sektor Rynków Finansowych wraz z Biurem Głównego Ekonomisty Banku przedstawiali klientom prognozy makroekonomiczne dla gospodarki światowej oraz polskiej. Jednocześnie zostały zorganizowane warsztaty CyberSecurity Global Workshop poświęcony tematyce cyberbezpieczeństwa i bezpiecznych płatności elektronicznych;

- Dodatkowo Bank kontynuował interaktywne, unikalne na naszym rynku, warsztaty zarządzania ryzykiem finansowym – CitiFX Hedge Game, podczas których klienci mogli poznać w jaki sposób efektywnie zarządzać ryzykiem finansowym przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych;
- Akwizycja klientów: w segmencie Bankowości Przedsiębiorstw Bank pozyskał 292 nowych klientów w 2016 roku, w tym 49 Dużych Przedsiębiorstw, 231 Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz 12 jednostek Sektora Publicznego. W ramach segmentów klientów strategicznych i globalnych Bank pozyskał 29 relacji klientowskich.

4.3 Działalność Pionu Skarbu

W grudniu Bank zwyciężył w konkursie Ministerstwa Finansów na pełnienie funkcji Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW) w 2017 roku. Wyróżnienie to zostało przyznane po raz piąty co potwierdza pozycję Banku jako lidera w tym segmencie rynku. Bank konsekwentnie, od lat, działa na rzecz promowania polskiego rynku oraz aktywnie wspiera realizację polityki emisyjnej krajowego długu.

W maju 2016 roku Bank otrzymał dwie nagrody przyznawane przez BondSpot S.A. Kolejny rok z rzędu zostaliśmy wyróżnieni za największe obroty na rynku kasowym Treasury BondSpot Poland oraz za osiągnięcie pozycji lidera market makingu na Treasury BondSpot Poland w 2015 roku.

Zgodnie z raportem "Rating&Rynek" przygotowywanym przez agencję Fitch Ratings, Bank posiadał na koniec 2016 roku 15% udziału w rynku jako organizator obligacji i certyfikatów depozytowych dla banków, co daje mu drugą pozycję spośród innych uczestników rynku.

Platforma Elektroniczna CitiFx Pulse niezmiennie cieszy się nieustającym zainteresowaniem klientów. Prawie 80 % wszystkich transakcji FX zawierane jest poprzez platformę. Jest to narzędzie nieustannie rozwijane i rozszerzane o nowe funkcjonalności. W 2016 roku zintegrowaliśmy usługę SEPA Direct Debit z platformą walutową CitiFX Pulse dzięki czemu klienci mają jeszcze lepszą kontrolę nad procesem płatności i związanej z nią wymianą walutową. Dzięki elektronicznej Platformie CitiFX Pulse, klienci samodzielnie zawierają transakcje przez 24 godziny na dobę, korzystają z dostępu do informacji rynkowych przed dokonaniem transakcji oraz z funkcjonalności ułatwiających analizę ekspozycji walutowej.

W 2016 roku Bank był aktywny na rynku dłużnych papierów wartościowych oraz kredytów konsorcjalnych poprzez udział w następujących transakcjach:

- Przeprowadzenie transakcji sekurytyzacji na kwotę 1,25 mld PLN dla klienta z sektora bankowego w Polsce, w efekcie której klient pozyskał finansowanie oraz zwolnienie kapitałowe, co było pierwszą tego typu transakcją przeprowadzoną dla polskiej instytucji finansowej;
- Przeprowadzenie emisji konsorcjalnej 5-letnich obligacji w kwocie PLN 1,75 mld dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- Przeprowadzenie emisji konsorcjalnej 10-letnich obligacji w kwocie PLN 1,1 mld dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- Zawarcie nowej transakcji kredytowej w ramach klubu banków dla klienta zajmującego się dystrybucją części zamiennych w branży motoryzacyjnej do kwoty PLN 1,1 mld zł;
- Dołączenie do istniejącego programu spółki leasingowej z grupy kapitałowej Emitenta w ramach programu emisji obligacji do kwoty 500 mln zł;
- Zawarcie nowej transakcji kredytowej w ramach klubu banków dla klienta z branży wydawniczej do kwoty PLN 390 mln zł;
- Zawarcie nowego programu emisji obligacji dla spółki z sektora usług finansowych notowanej na polskiej giełdzie do kwoty PLN 120 mln zł.

4.4 Bankowość Transakcyjna

Bank jest wiodącą instytucją świadczącą usługi bankowości transakcyjnej w Polsce. Oferta bankowości transakcyjnej obejmuje następujące produkty i usługi:

- Produkty zarządzania środkami finansowymi: depozyty i rachunki bieżące, produkty zarządzania płynnością, Mikrowpłaty, bankowość elektroniczna;
- Produkty kartowe;
- Płatności i należności: Polecenie Zapłaty, Speedcollect;
- Produkty gotówkowe;
- Doradztwo unijne;
- Produkty finansowania handlu.

FATCA

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o wykonywaniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA, na polskie instytucje finansowe nałożonych zostało szereg obowiązków związanych

m.in z uzyskaniem oświadczeń klientów o statusie rezydencji podatkowej, wykonaniem przeglądu dokumentacji, dokonaniem klasyfikacji klientów.

W wyniku skoordynowanej akcji wielu obszarów biznesowych Banku:

- dokonano analizy wymaganych zmian po uprzednich konsultacjach z firmami doradczymi;
- wykonano szereg zmian w systemach bankowych;
- przeprowadzono bardzo złożoną logistycznie akcję pozyskiwania tysięcy formularzy;
- wykonano niezbędne czynności operacyjne w celu przeprowadzenia klasyfikacji klientów i właściwego udokumentowania statusów klientów.

Wynikiem prac było całkowite spełnienie wymagań ustawy regulującej ustawodawstwo FATCA i zapewnienie zgodności funkcjonowania Banku w tym zakresie, a równocześnie zapewnienie klientom płynnego przejścia przez newralgiczny okres wdrożenia regulacji unikając blokad rachunków klientów, które były jednymi z sankcji wynikającymi z tej Ustawy.

Jednolity Plik Kontrolny

W 2016 roku Bank wdrożył raportowanie transakcji w formacie zgodnym z Jednolitym Plikiem Kontrolnym (struktura „Wyciąg Bankowy”, tj. JPK_WB) dla klientów Banku. Rozwiązanie, dostępne w Banku już od lipca 2016 roku, umożliwia klientom zarówno regularne otrzymywanie danych o transakcjach bankowych, jak też zamawianie indywidualnych raportów według zadanych kryteriów (np. daty, rachunki).

Depozyty i rachunki bieżące

Rachunek bieżący umożliwia klientom dostęp do pełnej palety produktów z oferty Banku. Jednym z najważniejszych elementów realizacji strategii Banku jest koncentracja na pozyskiwaniu i obsłudze rachunków operacyjnych – rachunków bankowych, na które trafia kluczowa część przepływów operacyjnych ich właścicieli.

Środki pieniężne zgromadzone przez klienta na rachunku bieżącym, które nie są wykorzystywane do finansowania bieżącej działalności, mogą zostać ulokowane w depozytach terminowych, lub mogą pozostać na rachunku bieżącym o podwyższonym oprocentowaniu. W ofercie Banku oprócz depozytów terminowych znajdują się także m.in. depozyty negocjowane, depozyty automatyczne i depozyty zablokowane.

Produkty zarządzania płynnością

Struktury zarządzania płynnością są zaawansowanymi instrumentami optymalizującymi przepływ finansów w ramach jednego klienta lub jednej grupy kapitałowej. Bank w pakiecie produktów zarządzania płynnością oferuje możliwość optymalnego zarządzania nadwyżkami w nadpłynnych spółkach i firmach, które mają zwiększone zapotrzebowanie na kapitał. W swej ofercie Bank posiada następujące rozwiązania zarządzania płynnością:

- rachunek skonsolidowany;
- cash pool rzeczywisty;
- saldo netto.

Wykorzystanie struktur zarządzania płynnością pozwala na redukcję zadłużenia i zmniejszenie kosztów jego obsługi przy utrzymaniu płynności finansowej, a także pozwala klientom usprawniać niektóre procesy operacyjne.

Bankowość elektroniczna

Bank oferuje klientom instytucjonalnym platformę bankowości elektronicznej CitiDirect. System jest udostępniany klientom jako narzędzie umożliwiające prowadzenie codziennych rozliczeń oraz zarządzanie środkami finansowymi. W roku 2016 liczba transakcji zrealizowanych za pośrednictwem systemu CitiDirect ukształtowała się na poziomie blisko 26 mln. Liczba aktywnych klientów systemu bankowości elektronicznej na koniec roku 2016 wyniosła blisko 4,5 tys. Udział wyciągów dostarczanych do klientów wyłącznie w postaci elektronicznej utrzymywał się na wysokim i stabilnym poziomie i podobnie jak w latach ubiegłych przekraczał 90%.

W roku 2016 konsekwentnie realizowano plan dalszej komercjalizacji rozwiązań mobilnych oferowanych klientom instytucjonalnym, co w wymierny sposób przełożyło się na wzrost liczby operacji wykonanych z wykorzystaniem tego kanału oraz ogólną liczbę aktywności użytkowników na tej platformie. W roku 2016 klienci instytucjonalni tą drogą złożyli blisko 62 tys. transakcji.

Kontynuowano prace mające na celu zaoferowanie klientom Banku szeregu nowych rozwiązań w obszarze bankowości elektronicznej. Do najistotniejszych zmian, jakie w 2016 roku zaoferowano klientom, zaliczamy:

- udostępnienie w systemie CitiDirect ulepszonego modułu obsługi plików umożliwiające efektywniejszy dostęp do funkcji importu i eksportu plików;
- udostępnienie nowego modułu obsługi raportów i plików oraz zarządzania uprawnieniami użytkowników z jednoczesnym przeniesieniem aktywności użytkowników do nowej funkcjonalności;
- wdrożenie nowego tokena mobilnego MobilePASS, będącego alternatywą dla tych użytkowników, którzy oczekują większej elastyczności w dostępie do systemu CitiDirect;
- wprowadzenie dodatkowych mechanizmów z obszaru bezpieczeństwa CitiDirect, które mają na celu dalsze ograniczanie potencjalnych ryzyk;

- udostępnienie nowego serwisu internetowego dotyczącego cyberbezpieczeństwa i zwracającego szczególną uwagę użytkowników systemu CitiDirect na kwestie związane z bezpieczeństwem w internecie;
- wprowadzenie zmiany dla płatności SEPA, pozwalających na dostosowanie systemów do nowych regulacji;
- w ramach pilotażu, dla wybranych klientów udostępniono możliwość składania dyspozycji dot. produktów i usług Banku za pośrednictwem platformy elektronicznej wymiany dokumentacji eWnioski;
- kontynuowano dalszy rozwój platformy finansowania i obsługi handlu - Citi Trade Portal, w której dokonano szeregu usprawnień, wśród których najistotniejszą jest wdrożenie nowej funkcjonalności obsługi Kredytu Handlowego w wariantach zarówno dla Sprzedającego jak i Kupującego.

Obsługa należności: Speedcollect, Polecenie Zapłaty, Produkty Gotówkowe

Speedcollect to usługa pozwalająca na automatyczne księgowanie należności dla wierzycieli – odbiorców masowych płatności. W 2016 roku Bank utrzymał miejsce w ścisłej czołówce polskiego rynku pod względem liczby przetwarzanych wolumenów transakcji. Liczba transakcji utrzymuje się na poziomie zbliżonym do poziomu z 2015 roku.

Polecenie Zapłaty. Bank umożliwia swoim klientom kompleksową obsługę należności. Jednym z segmentów rynku usług tego typu jest rynek polecenia zapłaty. W 2016 roku Bank umocnił pozycję lidera na rynku rozliczając po raz kolejny największą liczbę transakcji jako bank wierzyciela i utrzymując swój udział w rynku na poziomie około 45%. Jednocześnie Bank rozpoczął proces digitalizacji obsługi zgód polecenia zapłaty obsługując w całym roku 2016 ponad 45% zgód w formie elektronicznej, a ilość przeprocesowanych transakcji wzrosła o 27% rok do roku.

Dodatkowo Citi Handlowy wprowadził innowacyjne rozwiązanie połączenia produktu **Polecenia Zapłaty SEPA z platformą wymiany walut Citi FX Pulse**. To innowacyjne rozwiązanie na rynku polskim i ważny element wyróżniający ofertę Banku na tle konkurencji. Polecenie Zapłaty SEPA połączone z wymianą walut Citi FX Pulse jest idealnym rozwiązaniem dla firm realizujących cykliczne rozliczenia z kontrahentami ze strefy euro (import, logistyka i transport, opłaty administracyjne i podatki lokalne). Rozwiązanie pozwala m.in. na pełną automatyzację płatności oraz ograniczenie ryzyka opóźnień.

Produkty gotówkowe. Bank zapewnia swoim klientom kompleksową obsługę gotówkową. Znaczna większość wpłat dokonywana jest w formie zamkniętej, tj. dostarczana do Banku w zamkniętych opakowaniach i liczona pod nieobecność klienta. Usługa może być świadczona na terenie całego kraju w ponad 1,2 tys. lokalizacjach. Udział gotówki w obrocie krajowym stale utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Dodatkowo Bank świadczy usługi wpłat otwartych poprzez ponad 4,5 tys. placówek, dzięki partnerstwu z Poczta Polska S.A.

Wpłaty gotówkowe mogą być dokonywane bezpośrednio na rachunki klientów prowadzone w Banku. Jednak z uwagi na potrzeby klientów dotyczące automatyzacji procesów, zarządzania wpływami gotówkowymi i poprawnej identyfikacji wpłat pochodzących z różnych lokalizacji klientów lub od poszczególnych wpłacających, Bank oferuje klientom również możliwość dokonywania wpłat gotówkowych na rachunki wirtualne, dzięki czemu informacje niezbędne do prawidłowej identyfikacji wpłaty zawarte są bezpośrednio w numerze rachunku, co minimalizuje ryzyko błędnych (nieidentyfikowalnych) wpływów.

Mając na uwadze potrzeby klientów, Bank wprowadził rozwiązanie mające na celu optymalizację czynności związanych z przygotowaniem wpłaty, uzyskaniem dostępu do śledzenia statusu oddanych wpłat gotówkowych zamkniętych, raportowaniem oczekiwanych środków.

Obok wpłat gotówki klienci Banku korzystają również z wypłat – zarówno tradycyjnych wypłat w kasie, jak i odbioru zamkniętych pakietów z zasilaniem gotówkowym.

Mając na celu lepsze dostosowanie się do potrzeb klientów oraz koncentrację na obsłudze w lokalizacjach kluczowych dla naszych klientów, Bank rozszerzył partnerstwo z Poczta Polska S.A. Oferta Banku obejmuje wypłaty gotówkowe, zlecane w systemie bankowości elektronicznej Banku i realizowane we wszystkich placówkach Poczty Polskiej S.A. na terenie całego kraju. W ciągu 2016 roku ilość wypłat realizowana w placówkach Poczty Polskiej wzrosła o 100% w porównaniu do roku 2015.

Płatności bezgotówkowe

Bank dysponuje kompleksową i bardzo szeroką ofertą rozliczeń w ponad 130 walutach na całym świecie. Zintegrowane usługi rozliczeniowe obejmują kompilację zdalnych kanałów dostępu i oferty produktowej w zakresie rozliczeń zagranicznych. Odpowiadając na potrzeby klientów, Bank wprowadził ofertę rachunku wielowalutowego, który umożliwia klientom realizację przelewów w walutach egzotycznych w prosty, wygodny i efektywny sposób, bez konieczności otwierania rachunków walutowych i utrzymywania rachunków lokalnych za granicą. Oferta Banku jest, ze względu na zakres dostępnych walut, rozwiązaniem unikatowym na rynku polskim. W I półroczu 2016 roku Bank rozszerzył ofertę rozliczeń walutowych o kolejną walutę – tenge kazachską (KZT). Waluta ta była dotychczas dostępna w ramach Rachunku Wielowalutowego jedynie w opcji przelewów wychodzących. Obecnie istnieje możliwość zarówno wysyłania, jak i odbierania przelewów w tendze kazachskiej.

Zautomatyzowanie płatności Instytucji Finansowych (FI) – wdrożono projekt, który umożliwił podniesienie wskaźnika STP z 0% do aż 95%. Wartość zautomatyzowanych transakcji sięga ponad 128 mld zł miesięcznie. Zmiana znacząco podniosła poziom bezpieczeństwa transakcji oraz wskaźnik digitalizacji w banku, a przede wszystkim wyraźnie poprawiła jakość świadczonych usług klientom.

Elektroniczne Przekazy Pieniężne

Elektroniczne Przekazy Pieniężne to produkt skierowany do klientów instytucjonalnych, którzy przekazują środki pieniężne w formie gotówkowej osobom fizycznym. W 2016 roku Bank przetworzył około 370 tys. przekazów, odnotowując tym samym nieznaczny wzrost, w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku.

Karty biznesowe

W obszarze Obciążeniowych i Gwarantowanych Kart Biznes Bank zanotował, w porównaniu do 2015 roku, wzrost wartości dokonywanych transakcji gotówkowych oraz wartości i ilości transakcji bezgotówkowych od 2% - 4%. Jest to efektem konsekwentnie prowadzonej polityki pozyskiwania wysokich wolumenów transakcji oraz aktywizacji portfela obecnych klientów.

Karty przedpłacone

W 2016 roku Bank zanotował znaczący wzrost wartości transakcji bezgotówkowych dokonywanych kartami przedpłaconymi, w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku. Ilość transakcji bezgotówkowych wzrosła o 48%, przy równoczesnym wzroście wartości transakcji dokonywanych kartami przedpłaconymi o 31% rok do roku. Ponadto Bank zwiększył również ilość wydanych kart w stosunku do roku 2015 o niespełna 60%. Na tak znaczący wzrost ilości wydanych kart wpływ miała największa jak do tej pory transakcja na polskim rynku korporacyjnych kart przedpłaconych, którą Bank przeprowadził we współpracy ze swoim Partnerem biznesowym.

W 2016 roku Bank wdrożył na Kartach Przedpłaconych drugą organizację płatniczą i obecnie wydaje karty przedpłacone w systemie VISA i Mastercard.

Doradztwo unijne

W 2016 roku Bank uczestniczył w szeregu działań związanych z Perspektywą Finansową UE 2014-2020, w ramach której banki są istotnym partnerem w procesie dystrybucji środków europejskich oraz finansowania inwestycji współfinansowanych w systemie dotacji oraz instrumentów pomocy zwrotnej. Do działań tych należało przede wszystkim uczestnictwo w pracach tematycznych grup roboczych Związku Banków Polskich oraz współpraca z Bankiem Gospodarstwa Krajowego realizującego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR) we wdrażaniu instrumentu pod nazwą „Kredyt na innowacje technologiczne”, który finansuje przedsięwzięcia o charakterze innowacyjnym realizowane przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP).

Prowadzone były również działania związane z realizacją Programu ELENA. Program - realizowany na podstawie umowy zawartej przez Bank z Kreditanstalt für Wiederaufbau – zapewnia jednostkom samorządu terytorialnego środki finansowe na pokrycie kosztów przedsięwzięć prowadzących do wzrostu efektywności energetycznej i wpisujących się w unijną „Strategię 20-20-20”.

Produkty finansowania handlu

W roku 2016 Departament Finansowania Handlu w dalszym ciągu koncentrował się na rozwoju produktów finansowych, pozyskiwaniu nowych klientów oraz rozwoju aktywnych programów. Przez cały rok udało się zachować stabilny poziom aktywów, które w grudniu 2016 roku osiągnęły najwyższy poziom w ujęciu rocznym i były o 20% wyższe niż w grudniu 2015 roku.

Było to możliwe dzięki przeprowadzonym akcjom sprzedażowym głównie w obszarze małych i średnich przedsiębiorstw oraz dzięki rozwojowi już istniejących programów z największymi klientami korporacyjnymi.

Bank zakończył w 2016 roku prace nad usprawnieniem procesów operacyjnych dzięki zakończeniu procesu wdrażania platformy elektronicznej. Platforma obejmuje obecnie cały zakres 12 produktów finansujących handel. Zastąpiła tym samym 6 systemów i aplikacji używanych uprzednio, co powinno przynieść oszczędności 1,25 mln zł w ujęciu rocznym. Na portalu obsługiwanych jest obecnie 692 klientów (2 200 użytkowników) - dzięki wdrożeniu platform elektronicznych 100% transakcji finansowych zostało przeprowadzonych na podstawie wniosków elektronicznych natomiast w obszarze operacji dokumentowych praktycznie 90% transakcji zostało zrealizowanych również na podstawie elektronicznych zleceń. To spowodowało znaczące przyspieszenie realizacji transakcji, obniżenie kosztów obsługi oraz wyeliminowanie niektórych potencjalnych ryzyk operacyjnych. W sumie Bank przeprowadził ponad 360 tys. transakcji i wniosków otrzymanych poprzez Platformę Elektroniczną.

Do najważniejszych transakcji w 2016 roku w obszarze finansowania handlu można zaliczyć:

- Udzielenie kilkunastu kredytów handlowych dla klientów z obszaru małych i średnich przedsiębiorstw na łączną kwotę 110 mln zł;
- Przedłużenie na kolejny rok uczestnictwa w konsorcjum banków dla jednej z największych na polskim rynku transakcji finansowania zapasów ropy naftowej z udziałem 200 mln zł;
- Udzielenie finansowania na ponad 150 mln zł dla jednej z firm z branży wydobywczej;
- Zwiększenie łącznej kwoty limitów w ramach Programów Finansowania Dostawców o 150 mln zł;
- Wdrożenie kolejnych ponad 100 dostawców do Programów Finansowania Dostawców zarówno lokalnych jak i regionalnych.

4.4.1 Usługi powiernicze i depozytariusza

Bank prowadzi działalność powierniczą na podstawie przepisów prawa polskiego i zgodnie z międzynarodowymi standardami usług powierniczych, oferowanych inwestorom i pośrednikom działającym na międzynarodowych rynkach

papierów wartościowych. Bank potrafi sprostać wymogom największych i najbardziej wymagających klientów instytucjonalnych.

Citi Handlowy utrzymał pozycję lidera na rynku banków depozytariuszy w Polsce. Bank świadczy usługi powiernicze dla krajowych i zagranicznych inwestorów instytucjonalnych oraz usługi banku depozytariusza dla krajowych funduszy emerytalnych i inwestycyjnych.

W ramach regulaminowej działalności, na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego), Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych, rozlicza transakcje w obrocie papierami wartościowymi, zapewnia obsługę wypłat dywidend i odsetek, wycenę portfela aktywów, indywidualne raporty, a także aranżuje reprezentowanie klientów w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych. Bank prowadzi rachunki zbiorcze dla uprawnionych podmiotów zagranicznych. Ponadto Bank świadczy usługi prowadzenia rejestru zagranicznych papierów wartościowych, w ramach, których pośredniczy w rozliczaniu transakcji klientów krajowych na rynkach zagranicznych.

W grudniu 2016 roku Bank wdrożył nową usługę operatora kont prowadzonych na imię klienta w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A., obejmującą przekazywanie dyspozycji otrzymanych od klienta do KDPW S.A. i odwrotnie - potwierdzeń rozrachunku oraz wyciągów z kont podmiotowych otwartych w KDPW S.A. do klienta Banku. Usługa skierowana jest do zagranicznych instytucji depozytowo-rozrachunkowych (podmioty finansowe o statusie tzw. ICSD) i obejmuje operowanie rachunkami papierów wartościowych i rachunkami zbiorczymi takich podmiotów.

W okresie sprawozdawczym Bank utrzymał jedną z wiodących pozycji na rynku rozliczeń transakcji w obrocie papierami wartościowymi realizowanych na rzecz zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i BondSpot S.A. Ponadto, Bank był liderem w rozliczaniu transakcji zawieranych przez zagranicznych klientów instytucjonalnych na elektronicznej platformie obrotu dłużnymi papierami wartościowymi, działającej pod nazwą Treasury BondSpot Poland, zorganizowanej przez spółkę BondSpot S.A.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank prowadził ponad 9,2 tys. rachunków papierów wartościowych.

W tym samym czasie Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla czterech otwartych funduszy emerytalnych: Aviva OFE Aviva BZ WBK, Nationale - Nederlanden OFE, Pekao OFE, Nordea OFE; trzech dobrowolnych funduszy emerytalnych: Nationale - Nederlanden DFE, DFE Pekao, Generali DFE, a także dla Pracowniczego Funduszu Emerytalnego Orange Polska.

Bank pełnił również obowiązki depozytariusza funduszy inwestycyjnych, zarządzanych przez następujące Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych: BZ WBK TFI S.A., PKO TFI S.A., Legg Mason TFI S.A., Aviva Investors Poland TFI S.A. oraz Templeton Asset Management (Poland) TFI S.A.

W 2016 roku Bank kontynuował działania wspierające doskonalenie regulacji prawnych rynku papierów wartościowych. Przedstawiciel Banku pełnił funkcję Przewodniczącego Prezydium Rady Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich („Rada”) w czasie kolejnej, piątej z rzędu, kadencji. W okresie sprawozdawczym Rada brała aktywny udział w procesie ustalania standardów umowy oraz rekomendacji dobrych praktyk odnośnie wykonywania funkcji depozytariusza w związku z wykonywaniem, obowiązków depozytariusza funduszy inwestycyjnych w odniesieniu do wymogów dyrektyw Unii Europejskiej AIFMD i UCITS V.

Rada brała aktywny udział w opiniowaniu innych projektów aktów prawnych, mających wpływ na działalność krajowych banków powierniczych. Wykorzystując własne zasoby, doświadczenie i kompetencje, pracownicy Banku we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego, KDPW S.A., KDPW_CCP S.A. i Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uczestniczyli w konsultacjach nad wprowadzaniem nowych rozwiązań na polskim rynku kapitałowym w ramach prac zespołów roboczych powołanych przy Związku Banków Polskich, a także w pracach rynkowych grup roboczych. Rada brała między innymi aktywny udział w uzgadnianiu planu wdrożenia na rynku projektów związanych z dostosowaniem do przepisów dyrektywy Central Securities Depository Regulation (CSDR) oraz analizowała możliwości uczestnictwa w nowych projektach technologicznych wykorzystujących koncepcję tzw. rozproszonej księgi głównej (ang. Distributed Ledger Technology).

4.5 Działalność maklerska

Grupa prowadzi działalność maklerską na rynku kapitałowym za pośrednictwem spółki Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

W 2016 roku DMBH pośredniczył w ramach transakcji sesyjnych w 10,3% obrotów akcjami na rynku wtórnym, utrzymując pozycję lidera rynku po raz ósmy z rzędu. Był to zbliżony poziom udziału rynkowego do zanotowanego w 2015 roku. Wartość transakcji sesyjnych zawartych za pośrednictwem DMBH na rynku akcji na GPW wyniosła 39,0 mld zł i spadła o 9,5% w stosunku do roku poprzedniego przy spadku obrotów na GPW o 6,9%.

Na koniec 2016 roku DMBH pełnił funkcję Animatora dla akcji 63 spółek notowanych na giełdzie w Warszawie (w tym 20 z WiG20). Stanowi to 13,0% akcji notowanych na warszawskim parkiecie na rynku podstawowym.

W segmencie klientów detalicznych DMBH odnotował w 2016 roku rekordowo wysokie wyniki, na co wpływ miały prowadzone z dużym sukcesem przy współpracy z Bankiem zapisy na certyfikaty inwestycyjne FIZ oraz sprzedaż obligacji skarbowych. W 2016 roku obserwowana była również wysoka aktywność klientów detalicznych korzystających z platformy transakcyjnej - CitiFX Stocks, która umożliwia obrót akcjami oraz instrumentami typu ETF notowanymi na największych giełdach zagranicznych oraz instrumentami rynku walutowego na rynku pozagiełdowym (OTC) z wykorzystaniem dźwigni finansowej. Za sprawą coraz popularniejszej wśród klientów CPC usługi doradztwa, przychody z prowizji na rynkach zagranicznych znacznie wzrosły jednocześnie uzupełniając istotnie spadek aktywności klientów na GPW, który ma miejsce od kilku kwartałów.

Liczba rachunków inwestycyjnych prowadzonych przez DMBH na koniec 2016 roku wynosiła 12,4 tys. i zwiększyła się o 18% w stosunku do poprzedniego roku. Przyrost liczby rachunków wynikał przede wszystkim z dużej liczby zawieranych umów dla usług rynków zagranicznych oraz forex realizowanych na platformie CitiFX Stocks.

W 2016 roku DMBH przeprowadził następujące transakcje na rynku kapitałowym:

- Stalprodukt S.A. – DMBH pełnił funkcję podmiotu pośredniczącego w procesie zaproszenia do składania ofert sprzedaży akcji w ramach Drugiej Transzy programu skupu akcji własnych przez Stalprodukt S.A., o wartości drugiej transzy programu 89,6 mln zł (luty 2016 roku);
- Stalprodukt S.A. – DMBH pełnił funkcję podmiotu pośredniczącego w procesie zaproszenia do składania ofert sprzedaży akcji w ramach Trzeciej Transzy programu skupu akcji własnych przez Stalprodukt S.A., o wartości trzeciej transzy programu 89,6 mln zł (kwiecień 2016 roku);
- DTP S.A. – DMBH pełnił funkcję podmiotu pośredniczącego w wezwaniu do sprzedaży akcji DTP S.A. oraz w przymusowym wykupie akcji w których podmiotem wzywającym oraz podmiotem żądającym wykupu był PRAGroup Polska sp z o.o. wartość transakcji to 174,5 mln zł (transakcja wezwania rozliczona w kwietniu a przymusowy wykup rozliczony w czerwcu 2016 roku).
- Pekao S.A. – DMBH współprowadził księgę popytu w procesie sprzedaży akcji własnych przez UniCredit S. A.; wartości transakcji 3,3 mld zł. (transakcja rozliczona w lipcu 2016 roku).

Wybrane dane finansowe na dzień 31.12.2016 roku*

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale/głosach w WZ	Suma bilansowa	Kapitał własny	Wynik finansowy netto za 2016 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	406 650	109 224	12 694

* dane w trakcie audytu

4.6 Działalność leasingowa

W związku z podjętą w marcu 2013 roku decyzją Zarządu Banku o ograniczeniu działalności leasingowej prowadzonej przez Grupę Banku, działalność spółki Handlowy-Leasing Sp. z o.o. („Handlowy-Leasing”, „HL”) została ograniczona wyłącznie do realizacji umów leasingowych zawartych do dnia 30 kwietnia 2013 roku. Po tej dacie Handlowy-Leasing nie zawierał nowych umów leasingu. Zadaniem Spółki jest kontynuowanie obsługi umów już istniejących z zachowaniem jakości świadczonych usług oraz zapewnienie ciągłości procesów i efektywności ekonomicznej w prowadzonej działalności.

Produkt leasingowy pozostał w ofercie Banku i jest oferowany w ramach tzw. "otwartej architektury", czyli partnerskiej współpracy Banku z podmiotami spoza Grupy Banku. Obecnie usługi leasingowe świadczone są w ramach umowy o współpracy przez dwóch partnerów: Europejski Fundusz Leasingowy S.A. i CorpoFlota Sp z o.o.

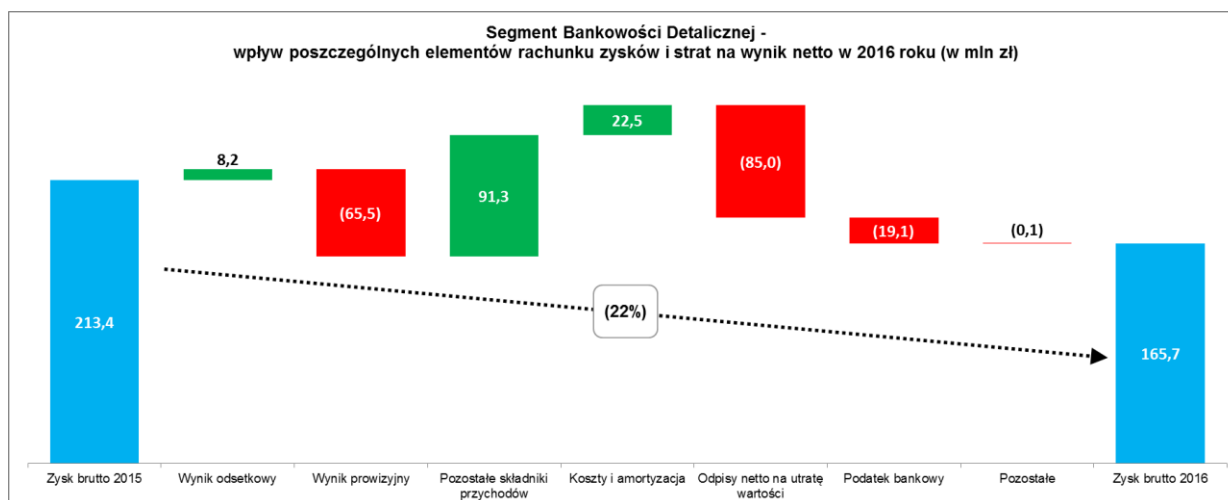
Wybrane dane finansowe na dzień 31.12.2016 roku*

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale/głosach w WZ	Suma bilansowa	Kapitał własny	Wynik finansowy netto za 2016 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	44 921	35 899	7 691

* dane w trakcie audytu

5. Segment Bankowości Detalicznej

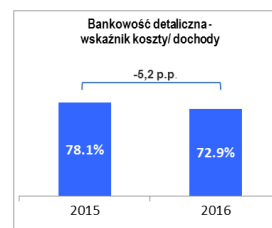
5.1 Podsumowanie wyników segmentu

W 2016 roku segment Bankowości Detalicznej zanotował spadek zysku brutto o 47,6 mln zł tj. 22,3%. Na kształtowanie się wyniku brutto segmentu Bankowości Detalicznej w 2016 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wpływ miały poniższe czynniki:

- Wzrost przychodów odsetkowych pomimo obniżonego oprocentowania w następstwie zmian rynkowych stóp procentowych, który został skompensowany wzrostem portfela produktów kredytowych (+5% r./r.) oraz spadkiem kosztów odsetkowych. Zmniejszenie kosztów odsetkowych zostało osiągnięte, mimo istotnego wzrostu salda depozytów (+14% r./r.), jako rezultat obniżenia oprocentowania w związku z dostosowaniem go do rynkowych stóp procentowych (obniżenie oprocentowania dotyczyło głównie rachunków oszczędnościowych oraz lokat) oraz korzystnej zmiany struktury portfela depozytów (zwiększenia udziału rachunków bieżących przy zmniejszeniu depozytów terminowych);
- Spadek wyniku prowizyjnego zanotowany na produktach inwestycyjnych (w konsekwencji osłabienia sentymentu i nastrojów rynkowych) oraz na ubezpieczeniach kredytowych (w związku z nowymi wymogami regulacyjnymi dot. ubezpieczeń grupowych); spadki te częściowo zrekomensowane zostały poprzez wdrożenie nowych produktów ubezpieczeniowych zarówno kredytowych jak i nie-kredytowych oraz dostosowanie tabeli opłat i prowizji do modelu segmentacji klientów zgodnie ze strategią Banku, tj. preferencyjne warunki wyłącznie dla klientów mających pogłębioną relację z Bankiem (bezpłatne prowadzenie konta, preferencyjny kurs dla przewalutowań oraz bezpłatne doradztwo inwestycyjne);
- Wzrost pozostałych składników przychodów, z powodu wzrostu wyniku na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży o 66,5 mln zł r./r. z powodu zaksięgowania rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. oraz wyższe przychody z tyt. dywidend oraz wynik na handlowych instrumentach finansowych (wzrost wolumenów transakcji przewalutowań klientów Gold i kart kredytowych);
- Spadek kosztów działania jako rezultat działań restrukturyzacyjnych, przy czym oszczędności z tego tytułu w znacznej części zostały reinwestowane w marketing;
- Wskaźnik koszty do dochodów spadł o 5,2 p.p., ponieważ odnotowano spadek kosztów pracowniczych;
- Utworzenie odpisów netto w 2016 roku w wysokości 71,2 mln zł wobec 13,7 odwrócenia odpisów netto w 2015 roku, w związku ze wzrostem średniego wieku portfela z utratą wartości, jak również z podwyższeniem rezerwy IBNR będącej pochodną wzrostu portfela kredytowego.

5.2 Wybrane dane biznesowe

	2016	2015	Zmiana	
			tys.	%
Liczba klientów indywidualnych	680,8	682,9	(2,1)	(0,3%)
Liczba rachunków bieżących, w tym:	457,9	464,6	(6,7)	(1,4%)
liczba rachunków operacyjnych*	89,5	93,6	(4,1)	(4,4%)
Liczba rachunków operacyjnych pozyskanych w danym okresie	51,3	61,4	(10,1)	(16,4%)
Liczba rachunków oszczędnościowych	150,1	160,4	(10,3)	(6,4%)
Liczba kart kredytowych, w tym:	698,6	697,0	1,6	0,2%
Liczba kart debetowych	248,3	276,7	(28,4)	(10,3%)

* Zmiana metodologiczna w 2016 r. 2015 r. porównywalny.

5.3 Opis kluczowych wydarzeń i osiągnięć biznesowych

Rachunki bankowe

Rachunki bieżące

Łączne saldo na rachunkach wzrosło o ponad 28% i przekroczyło 5,1 mld zł. Liczba rachunków osobistych na koniec 2016 roku spadła do poziomu 458 tys. (na koniec 2015 roku liczba rachunków wynosiła 464 tys.). Z tego 267 tys. stanowiły rachunki złotowe, a 191 tys. rachunki prowadzone w walutach obcych.

Konta oszczędnościowe

Liczba kont oszczędnościowych na koniec 2016 roku wyniosła 150 tys. Łączne saldo zgromadzonych na nich środków przekroczyło 3 mld zł wobec 160 tys. kont oszczędnościowych o łącznym saldzie niemal 3 mld zł w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Zmiany w ofercie

W marcu 2016 roku weszła w życie zmieniona Tabela Opłat i Prowizji. Dla klientów posiadających Konto Osobiste typu CitiKonto podwyższeniu uległy m.in. opłaty za transakcje wypłaty kartą debetową w bankomatach innych niż Citi Handlowy, prowadzenie konta. Wprowadzono również opłatę za rachunki walutowe.

Wprowadzane zmiany są zgodne ze strategią Banku. Nowy model opłat i prowizji zachęca klientów do pogłębienia relacji z Bankiem, tak aby spełniali kryteria klientów Citi Priority lub Citigold gdzie wspomniane wcześniej usługi są oferowane bez opłat. Podkreślenia wymaga fakt, iż dla klientów z segmentu Gold oraz Citigold Private Client nie wprowadzono żadnych nowych lub podwyżek opłat.

W kwietniu 2016 roku w ślad za spadkiem oprocentowania jednomiesięcznych depozytów na polskim rynku międzybankowym (WIBID jednomiesięczny) obniżeniu uległa wysokość premiowego oprocentowania środków

zgrupowanych na Koncie Oszczędnościowym w polskich złotych oraz wysokość oprocentowania środków zgromadzonych na Koncie SuperOszczędnościowym w polskich złotych. W 2016 roku nie uległo zmianie oprocentowanie lokat terminowych.

W 2016 roku Bank wprowadził szereg rozwiązań zwiększających komfort i bezpieczeństwo korzystania z rachunków. Między innymi w lipcu 2016 roku udostępnił klientom możliwość potwierdzania kodem SMS transakcji wykonywanych w internecie kartą debetową. Funkcjonalność ta pozwoliła na zwiększenie bezpieczeństwa klientów w sieci.

Od listopada 2016 roku dzięki dostosowaniu się do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 roku w zakresie poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro, Bank ułatwił klientom zlecenie przelewów zagranicznych i nie wymaga podawania kodu BIC/SWIFT przy zleceniu transakcji.

W ciągu roku Bank kontynuował koncentrację wsparcia akwizycyjnego dla segmentów klientów Citigold, Citigold Private Client oraz Citi Priority poprzez oferty promocyjne oraz Program Rekomendacji Citigold, dodatkowo oferta konta Citi Priority została wzmocniona kampanią informacyjną w Internecie. Zaangażowanie w tym obszarze będzie kontynuowane także w 2017 roku. W celu wzmocnienia akwizycji Citigold i Citi Priority Bank rozbudował również zespół telefonicznego pozyskania klienta Citigold – Tele Gold oraz stworzył nowy zespół wsparcia akwizycji Citi Priority – Tele Priority Bank. W 2016 roku Bank skupił się także na retencji klientów Citigold wprowadzając proces zindywidualizowanego, proaktywnego reagowania w przypadku gdy klient częściowo wycofa środki z Banku. Stworzenie takiego procesu wpłynęło na polepszenie jakości obsługi klienta zamożnego, poznanie jego potrzeb i pomaga w dostosowaniu oferty do oczekiwań klienta.

Karty kredytowe

Na koniec 2016 roku liczba kart kredytowych wyniosła 699 tys. Saldo zadłużenia na kartach kredytowych na koniec 2016 roku wyniosło 2,3 mld zł, tj. było wyższe o 7,9% w stosunku do tego samego okresu w roku poprzednim. W rezultacie Bank wzmocnił pozycję lidera na rynku kart kredytowych pod względem wartości kredytów udzielonych na kartach kredytowych z udziałem rynkowym według danych na koniec grudnia 2016 roku na poziomie 25,5%.

W 2016 roku akwizycja kart kredytowych była wyższa niż w roku ubiegłym. Mogliśmy zaobserwować znaczący wzrost aż o 36%. Tak duży wzrost spowodowany był intensywnymi działaniami Banku w zakresie akwizycji poprzez uatrakcyjnienie oferty kart kredytowych. Przełożyło się to na liczne nagrody w 2016 roku takie jak: Złoty Bankier za kampanię reklamową dla karty Simplicity oraz II miejsce w rankingu kart prestiżowych Forbes.

Poprawiła się również, jakość pozyskiwanych kart oraz udział kart pozyskiwanych na bazie udokumentowanych danych o dochodzie klienta, co przełożyło się na wyższy poziom aktywacji i większą transakcyjność pośród nowo pozyskanych klientów.

Bank konsekwentnie dywersyfikuje kanały akwizycji przy jednoczesnej ciągłej optymalizacji procesów sprzedażowych.

Produkty kredytowe

Pożyczki gotówkowe i produkty ratalne do rachunku karty kredytowej

Saldo produktów gotówkowych na koniec 2016 roku wyniosło 2,7 mld zł i zanotowało wzrost o 2,2% w stosunku rocznym. Łączna sprzedaż produktów gotówkowych wyniosła w 2016 roku 1,4 mld zł.

W 2016 roku Bank kontynuował zmieniony w 2014 roku model sprzedaży produktów gotówkowych, koncentrując się na sprzedaży w procesach zdalnych takich jak proces telefoniczny czy za pośrednictwem platformy internetowej Banku oraz prostych procesach sprzedaży bezpośredniej między innymi w nowoczesnych oddziałach Smart oraz w powstałych w 2016 roku placówkach Smart Mini.

Produkty hipoteczne

Na koniec 2016 saldo portfela kredytów hipotecznych wyniosło 1,3 mld zł, tj. wzrosło o 1,2% w porównaniu do końca 2015 roku. Sprzedaż produktów hipotecznych w 2016 roku wyniosła 150 mln zł.

Produkty inwestycyjne i ubezpieczeniowe

Produkty inwestycyjne

Na koniec 2016 roku łączna wartość środków zarządzanych w produktach o charakterze inwestycyjnym (w tym w ramach produktów ubezpieczeniowych o charakterze inwestycyjnym, bez inwestycji dwuwalutowych) nabytych przez klientów detalicznych za pośrednictwem Banku była o 4% wyższa od wartości na koniec analogicznego okresu w 2015 roku.

Wzrost ten dotyczył obligacji strukturyzowanych, a także środków w instrumentach zgromadzonych na rachunkach prowadzonych przez Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH).

W ramach współpracy z DMBH, Bank umożliwił klientom dostęp do 32 emisji certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

W zakresie produktów strukturyzowanych Bank zrealizował w całym 2016 roku ofertę 81 subskrypcji obligacji strukturyzowanych denominowanych w PLN, USD, GBP oraz EUR.

W zakresie funduszy inwestycyjnych otwartych, Bank wdrożył w 2016 roku do oferty 12 funduszy, w tym 3 nowe strategie multi-asset zarządzane przez zagraniczną firmę inwestycyjną oferowane w Polsce jedynie przez Bank, 4 z klasy akcyjnej, 4 z klasy dłużnej oraz 1 z klasy mieszanej, zarządzane przez zagraniczne firmy inwestycyjne.

W ramach rozwoju procesów obsługi w zakresie oferty inwestycyjnej – Bank wdrożył do oferty nową aplikację poprzez tablet do obsługi klientów z segmentu Citigold Private Client oraz Citigold, zapewniającą obsługę klientów opartą o procesy elektroniczne, w tym profilowanie, doradztwo inwestycyjne oraz przyjęcie zlecenia dla wybranych produktów.

Produkty ubezpieczeniowe

W ramach rozwoju oferty ubezpieczeniowej, Bank realizował nowe projekty, w tym wdrożenia produktów w ramach rozwoju z Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie WARTA S.A. Do oferty wdrożono z tym ubezpieczycielem ubezpieczenie terminowe

na życie wraz z pakietem ubezpieczeń dodatkowych, ubezpieczenie na życie i dożycie, ubezpieczenie na życie z ochroną na wypadek poważnych zachorowań, ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ze składką jednorazową.

Bank rozpoczął także wdrażanie w oddziałach Banku model obsługi klientów, poprzez specjalistów ds. ubezpieczeń, zapewniających specjalistyczne wsparcie klientów w zakresie planowania finansowego z wykorzystaniem produktów ubezpieczeniowych.

6. Rozwój kanałów dystrybucji

6.1 Akwizycja bezpośrednia

Departament Sprzedaży Mobilnej działa na terenie całego kraju, operując z 6 największych miast Polski. Doradcy mobilni pozyskują nowych klientów Banku podczas wydarzeń kulturalnych i sportowych, w firmach korporacyjnych oraz jednostkach administracji publicznej, a także w stałych lokalizacjach typu lotniska, kina, centra handlowe czy stacje benzynowe. Odpowiadają również za mobilne punkty sprzedaży i obsługi bankowej Smart Mini – w 2016 roku powstały trzy takie oddziały. Obecnie kanał Universal Bankers liczy 105 doradców mobilnych. Z kanału Universal Bankers, Bank pozyskał w 2016 roku:

- 13 425 kart kredytowych, co stanowi wzrost o 121% w porównaniu do 2015 roku;
- 1 013 Kont Priority w porównaniu do 702 osiągniętych w poprzednim roku. Oznacza to 44% wzrostu. Dodatkowo portfel pozyskanych kont jest lepszej jakości o czym świadczy rosnący współczynnik aktywacji;
- 106,5 mln zł kredytów gotówkowych. Jest to obszar, w którym kanał Universal Bankers odnotował największy postęp zarówno ilościowy, jak i jakościowy w stosunku do poprzedniego roku.

6.2 Sieć oddziałów

Budowa Bankowego Ekosystemu Smart

W 2016 roku w obszarze sieci placówek Citi Handlowy kontynuował realizację ogłoszonej 3 lata temu strategii budowy Bankowego Ekosystemu Smart, opierającego się na lekkiej sieci dystrybucji i maksymalnym wykorzystaniu kanałów zdalnych w pozyskiwaniu i obsłudze klientów. W tym modelu dystrybucji bankowości detalicznej nie chodzi o liczbę placówek, ale o ich najwyższą efektywność i najbardziej optymalną lokalizację.

Z jednej strony Bank kontynuował zatem optymalizację sieci placówek tradycyjnych, czego konsekwencją było zakończenie działalności 20 ostatnich oddziałów tego typu. W przypadku 6 miast (Białystok, Toruń, Lublin, Gliwice, Częstochowa, Bielsko-Biała) wiązało się to z rezygnacją z fizycznej obecności na tych rynkach. Wszyscy klienci dotknięci tą zmianą zostali przekierowani do alternatywnych kanałów dostępu, gwarantujących całodobowy, bezpieczny dostęp do usług i produktów Banku za pośrednictwem bankowości internetowej, mobilnej lub telefonicznej.

Na koniec 2016 roku sieć oddziałów Banku liczyła 25 placówek.

Z drugiej strony Bank wprowadził nowy format fizycznej dystrybucji. W listopadzie 2016 roku Citi Handlowy otworzył trzy punkty mobilnej sprzedaży i obsługi Smart Mini. Formaty Smart Mini to odpowiedź Banku na zmieniające się trendy w bankowości detalicznej i zachowania klientów, którzy coraz częściej korzystają ze zdalnych kanałów dostępu zarządzając swoimi finansami. Smart Mini to formaty, które dosłownie mają „podażać” za klientami, wykorzystując krótkoterminowy potencjał sprzedażowy różnych lokalizacji. W zlokalizowanym na zaledwie 12 metrach kwadratowych punkcie Bank udostępnił w pełni funkcjonalną placówkę. Klienci wpłacą i wypłacą złotówki i walutę w bankomacie, zrealizują transakcję poprzez bankowość elektroniczną, czy złożą wniosek o konto, pożyczkę czy kartę kredytową, którą otrzymają na miejscu, od ręki. W Smart Mini papierowe dokumenty zostały zamienione na formę cyfrową. Obsługa odbywa się wyłącznie na tabletach – bez papieru, z podpisem elektronicznym. To wszystko możliwe jest dzięki zastosowaniu najnowocześniejszych technologii. Smart Mini mają charakter otwartej wyspy, są w pełni mobilne, a ich funkcjonalności i konstrukcja pozwalają przenieść go w ciągu 2-3 dni w dowolne miejsce w Polsce, dzięki czemu Bank może dosłownie podążać za klientami. Mogą więc być zlokalizowane w zarówno w centrum handlowym, jaki i korporacyjnym, w kinie czy na dworcu. Punkty Smart Mini działają dziś w Krakowie, Poznaniu i w Jankach koło Warszawy. Koncept Smart Mini to w pełni autorski pomysł Citi Handlowy, realizowany w tej formie jedynie w Polsce.

Dla najzamożniejszych klientów z segmentów Citigold i Citigold Private Client do dyspozycji pozostali niezmiennie Osobiści Opiekunowie w Oddziałach zlokalizowanych w 9 największych miastach Polski. Równolegle Bank rozwinął procesy obsługi zdalnej, co pozwala oferować klientom realizację coraz szerszej palety transakcji w trakcie rozmowy telefonicznej z Opiekunem lub podczas spotkania w dowolnej lokalizacji, bez konieczności wizyty w fizycznym oddziale. Bank wprowadził także nowe narzędzia pozwalające na obsługę produktów z oferty Citigold na iPad'zie – bez użycia papieru i z wykorzystaniem elektronicznego podpisu.

Liczba oddziałów na koniec okresu

	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana
Liczba placówek:	25	45	(20)
- HUB Gold	7	8	(1)
- Smart Hub Gold	2	2	-
- Blue	-	18	(18)
- Centrum Inwestycyjne	1	2	(1)

	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana
- Oddziały Smart	14	14	-
- Oddziały korporacyjne	1	1	-
Pozostałe punkty sprzedaży/obsługi klienta:			
Smart Mini	3	-	3

6.3 Bankowość Internetowa i Telefoniczna

Bankowość Internetowa

Liczba aktywnych użytkowników Citibank Online, czyli takich, którzy przynajmniej raz na 30 dni zalogowali się do serwisu, wyniosła na koniec 2016 roku 322 tys. użytkowników. Udział aktywnych użytkowników Citibank Online w całym portfelu klientów Banku na koniec 2016 roku wyniósł 48%. Udział aktywnych użytkowników bankowości elektronicznej, którzy wykonują transakcje finansowe wyniósł 72%.

Na koniec 2016 roku liczba użytkowników cyfrowych (czyli takich, którzy przynajmniej raz w miesiącu skorzystali z bankowości internetowej Citibank Online lub bankowości mobilnej Citi Mobile na różnych urządzeniach) sięgnęła 336,5 tys., co stanowiło 50% wszystkich klientów detalicznych. Udział transakcji dokonanych za pomocą kanałów bankowości internetowej lub mobilnej w transakcjach bankowych ogółem na koniec 2016 roku wyniósł 97,5% i wzrósł o ponad 2 p.p. względem 2015 roku.

Bank kończy prace w ramach którego powstaje nowy serwis transakcyjny Citibank® Online. Projekt prowadzony jest z wykorzystaniem metodologii „Agile”, co oznacza, że system wdrażany jest w kilku etapach prowadzonych równolegle, a jego poszczególne funkcjonalności i elementy implementowane były co kwartał. Ponadto system budowany jest w oparciu o technologię RWD (Responsive Web Design). Platformę cechują nowoczesny i intuicyjny design, możliwość swobodnego korzystania na urządzeniach mobilnych oraz wiele innych innowacyjnych funkcjonalności, które będą udostępnione klientom w I kwartale 2017 roku.

Zgodnie z przyjętą metodologią projektową testy i wywiady z użytkownikami pozwalają wprowadzać zmiany na bieżąco i wypracowywać najlepsze rozwiązania.

W minionym roku akwizycja kart kredytowych poprzez kampanie internetowe była źródłem pozyskania największej liczby nowych klientów. Liczba sprzedanych kart wzrosła o 47% w stosunku do roku ubiegłego i łącznie stanowiła 33% całej sprzedaży w banku. Akwizycja pożyczki oraz produktów ratalnych wzrosła o 147% rok do roku,

Bankowość Mobilna

Na koniec 2016 roku liczba aktywnych użytkowników bankowości mobilnej Citi Mobile, czyli takich, którzy raz na 30 dni skorzystali z bankowości mobilnej wyniosła ponad 85 tys., co stanowi wzrost o ponad 20% w stosunku do grudnia 2015 roku. Udział aktywnych użytkowników bankowości mobilnej względem całego portfela klientów detalicznych wyniósł ponad 13%, co stanowi wzrost o 2 p.p. względem analogicznego okresu w 2015 roku.

Od momentu udostępnienia bankowości mobilnej Citi Mobile, czyli od maja 2010 roku, aplikacja została pobrana 260 tys. razy.

Media społecznościowe

W 2016 roku Bank kontynuował działalność w mediach społecznościowych pozostających istotnym kanałem kontaktu z klientami. Bank koncentrował się na poprawie jakości obsługi klientów, co zaowocowało oznaczeniem przez aplikację Facebook jako najszybciej odpowiadającej instytucji w sektorze bankowym. Poprawieniu uległy wszystkie wskaźniki zaangażowania fanów (prawie dwukrotnie), dzienny zasięg średni wyniósł 22 tys. osób. Bank posiada ponad 145 tys. fanów.

7. Zmiany w zakresie technologii informatycznych

W 2016 roku w obszarze technologii realizowane były projekty, których celem było zwiększanie konkurencyjności Banku poprzez dostarczanie najwyższej jakości usług i produktów, przy szerokim wsparciu rozwiązań innowacyjnych, cyfryzacji i automatyzacji oraz przy jednoczesnej optymalizacji kosztów. Procesy IT Banku realizowane są zgodnie z międzynarodowymi standardami, co w I kwartale 2016 roku zostało potwierdzone pozytywnym wynikiem audytu recertyfikacyjnego zgodności ze standardem ISO 20000 (zarządzanie usługami IT) oraz audytu nadzorczego standardów ISO 27001 (zarządzanie bezpieczeństwem informacji) oraz ISO22301 (zapewnienie ciągłości pracy).

W 2016 roku wprowadzone zostały poniższe rozwiązania:

- **w obszarze bankowości instytucjonalnej:**
  - implementacja modułów elektronicznych formularzy dla klientów instytucjonalnych;
  - uruchomienie modułu do obsługi kredytu handlowego w obszarze usług finansowania handlu;
  - uruchomienie obsługi kart Mastercard w obszarze kart przedpłaconych;
  - modernizacja platformy Prime/Online do obsługi kart przedpłaconych;
  - automatyzacja procesu przetwarzania transakcji LORO;
  - wdrożenie Jednolitego Pliku Kontrolnego, zgodnie z wymaganiem Ministerstwa Finansów, jako produktu dla klientów w obszarze wyciągów bankowych;

- **w obszarze bankowości detalicznej:**
  - rozwój platformy mobilnej dla klientów detalicznych (CitiMobile) – kolejne zmiany usprawniające działanie i funkcjonalność platformy, w tym wdrożenie nowego sposobu dostarczania powiadomień (Push Notification);
  - wdrożenie rozwiązania systemowego do obsługi nowych funduszy inwestycyjnych dla klientów bankowości detalicznej;
  - wdrożenie nowych rozwiązań systemowych do obsługi produktów i procesów związanymi sprzedażą produktów ubezpieczeniowych;
  - optymalizacja kanałów obsługi klienta detalicznego - implementacja aplikacji CitiPlanner na urządzenia iPad;
  - zmiany w procesie windykacji, w dedykowanej aplikacji;
  - automatyzacja procesu pobierania opłat dla różnego typu produktów i procesów;
  - rozwój platformy bankowości internetowej, w szczególności w zakresie poprawy doświadczenia klienta;
  - dostosowanie systemu bankowości detalicznej do programu rządowego 500+;
- **w zakresie dostosowania systemów Banku do zgodności z wymaganiami regulacyjnymi:**
  - wdrożenie nowego rozwiązania do wyliczania podatku CIT, PIT i VAT w związku ze zmianami podatkowymi;
  - uruchomienie rozwiązania wymaganego do dostosowania się do raportowania regulacyjnego FATCA;
  - implementacja systemowa wymagań wynikających z Rekomendacji P i W Komisji Nadzoru Finansowego;
  - dostosowanie systemów Banku do przetwarzania płatności zagranicznych SEPA;
  - wdrożenie Jednolitego Pliku Kontrolnego, zgodnie z wymaganiami Ministerstwa Finansów;
  - dostosowanie mechanizmu wyliczania środków gwarantowanych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- **w obszarze infrastruktury teleinformatycznej Banku oraz bezpieczeństwa informacji:**
  - wdrożenie kolejnych mechanizmów zabezpieczających platformy internetowe Banku, m.in. anti-malware, 3D Secure, Suspicious Activity Detection, Arcsight, Device Print;
  - wdrożenie aplikacji i procesu Forescaut – aktywnego monitorowania/wykrywania niezidentyfikowanych obiektów w sieci Banku;
  - modernizacja platformy Elixir do rozliczeń na rynku krajowym;
  - migracja środowisk kończących technologiczny cykl życia na nowe środowiska informatyczne wraz z podniesieniem stabilności systemów;
  - wdrożenie infrastruktury WiFi w kolejnych lokalizacjach Banku;
  - implementacja Telefonii VOIP w kolejnych lokalizacjach Banku; wraz z modernizacją infrastruktury rejestracji głosowych połączeń telefonicznych (voice recording);
  - wdrożenie w Banku nowego systemu do nagrywania rozmów;

Trwające i jeszcze nieukończone inicjatywy i modyfikacje systemów, które będą miały wpływ na działalność Banku w najbliższych okresach:

- **w obszarze bankowości instytucjonalnej:**
  - wdrożenie nowej platformy do obsługi kart komercyjnych dla klientów instytucjonalnych;
  - implementacja systemów wspierających prace Sub-Sektora Rynków Finansowych w obszarze instrumentów pochodnych;
- **w obszarze bankowości detalicznej:**
  - dalsze udoskonalanie platformy bankowości internetowej, zwiększenie zakresu automatycznego przetwarzania transakcji;
  - kontynuacja optymalizacji oddziałów SMART wraz z uruchamianiem alternatywnych rozwiązań typu SMART Mini;
  - automatyzacja i digitalizacja procesów sprzedażowych (stright through processing) w obszarze produktów bankowości detalicznej – karty, pożyczki, konta;
- **w zakresie dostosowania systemów Banku do zgodności z wymaganiami regulacyjnymi:**
  - wdrożenie platformy Know Your Customer w celu udoskonalenia procesu identyfikacji klientów;
  - dalsze dostosowanie funkcjonalności Jednolitego Pliku Kontrolnego dla Banku, zgodnie z wymaganiami Ministerstwa Finansów;

- w obszarze infrastruktury teleinformatycznej Bank oraz bezpieczeństwa informacji:
  - implementacja kolejnych mechanizmów bezpieczeństwa nowej generacji w systemach bankowych;
  - wdrożenie nowego środowiska wydruku podążającego opartego o rozwiązanie firmy XEROX;

8. Zaangażowania kapitałowe Banku

Zaangażowania kapitałowe Banku podzielone są na portfele zaangażowań strategicznych i zaangażowań do zbycia. W 2016 roku Bank kontynuował obronę wcześniej politykę inwestycji kapitałowych. Jej wytycznymi dla portfela zaangażowań strategicznych były: maksymalizacja zysku w długim okresie czasu, wzrost udziałów rynkowych, rozwój współpracy z Bankiem oraz rozszerzanie oferty Banku, a dla portfela zaangażowań do zbycia - optymalizacja wyniku finansowego transakcji kapitałowych oraz minimalizacja ryzyka w obszarach wynikających z tych transakcji.

8.1 Portfel zaangażowań strategicznych

Spółki strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce.

Do spółek strategicznych zaliczamy również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego. Bank posiada w nich udział mniejszościowy, ale mają one strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez spółki operacje oraz współpracę z Bankiem.

W przypadku zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych Bank planuje zachować swój udział i aktywnie uczestniczyć w wyznaczaniu strategicznych kierunków ich rozwoju w ramach możliwości wynikających z posiadanego prawa głosu. Nadrzędnym celem Banku przy sprawowaniu nadzoru korporacyjnego nad tymi spółkami jest dążenie do rozwoju spółek z zachowaniem niezagrażonej kontynuacji ich aktualnej działalności wykorzystywanej przez uczestników rynków finansowych, w tym również przez Bank.

8.2 Portfel zaangażowań do zbycia

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio, jak i pośrednio, a także celowe spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadzi operacje kapitałowe. Niektóre spośród spółek do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzacyjne, które to zaangażowania Bank objął w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Założenia strategiczne Banku odnośnie spółek do zbycia przewidują stopniową redukcję zaangażowania Grupy w tych spółkach. Zakłada się, iż poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych. Portfel spółek do zbycia skupia zaangażowania kapitałowe bez określonej z góry stopy zwrotu. Bank nie planuje nowych inwestycji kapitałowych z przeznaczeniem do sprzedaży w późniejszym okresie. Portfel spółek do zbycia może powiększyć się o ewentualne zaangażowania objęte w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe oraz o zaangażowania, które Bank obejmie w związku z prowadzoną działalnością operacyjną.

8.3 Celowe spółki inwestycyjne

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy wchodziły dwie spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadził operacje kapitałowe. Działalność tych spółek była finansowana poprzez zwrotną dopłatę wspólnika do kapitału oraz z ich wyników finansowych.

W związku z kontynuowaniem przez Bank strategii ograniczenia działalności poprzez celowe spółki inwestycyjne przewiduje się, iż kolejne spółki inwestycyjne będą podlegały sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji.

Według informacji dostępnych w dniu sporządzania sprawozdania finansowego (wstępnie niezaudytowane) podstawowe dane finansowe opisywanych podmiotów według stanu na 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział Banku w kapitale/głosach w WZ	Suma bilansowa	Kapitał własny	Wynik finansowy netto za 2016 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Handlowy - Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	10 913	10 885	50
Handlowy Investments S.A.*	Luksemburg	100,00	19 303	18 856	(55)

* Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2017 r. będącego dniem bilansowym jednostki.

9. Nagrody i wyróżnienia

W 2016 roku Bank, DMBH i Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy uhonorowano prestiżowymi tytułami i nagrodami:

- Citi Handlowy po raz dziesiąty znalazł się w zestawieniu **RESPECT Index**, pierwszym w Europie Środkowo-Wschodniej indeksie spółek odpowiedzialnych, zainicjowanym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.
- Citi Handlowy został wyróżniony tytułem „Etycznej Firmy” **Pulsu Biznesu**. W II edycji konkursu biznesowego dziennika wyłoniono 15 firm o najwyższych standardach etycznych, prowadzące kompleksowe, systemowe działania

na rzecz budowy i wzmocnienia kultury organizacyjnej opartej o wartości i wykazujące na tym polu największą aktywność na tle innych przedsiębiorstw w Polsce.

- W tegorocznej, **14. edycji raportu Forum Odpowiedzialnego Biznesu znalazły się 23 inicjatywy CSR Citi w Polsce**. Publikacja "Odpowiedzialny Biznes w Polsce. Dobre Praktyki" stanowi jedyne tego typu opracowanie, podsumowujące najważniejsze inicjatywy z zakresu CSR w Polsce.
- Z 51 inicjatyw zgłoszonych przez firmy i fundacje korporacyjne do „Edukacyjnych działań biznesu. Listy najbardziej znaczących inicjatyw” Forum Odpowiedzialnego Biznesu, aż 3 projekty zostały zgłoszone przez Bank Handlowy w Warszawie S.A.
- Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy otrzymała tytuł „**Dobroczyncy Roku**” w kategorii fundacja korporacyjna – projekt społeczny. Nagrodę tę przyznano jej za realizowany wspólnie z Fundacją Przedsiębiorczości Kobiet program „Biznes w kobiecych rękach”.
- Citi Handlowy został **laureatem Białego Listka Polityki**. Otrzymują go firmy, które deklarują wdrażanie wszystkich najistotniejszych kategorii zarządczych rekomendowanych przez normę ISO 26000 oraz ciągle doskonalą swoje działania w tym zakresie na rzecz efektywnego zarządzania wpływem swojej firmy.
- Citi Handlowy już po raz szósty został nagrodzony tytułem **Top Employer**. Wyróżnienie to przyznaje Instytut Corporate Research Foundation firmom, których polityka personalna uzyskuje najwyższe noty w prowadzonych badaniach. Nagroda ta jest potwierdzeniem sensu i wartości działań Banku prowadzonych w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi.
- **Piąty rok z rzędu Citi Handlowy zwyciężył w konkursie Ministerstwa Finansów na pełnienie funkcji Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych z najwyższą liczbą punktów spośród 16 banków biorących udział w rankingu**. Zwycięstwo Banku w tym prestiżowym konkursie organizowanym od 2002 roku potwierdza silną pozycję w tym segmencie rynku oraz daje mandat do realizacji usług w 2017 roku.
- Zarząd Citi Handlowy został doceniony w prestiżowym **rankingu „Giełdowa Spółka Roku” organizowanym przez Puls Biznesu**, w którym o zwycięstwie decydują uczestnicy rynku kapitałowego w anonimowym głosowaniu. Jako jedyna w gronie wyróżnionych instytucja finansowa Bank trafił na podium w kategorii „Kompetencje Zarządu”, gdzie oceniano aktywność w obszarze komunikacji z rynkiem, dotrzymywania obietnic i zobowiązań.
- W podsumowaniu Roku Giełdowego 2015 Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. został po raz siódmy uhonorowany statuetką w kategorii „**Nagrody GPW na rynku akcji**” za najwyższy udział w obrotach akcjami (bez transakcji animatora) na Głównym Rynku.
- Bank Citi Handlowy znalazł się w zaszczytnym gronie trzech firm finansowych, którym przyznano tytuł "**Filarów Budżetu**" w tegorocznej edycji **Listy 500 Rzeczpospolitej**. "Filary" za rok 2015 otrzymały przedsiębiorstwa, które są jednymi z największych płatników podatku dochodowego. Podstawowym kryterium wyboru była wielkość podatku dochodowego, jaki firmy wykazały w rachunku zysków i strat. Co ważne, przy nagrodzie brany jest pod uwagę dłuższy okres niż jeden rok, ponadto dane o podatkach ważne są innymi wskaźnikami.
- Citi Handlowy znalazł się na podium tegorocznego rankingu brytyjskiego miesięcznika **Euromoney** w kategorii Best private banking services overall in Poland. W 13 edycji plebiscytu **Private Banking and Wealth Management Survey 2016** bank zdobył dodatkowo I miejsce przyznane w ramach trzech specjalistycznych kategorii za najlepsze innowacje technologiczne dla klienta, analizy i doradztwo inwestycyjne w zakresie alokacji aktywów oraz obsługę klientów międzynarodowych.
- Citi Handlowy po raz kolejny otrzymał **najwyższą ocenę dla swojej bankowości prywatnej w prestiżowym ratingu przygotowywanym przez magazyn "Forbes"**. Tym razem szczególnie doceniono wprowadzenie nowych rozwiązań technologicznych wspomagających pracę doradców i przyspieszających proces inwestycyjny.
- Karta Citi Simplicity otrzymała **nagrodę Złotego Bankiera w kategorii produktowej – najlepsza karta kredytowa**. W 7 edycji rankingu na podium znalazły się również pożyczka gotówkowa i kredyt hipoteczny zajmując trzecie miejsce w swoich kategoriach.
- Karta Kredytowa Citibank PremierMiles dla podróżujących znalazła się na podium w konkursie **Business Traveller Poland Awards 2015** w kategorii Najlepsza Karta dla Podróżującego Biznesmena. Nagroda została wręczona 17 lutego 2016 roku podczas gali magazynu Business Traveller Award.

VI. Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z otoczeniem Grupy

1.1 Gospodarka

Głębsze od oczekiwań spowolnienie wzrostu gospodarczego w Wielkiej Brytanii w związku z procesem wyjścia z Unii Europejskiej może prowadzić do wolniejszego wzrostu gospodarczego w strefie euro. Poza tym wolniejszy wzrost i sam proces Brexitu mogą doprowadzić do rewizji unijnego budżetu i zmniejszenia płatności środków UE dla Polski. Podobny efekt może mieć wzrost poparcia dla antyimigracyjnych i antyglobalizacyjnych partii populistycznych w Europie. W tym kontekście ryzyko stanowią szczególnie wybory prezydenckie we Francji. Wygrana M. Le Pen stwarzałaby zagrożenie dla istnienia strefy euro i Unii Europejskiej oraz marginalizacji roli Polski w Europie. To z kolei miałoby bardzo negatywny wpływ na obroty handlowe i wzrost gospodarczy w Polsce oraz kurs złotego i rentowność obligacji.

Niepewność związana z polityką gospodarczą i zagraniczną prezydenta D. Trumpa, w tym roli USA w NATO, oraz oczekiwania na łagodną politykę fiskalną i restrykcyjną politykę monetarną w USA, mogą prowadzić do odpływu kapitału z rynków wschodzących, co może prowadzić do osłabienia złotego i wzrostu rentowności obligacji.

Znaczne spowolnienie gospodarcze stwarzałoby ryzyko dla sytuacji fiskalnej szczególnie w kontekście dodatkowych kosztów wynikających z obniżenia wieku emerytalnego. Słaba sytuacja fiskalna oraz niepewne perspektywy sytuacji finansów publicznych mogłyby prowadzić do podwyższenia podatków i osłabienia inwestycji przedsiębiorstw prowadząc do dalszego pogorszenia aktywności gospodarczej.

Gdyby główne agencje ratingowe zdecydowały się na dalsze obniżenie ratingu Polski, mogłyby to przyczynić się do ponownego wzrostu zmienności na rynkach finansowych. Dodatkowo mogłyby się to wiązać ze wzrostem kosztów finansowania dla polskich podmiotów na rynkach zagranicznych.

Powyższe czynniki mogą mieć wpływ na poziom wyników Grupy w kolejnych okresach.

1.2 Ryzyka związane z regulacjami prawnymi i nadzorczymi

Wszelkie zmiany w polityce gospodarczej i systemie prawnym mogą mieć znaczny wpływ na sytuację finansową Grupy. Z punktu widzenia regulacji dotyczących działalności sektora bankowego, szczególne znaczenie mają ustawy, akty wykonawcze do nich, w tym rozporządzenia Ministra Finansów, uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego („NBP”), zarządzenia Prezesa NBP oraz uchwały Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) oraz rekomendacje nadzorcze, a także akty prawa Unii Europejskiej.

Wśród wyżej wskazanych regulacji prawnych oraz nadzorczych najważniejsze to:

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe;
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim;
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny;
- Ustawa z dnia 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych;
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy;
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych;
- Dopuszczalny stopień koncentracji kredytów i sumy wierzytelności (ustawa Prawo bankowe);
- Maksymalny poziom kapitałów własnych, jakie mogą być przeznaczone na inwestycje na rynku kapitałowym (ustawa Prawo bankowe);
- Określenie standardów płynności, wypłacalności oraz standardów ryzyka kredytowego (uchwały KNF);
- Zarządzanie ryzykiem w banku (ustawa Prawo bankowe, uchwały KNF);
- Tworzenie i odprowadzanie rezerw obowiązkowych (ustawa o NBP, ustawa Prawo bankowe, uchwały KNF oraz uchwały Zarządu NBP);
- Przepisy dotyczące podatków i innych świadczeń o podobnym charakterze;
- Ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw ograniczających maksymalne oprocentowanie od kredytu konsumenckiego i maksymalne kwoty opłat związanych z tym kredytem;
- Ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S oraz Rekomendacji S(II) Komisji Nadzoru Bankowego;
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów;
- Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
- Ustawa z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim;
- Ustawa z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 roku o usługach płatniczych;
- Ustawa z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi;
- Ustawa z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi;
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
- Ustawa z dnia z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji(BFG);

- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe, również w zakresie tzw. upadłości konsumenckiej;
- Ustawa z dnia 15 maja 2015 roku Prawo restrukturyzacyjne;
- Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym;
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym;
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 roku o nadzorze nad rynkiem finansowym;
- Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach;
- Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o wykonywaniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA;
- Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku oraz rozporządzenia wykonawcze do ww. rozporządzenia wydane przez Komisję Europejską (tzw. „EMIR”);
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z aktami wykonawczymi;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE - tzw. MAR – Market Abuse Regulation;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012;
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2016/438 z dnia 17 grudnia 2015 roku uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w odniesieniu do obowiązków depozytariuszy;
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 roku uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dźwigni finansowej, przejrzystości i nadzoru;
- Rekomendacja A Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych;
- Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
- Rekomendacja I dotycząca zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym;
- Rekomendacja M Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach;
- Rekomendacja U dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance;
- Rekomendacja D dotycząca zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach. Rekomendacja zastąpiła poprzednią Rekomendację D. W stosunku do poprzedniej wersji Rekomendacji D wprowadzono zapisy dotyczące m.in. zarządzania danymi (w tym ich jakością), zasad współpracy pomiędzy obszarami biznesowymi i technicznymi, systemu informacji zarządczej obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz tzw. „przetwarzania w chmurze” (ang. cloud computing). Zaktualizowano i doprecyzowano również oczekiwania nadzorcze dotyczące m.in. planowania strategicznego w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, wdrażania nowych i modyfikacji istniejących rozwiązań informatycznych, współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług oraz zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego;
- Rekomendacja P dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej w bankach;
- Rekomendacja W dotycząca zarządzania ryzykiem modeli w bankach;
- Rekomendacja C dotycząca zarządzania ryzykiem koncentracji;
- Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 584/2015 z dnia 17 listopada 2015 roku w sprawie wydania Rekomendacji dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w Internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe;
- Wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego z 16 grudnia 2014 roku dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w powszechnych towarzystwach emerytalnych, zakładach ubezpieczeń i reasekuracji, towarzystwach funduszy inwestycyjnych, podmiotach infrastruktury rynku kapitałowego, firmach inwestycyjnych. Wytyczne stanowią dostosowaną do potrzeb poszczególnych sektorów wersję „Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska

teleinformatycznego w bankach”. KNF oczekuje, że odpowiednie działania mające na celu wdrożenie standardów wskazanych w wytycznych zostaną zrealizowane przez podmioty nadzorowane nie później niż do 31 grudnia 2016 roku. Wytyczne te mają zastosowanie do Banku w obszarze działalności Biura Zarządzania Usługami Maklerskimi, jak również do Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.;

- Wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego z 24 maja 2016 roku dotyczące świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych. Wytyczne stanowią nadzorczą interpretację przepisów aktów prawnych regulujących zasady sprzedaży instrumentów pochodnych OTC. Celem wytycznych jest przedstawienie rekomendowanych rozwiązań dotyczących instrumentów pochodnych OTC w szczególności w zakresie organizacji nadzoru nad sprzedażą tych produktów, prowadzenia działań reklamowo-promocyjnych oraz informacyjnych, szkolenia pracowników sprzedaży, badania odpowiedniości, a także zamieszczania w dokumentacji wskazanych rodzajów postanowień. Wytyczne te mają zastosowanie do Banku, jak również do Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. od dnia 30 września 2016 roku;
- Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych wydane uchwałą z dnia 22 lipca 2014 roku KNF. Zasady są zbiorem reguł określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanych przez KNF, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania. Zasady mają zastosowanie do Banku, jak również do Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE - tzw. MAR – Market Abuse Regulation oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku – tzw. MAD – Market Abuse Directive – obowiązują od dnia 3 lipca 2016 roku;
- Ustawa z dnia 22 lipca 2016 roku o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2016.1265 z dnia 2016.08.17). Nowelizacja ustawy o minimalnym wynagrodzeniu, poza wprowadzeniem minimalnej stawki godzinowej dla osób wykonujących zlecenie lub świadczących usługę, wprowadza również od 1 stycznia 2017 roku nowe obowiązki w zakresie ewidencjonowania czasu pracy w odniesieniu do przedsiębiorców korzystających z usług osoby fizycznej niewykonywającej działalności gospodarczej, która przyjmuje zlecenie lub świadczy usługi na podstawie umów zlecenia lub umów o świadczenie usług;
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 roku o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców (Dz.U.2016.2255 z dnia 2016.12.30). Ustawa zmierza do usunięcia szeregu barier prawnych z różnych gałęzi prawa. Najistotniejsze zmiany dotyczące prawa pracy, które przewiduje ustawa, a które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku dotyczą kwestii wystawiania świadectw pracy w określonych terminach i na określonym wzorcu, jak również wprowadzenie obowiązku zawarcia na piśmie umowy o współodpowiedzialności materialnej, pod rygorem nieważności.

Regulacje prawne oraz nadzorcze, które mogą mieć wpływ na działalność Banku w kolejnych okresach:

- W dniu 23 grudnia 2015 roku zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012 (Dz.Urz. L 337/1). Celem regulacji jest między innymi zwiększenie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych. Nakłada ono obowiązek m.in. na kontrahentów (pojęciem tym objęte są także banki), spółki inwestycyjne (UCITS), podmioty nimi zarządzające, ZAFI, obowiązek zgłaszania do repozytorium transakcji typu repo, sell/buy-back, pożyczek papierów wartościowych. Przepisy Rozporządzenia weszły w życie w dniu 12 stycznia 2016 roku aczkolwiek obowiązek raportowania wskazanych transakcji zacznie obowiązywać najwcześniej od początku 2017 roku w zależności od terminu wejścia w życie przepisów wykonawczych;
- W dniu 12 czerwca 2014 roku opublikowane zostały w Dzienniku Urzędowym UE Dyrektywa MiFID II oraz Rozporządzenie MiFIR (zwane dalej łącznie „MiFID II”). Pakiet regulacyjny MiFID II wchodzi w życie w styczniu 2018 roku (w wyniku przesunięcia pierwotnej daty obowiązywania), z zastrzeżeniem ewentualnych dalszych zmian w prawie lub opóźnień w zakresie wdrożeń do systemu prawa. MiFID II zastąpi obecnie obowiązujący pakiet MiFID I (Dyrektywę MiFID I, Dyrektywę MiFID 2, Rozporządzenie MiFID). Na pakiet MiFID II będą składały się także odpowiednie akty wykonawcze takie jak rozporządzenia wykonawcze i delegowane. Nowe regulacje mają na celu zbudowanie bardziej bezpiecznego, solidnego, przejrzystego oraz bardziej odpowiedzialnego systemu finansowego. MiFID II w szczególności wprowadza zmiany w strukturze organizacji rynków poprzez uregulowanie oraz odpowiednio wprowadzenie tam gdzie uznaje to za potrzebne m.in. zorganizowanych platform obrotu (OTF) oraz wielostronnych platform obrotu (MTF), w znacznym stopniu rozszerza dotychczasową zasadę przejrzystości w zakresie transakcji rynku finansowego (przejrzystość przed i potransakcyjna), wzmacnia dotychczasowe uprawnienia regulatorów unijnych oraz lokalnych (m.in. EBA, ESMA, KNF), w tym uprawnienia interwencyjne regulatorów, co do zakazu oraz ograniczenia danej działalności podmiotu na rynku finansowym. Istotną część pakietu MiFID II stanowią regulacje mające na celu wzmocnienie ochrony inwestorów/ klientów poprzez wprowadzenie udoskonalonych rozwiązań organizacyjnych w zakresie ochrony aktywów klientów oraz obszaru zarządzania produktem (product governance), zwiększenie zakresu produktów objętych regulacją MiFID, zmiany w zakresie klasyfikacji klientów, dodatkowe wzmocnienie dotychczasowych regulacji dotyczących zachęt (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, przyjmowanych lub wręczanych w związku ze świadczoną usługą), zarządzania konfliktami interesów oraz szereg innych mających na celu zapewnienie przestrzegania zasad rzetelności oraz profesjonalizmu w zakresie usług na rynku finansowym;
- Projekt ustawy o kredycie hipotecznym implementujący Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 roku w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomością mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010, która powinna być implementowana w marcu 2016 roku;

- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw, którego celem jest przede wszystkim zniesienie podziału rynku regulowanego na rynek giełdowy i rynek pozagiełdowy oraz wprowadzenie regulacji dotyczących instytucji rachunku derywatów;
- Dnia 9 grudnia 2014 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowane zostało Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 roku w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP), którego celem jest wzmocnienie ochrony inwestorów indywidualnych nabywających takie produkty. Data wejścia w życie to 1 stycznia 2018 roku. Rozporządzenie nakłada na podmioty tworzące oraz sprzedające PRIIP (w tym Bank i DMBH) szereg nowych obowiązków, przede wszystkim w zakresie przedstawienia określonych informacji inwestorom;
- Dnia 23 grudnia 2015 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowana została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (tzw. PSD 2), której celem jest wyeliminowanie luk regulacyjnych w zakresie usług płatniczych, zapewnienie większej jasności prawa i spójne stosowanie ram legislacyjnych w całej Unii, zagwarantowanie dotychczasowym oraz nowym uczestnikom rynku równorzędne warunki działania, umożliwiając upowszechnienie nowych sposobów płatności wśród szerokiego kręgu użytkowników, zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, a w rezultacie podniesienia efektywności całego systemu płatności i harmonizacji rynku w obszarze usług płatniczych. Termin transpozycji dyrektywy do prawa krajowego upływa w dniu 13 stycznia 2018 roku;
- Dnia 4 maja 2016 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowane zostało Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. Rozporządzenie weszło w życie 25 maja 2016 roku i zacznie obowiązywać 25 maja 2018 roku. Dwuletni okres dostosowawczy ma umożliwić pełne wdrożenie wymogów Rozporządzenia w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych. Rozporządzenie będzie stosowane bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich i zastąpi obecnie obowiązującą Dyrektywę 95/46/WE oraz krajowe ustawy regulujące ochronę danych osobowych, w tym polską Ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych. Zgodnie z Rozporządzeniem, państwa członkowskie będą upoważnione do przyjmowania przepisów szczegółowych w określonych obszarach, aby doprecyzować zasady ochrony danych osobowych wynikające z Rozporządzenia;
- Projekt Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego dotyczący zasad ładu wewnętrznego w Bankach. Projekt w ocenie Komisji odnosi się do kluczowego zagadnienia z punktu widzenia stabilnego i ostrożnego zarządzania bankiem, decydującego o prawidłowym funkcjonowaniu sektora bankowego. Rekomendacja zawiera postanowienia dotyczące prowadzenia działalności przez banki, lecz także dotyczące organów wewnętrznych banku, jego pracowników, jak też akcjonariuszy oraz interesariuszy, w tym zwłaszcza do klientów banków i budowania wzajemnych relacji odnoszących się do:
  - Zarządzania ryzykiem - zarówno samej organizacji systemu zarządzania ryzykiem, jak i poszczególnych istotnych elementów procesu zarządzania ryzykiem;
  - Zarządzania konfliktami interesów, nie tylko na poziomie członków Zarządu i Rady Nadzorczej, ale także pozostałych pracowników banku;
  - Relacji wewnętrznych oraz relacji zewnętrznych z klientami – między innymi poprzez określenie obowiązujących w banku odpowiednich systemów wynagradzania odnoszących się do wszystkich pracowników, kodeksów etyki czy też zasad wprowadzania nowych produktów bankowych;
  - Relacji z akcjonariuszami – w tym polityki dywidendowej, spójnej ze strategią działania Banku.
- Projekt Ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw – podstawowym celem projektu jest wdrożenie do porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku) (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 179) („dyrektywa MAD”), a tym samym realizacja w ramach prawa krajowego celów wyznaczonych przez prawodawcę unijnego. Regulacje zawarte w projekcie służyć będą również stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 1, z późn. zm.), („rozporządzenie MAR”), a także umożliwieniu wdrożenia dyrektywy wykonawczej Komisji (UE) 2015/2392 z dnia 17 grudnia 2015 roku w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w odniesieniu do zgłaszania właściwym organom rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń tego rozporządzenia (Dz. Urz. UE L 332 z 18.12.2015, str. 126).

2. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z Grupą i jej działalnością

2.1 Ryzyko płynności

Niezgodność w terminach zapadalności kredytów oraz finansujących je depozytów jest typowa dla działalności bankowej i występuje również w Banku. Może ona powodować potencjalne problemy z bieżącą płynnością w przypadku skumulowania się większych wypłat klientów. Za zarządzanie aktywami i pasywami Banku, w tym regulację i kontrolę ryzyka płynności, odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, którego strategię realizuje Sub-Sektor Rynków Finansowych.

Podstawowym zadaniem Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku jest zarządzanie strukturą bilansu w celu zwiększania jego dochodowości, określanie dopuszczalnych rozmiarów ryzyka finansowego podejmowanego

w poszczególnych zakresach działalności, koordynacja polityki cenowej w zakresie stóp procentowych oraz podejmowanie decyzji w sprawie systemu cen transferowych w Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku odpowiada za przygotowanie i wdrożenie jednolitej polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza roczne plany płynnościowe i plany finansowania strony aktywnej Banku oraz limity płynnościowe dla Banku, jak również plan działania w sytuacjach awaryjnych w zakresie płynności. Ustala ponadto wartości progowe (limity) dla poszczególnych źródeł finansowania oraz prowadzi cyklicznie przegląd raportów ryzyka płynności.

Baza depozytowa Banku jest stabilna i zdywersyfikowana. Ponadto Bank posiada duży portfel płynnych papierów wartościowych, dobrą dostępność do środków na rynku międzybankowym oraz wysokie fundusze własne. Poziom ryzyka płynności w 2016 roku był niski.

2.2 Ryzyko rynkowe

Bank dokonuje operacji walutowych w imieniu klientów oraz na rachunek własny, utrzymując się w ramach ustalonych limitów na otwarte pozycje walutowe. W związku z tym Bank ponosi ryzyko walutowe. Za kontrolę ryzyka walutowego odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Rynkowego, współpracujący z Sub-Sektorem Rynków Finansowych zarządzającym płynnością i pozycją walutową. W 2016 roku ryzyko rynkowe pozycji własnych Banku kształtowało się na niskim poziomie.

2.3 Ryzyko stopy procentowej

Podobnie jak inne banki działające w Polsce, Bank jest narażony na ryzyko wynikające z niedopasowania terminów zmian stóp procentowych aktywów i finansujących je pasywów (ryzyko luki terminów przeszacowania), jak również wrażliwości wartości dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych opartych o stopy procentowe na zmiany rynkowych stóp procentowych (ryzyko ceny). W aspekcie ryzyka luki przeszacowania, ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku braku możliwości zrekompensowania spadku dochodów z tytułu obniżki stóp procentowych naliczanych od udzielonych kredytów poprzez obniżenie poziomu odsetek wypłacanych deponentom. Analogicznie, ryzyko dotyczy także sytuacji, gdy nie jest możliwe rekompensowanie wzrostu oprocentowania naliczanego deponentom poprzez podniesienie stóp oprocentowania naliczanych kredytobiorcom. W aspekcie ryzyka ceny, ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku negatywnego oddziaływania zmian rynkowych stóp procentowych na wycenę instrumentów portfela handlowego i w efekcie na wynik finansowy Banku oraz na wartość portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obniżając fundusze własne Banku. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej należy do zadań Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, który m.in. tworzy politykę cenową Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej. Poziom ryzyka stopy procentowej w 2016 roku kształtował się w przedziale średnim do wysokiego zarówno w przypadku portfela handlowego, jak i portfela bankowego.

2.4 Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta

Ryzyko kredytowe i ryzyko kredytowe kontrahenta to potencjalna strata powstała w wyniku niezdolności klienta do uregulowania umownych zobowiązań wskutek niewypłacalności lub innych przyczyn, po uwzględnieniu zabezpieczenia, ochrony kredytowej nierzeczywistej oraz innych umów ograniczających stratę. W przypadku ryzyka kontrahenta wielkość ekspozycji Banku jest zmienna w czasie. Brak rozliczenia transakcji w terminie naraża Bank na dodatkowe ryzyko zmiany wartości kontraktu. Bank ustanawia limity na podejmowane ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta na poziomie ekspozycji wobec podmiotu lub grupy powiązanych podmiotów. Dodatkowo ustanawiane są limity portfelowe wspierające proces zarządzania i bieżącego monitorowania portfela kredytowego. Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje nadawanie ekspozycjom nie tylko odpowiedniego ratingu, ale również nadawanie im właściwej wewnętrznej klasyfikacji, rozpoznawanie utraty ich wartości oraz stosowanie odpowiednich działań naprawczych bądź windykacyjnych. Bank tworzy wymagane przepisami odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych. Zdaniem Zarządu, obecny poziom odpisów z tytułu utraty wartości jest właściwy. W związku z możliwością zmiany warunków zewnętrznych lub zaistnienia innych okoliczności, które mogłyby negatywnie wpłynąć na klientów, nie ma pewności, że w przyszłości konieczność tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości stosownych do istniejącego portfela kredytowego nie będzie miała negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku, oraz że istniejący poziom odpisów z tytułu utraty wartości i zabezpieczenia okażą się wystarczające dla pokrycia możliwych strat z działalności kredytowej.

2.5 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jest, jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego, z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, jak również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie spójnego i efektywnego podejścia do identyfikacji, oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania oraz sprawozdawczości w zakresie tego ryzyka, jak również efektywnej redukcji poziomu narażenia na ryzyko operacyjne, a w konsekwencji redukcji ilości zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotkliwości ich skutków (polityka niskiego poziomu tolerancji dla strat operacyjnych).

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma również na celu pełną integrację procesów zarządzania tym ryzykiem z procesami podejmowania decyzji biznesowych (tzn. strategia biznesowa będzie wspierana oceną ryzyka operacyjnego, a biznes będzie oceniany na podstawie wcześniej ustalonych wskaźników kontroli i ryzyka operacyjnego).

System zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zbudowany w sposób, który zapewnia prawidłowe zarządzanie ryzykiem na każdym etapie, tj.: identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie właściwego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym (poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji wewnętrznych), zapewnia spójność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym ze Strategią Banku oraz jego właściwe funkcjonowanie w organizacji poprzez analizę informacji umożliwiających ocenę, czy system jest adekwatny do profilu ryzyka operacyjnego. W przypadku zidentyfikowania potrzeby zmian, system zarządzania ryzykiem operacyjnym jest usprawniany poprzez wprowadzenie niezbędnych korekt.

Realizacja założeń strategii przez Zarząd Banku oceniana jest przez Radę Nadzorczą, wspieraną przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd, co najmniej raz w roku, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, prawdopodobieństwo jego występowania, ocenę potencjalnego negatywnego wpływu metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też wyniki monitorowania profilu ryzyka operacyjnego i apetytu na ryzyko operacyjne. Rada Nadzorcza, po dokonaniu oceny, w razie konieczności może zlecić poddanie jej rewizji.

Departament Audytu, odpowiada za niezależną ocenę efektywności procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym i ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym za jego regularne przeglądy. Rezultaty badań audytu wewnętrznego oraz zewnętrznego są uwzględniane w systemie informacji zarządczej i w procesie podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem ryzykiem i zarządzaniem Bankiem.

Łączna kwota strat operacyjnych brutto, zaksięgowanych w 2016 roku nie przekracza zaakceptowanego poziomu apetytu na ryzyko operacyjne.

VII. Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Ogólne cele rozwoju Grupy

Grupa koncentruje swoje działania na strategicznie ważnych obszarach, w których posiada istotną przewagę konkurencyjną, dzięki czemu możliwe jest oferowanie najbardziej atrakcyjnych produktów i rozwiązań. Konsekwentnie, za szczególnie ważne w segmencie detalicznym uznawane są karty kredytowe, a także usługi znajdujące się w ofercie skierowanej do klientów zamożnych. W bankowości przedsiębiorstw istotne znaczenie ma obsługa firm globalnych oraz największych przedsiębiorstw krajowych. Wśród pozostałych obszarów aktywnej działalności Banku należy wymienić: produkty związane z rynkiem wymiany walut, bankowość transakcyjną oraz powiernictwo papierów wartościowych.

Grupa skupia się na akwizycji nowych i pogłębianiu relacji z obecnymi klientami. Zarówno w segmencie bankowości przedsiębiorstw, jak i bankowości detalicznej Grupa szczególną uwagę kładzie na pozyskiwanie rachunków operacyjnych i zwiększanie uproduktowienia klientów.

Filarami strategii przyjętej przez Grupę jest najwyższa jakość obsługi klientów oraz innowacyjność produktów i rozwiązań. Ciągły rozwój stosowanych technologii i udoskonalanie oferty produktowej pozwala Grupie na utrzymywanie wiodącej pozycji na rynku usług finansowych.

Powodzenie realizacji przyjętej strategii w dużej mierze uzależnione jest od tempa dostosowywania się do nowych warunków rynkowych oraz zmieniających się preferencji klientów. W związku z tym Grupa zdecydowała się jako pierwsza wyjść naprzeciw zmianom w nawykach klientów, którzy coraz rzadziej odwiedzają placówki bankowe, a jednocześnie coraz chętniej sięgających po usługi bankowe poprzez zdalne kanały komunikacji. W tym celu przeprowadzono proces optymalizacji sieci dystrybucji opartej na koncepcji placówek typu Smart zlokalizowanych w dużych aglomeracjach. Jednocześnie duży nacisk położono na rozwoju kanałów zdalnych i zwiększeniu sprzedaży z wykorzystaniem tych kanałów.

Strategicznym celem Grupy pozostaje budowanie wartości dla akcjonariuszy w oparciu o wzrost efektywności operacyjnej oraz wykorzystanie przewagi rynkowej wynikającej z silnej pozycji kapitałowej i wysokiej płynności.

1.1 Bankowość instytucjonalna

W ramach segmentu korporacyjnego strategia Grupy zakłada umacnianie pozycji lidera usług bankowych dla międzynarodowych korporacji oraz największych firm krajowych. Przedsiębiorstwa z sektora MSP stanowią kolejną grupę klientów istotnych z punktu widzenia Grupy. Koncentracja na akwizycji nowych klientów przy jednoczesnym aktywnym pogłębianiu relacji z obecnymi klientami z wybranych branż, jak również zapewnienie wsparcia dla klientów rozwijających działalność poza granicami kraju (inicjatywa Emerging Market Champions) stanowią klucz do dalszego budowania pozycji rynkowej Grupy. Grupa stawia sobie za cel pełnienie roli Strategicznego Partnera polskich przedsiębiorstw, aktywnie wspierającego ekspansję polskiego przemysłu. W zakresie oferty produktowej Bank planuje także dalszą intensyfikację współpracy z klientami z potencjałem na prowadzenie transakcji walutowych, a także poszukujących produktów z zakresu finansowania handlu.

Udoskonalanie procesów, a także koncentracja na innowacjach i podnoszeniu jakości usług pomaga w osiągnięciu lepszej efektywności Grupy. W ten sposób Grupa będzie w stanie utrzymać pozycję lidera w obszarze transakcji walutowych oraz oferty korporacyjnych rachunków operacyjnych.

1.2 Działalność maklerska

Kluczowym czynnikiem, który ma wpływ na wyniki osiągnięte przez DMBH są obroty akcjami generowane przez klientów instytucjonalnych (zarówno krajowych jak i zagranicznych). Z punktu widzenia działalności domu maklerskiego, istotnym czynnikiem niepewności są planowane zmiany w systemie emerytalnym (zastąpienie II filara Pracowniczymi i Indywidualnymi Planami Kapitałowymi). Ponadto brak znaczącego strumienia nowych środków do funduszy z ekspozycją na rynek akcyjny istotnie zmniejsza ich popyt na instrumenty udziałowe.

W obliczu rosnącej konkurencji oraz słabnącego potencjału na rynku krajowym, Grupa upatruje szansę na powstrzymanie negatywnych trendów w rozwoju segmentu detalicznego działalności maklerskiej, gdzie konsekwentne i wspólne działania zrealizowane dotychczas pozwoliły na znaczny wzrost materialności osiągniętych przychodów w porównaniu do segmentu instytucjonalnego. Działania te wpłynęły na znaczącą dywersyfikację ryzyka dalszego spadku przychodów z działalności maklerskiej.

1.3 Bankowość detaliczna

W 2017 roku Bank będzie konsekwentnie kontynuował realizację wyznaczonej w poprzednich latach strategii we wszystkich aspektach segmentacji klientów oraz modelu biznesowego. Bank zamierza rozwijać ofertę produktów i usług w taki sposób, aby dostarczać jak największą wartość i w jak największym stopniu zaspokajać potrzeby finansowe klientów z docelowych segmentów.

Jednym z celów strategicznych będzie dążenie do ugruntowania pozycji lidera w obszarze bankowości klientów zamożnych. W tym celu Bank będzie w dalszym ciągu rozwijał ofertę dla klientów Citigold oraz wdrożoną pod koniec 2015 roku unikalną na rynku ofertę dla najbardziej zamożnych klientów – Citigold Private Client (CPC). Bank planuje m.in. wdrożenie nowych produktów inwestycyjnych i wyjątkowych przywilejów, a także wprowadzenie wygodnych dla klienta rozwiązań online w zakresie zarządzania majątkiem. Dla tych grup klientów Bank będzie kontynuował współpracę z innymi podmiotami Citi na świecie, dostarczając klientom unikalnych doświadczeń w obszarze bankowości globalnej.

Bank będzie także koncentrował się na pozyskiwaniu tzw. klientów aspirujących do zamożnych, rozwijając specjalnie dla nich ofertę Citi Priority. W trosce o oczekiwania tego segmentu klientów Bank będzie wdrażał rozwiązania pakietowe, pogłębiające ich relacje depozytowe z Bankiem i jednocześnie adresujące ich potrzeby kredytowe.

Bank będzie dążył do wzmocnienia pozycji lidera na rynku kart kredytowych, oferując produkty z globalnej palety produktowej Citi, akceptowane na całym świecie i oferujące wyjątkowe wartości dla klienta, np. w formie programów lojalnościowych. Istotnym celem będzie również zwiększenie udziału w rynku niezabezpieczonych produktów kredytowych poprzez zaspokajanie potrzeb kredytowych coraz większej liczby klientów dzięki konkurencyjnej ofercie pożyczki gotówkowej czy produktów ratalnych, a także innowacyjnym, szybkim procesom.

Mając na uwadze potrzebę prostej i szybkiej obsługi swoich finansów, Bank będzie w dalszym ciągu inwestował w rozwój nowych technologii i udoskonalanie platformy mobilnej i internetowej. Ponadto, Bank zamierza kontynuować realizację strategii w zakresie sieci oddziałów detalicznych, koncentrując obecność swoich placówek w największych miastach w Polsce, opierając się w decydującej mierze na formacie oddziałów Smart oraz Centrów Obsługi Citigold.

VIII. Zaangażowanie społeczne i mecenat kulturalny Banku

1. Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR)

Bank jest społecznie odpowiedzialny i wrażliwy na potrzeby swoich partnerów, zarówno biznesowych, jak i społecznych. Wszystkie działania Banku podejmowane są w zgodzie z potrzebami jego klientów, a także społeczności, w których funkcjonuje.

Aktywności Banku w zakresie CSR obejmują miejsce pracy i otoczenie rynkowe, społeczności lokalne, a także ochronę środowiska. Celem strategicznym jest zdobycie pozycji firmy wyznaczającej standardy instytucjonalnej odpowiedzialności społecznej (CSR – Corporate Social Responsibility), zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji. Kontynuowane są inwestycje wspierające społeczności lokalne, realizowane dla dobra publicznego w takich dziedzinach, jak edukacja finansowa, promocja przedsiębiorczości, rozwój lokalny i ochrona dziedzictwa kulturowego. Misją Banku w tym obszarze realizowana jest za pośrednictwem Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy założonej w 1996 roku. Społeczne zaangażowanie Banku jest doceniane w niezależnych rankingach i zestawieniach, takich jak Respect Index, czy Ranking Firm Odpowiedzialnych Społecznie.

1.1 Relacje z klientami – praktyki rynkowe

Misją oraz największą ambicją Banku jest zbudowanie relacji z klientami opartych na zaufaniu i wspólnym dążeniu do rozwoju. Strategicznym celem jest osiągnięcie takiego poziomu satysfakcji klientów, którego naturalną konsekwencją będzie niezachwiana lojalność wobec Banku oraz grono ambasadorów promujących markę Citi Handlowy jako partnera w decyzjach finansowych. W związku z tym, podejmowanych jest szereg działań, na podstawie badań oraz informacji zwrotnej od klientów, które mają stale usprawniać i podnosić jakość standardów obsługi oraz oferty produktowej.

Jedną z odpowiedzi na zmieniające się oczekiwania klientów jest adaptacja strategii obsługi klientów w sieci tradycyjnych oddziałów do rozwoju nowych technologii. Obecnie ponad 95% transakcji bankowych klienci realizują samodzielnie poprzez aplikację mobilną lub system bankowości elektronicznej, kontynuowany jest rozwój sieci nowoczesnych oddziałów Bankowego Ekosystemu Smart. W takiej placówce klient samodzielnie może wykonać transakcje finansowe, skorzystać z wpłaty/wypłaty gotówki w bankomatach walutowych, jak również otrzymać kartę kredytową czy zapoznać się na interaktywnym monitorze ze specjalnymi ofertami rabatowymi dla posiadaczy kart Citi Handlowy.

Z nowym, jeszcze wygodniejszym sposobem realizacji transakcji inwestycyjnych mogli też zapoznać się klienci Citigold. Od połowy minionego roku w trakcie spotkania z opiekunem mają oni możliwość przeglądania analizy posiadanego portfela oraz akceptacji umów na tablecie – co sprawia, że takie rozmowy mogą mieć miejsce w dowolnej, wygodnej dla klienta lokalizacji, a nie wyłącznie w oddziale. Coraz więcej możliwości zakupowych – przy zachowaniu najwyższych standardów bezpieczeństwa - uruchomiliśmy również dla klientów, którzy preferują rozmowy z opiekunem przez telefon.

W ślad za informacjami zwrotnymi od klientów realizowany jest również plan rozwoju aplikacji mobilnej Citi Mobile – dostępnych w niej funkcjonalności oraz sposobu realizacji transakcji. Jedną z większych zmian wprowadzonych w minionym roku było uruchomienie notyfikacji, które w czasie rzeczywistym, bez potrzeby logowania się do aplikacji informują klientów

o transakcjach. Klienci doceniają tę opcję jako doskonałe zabezpieczenie, które daje poczucie komfortu i jeszcze więcej kontroli nad codziennymi finansami.

Dodatkowo – również odpowiadając na rosnącą popularność mediów społecznościowych i zwiększoną aktywność klientów na profilu Banku na Facebooku, Bank stale w tym miejscu rozwija obsługę i gwarantuje dzielenie się najważniejszymi informacjami z fanami. Żadne zapytanie nie pozostaje bez odpowiedzi, a reakcja Banku jest niemal natychmiastowa – co potwierdza pozycja Citi Handlowego lidera w rankingu So Trender.

Rzetelna informacja – etyka reklamy

Bank od ponad sześciu lat konsekwentnie realizuje strategię przejrzystej komunikacji z klientem systematycznie dostosowując swoją ofertę do potrzeb klientów. W ramach projektów takich jak „Treating Customers Fairly” określone zostały wymagania dotyczące komunikacji, które warunkują przeprowadzenie kampanii produktowych. Dzięki temu, mimo dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego, klienci mogą mieć pewność, że o produktach Banku informowani są w sposób rzetelny i przejrzysty. Bank gwarantuje przy tym czytelność umów oraz transparentną informację o kosztach, ryzyku i możliwych do osiągnięcia korzyściach. Wszyscy pracownicy odpowiedzialni za ofertę produktową, zostali też przeszkoleni ze standardów przejrzystej komunikacji i są zobowiązani do ścisłego ich przestrzegania. Dodatkowo politykę i standardy wysokiej obsługi klienta, reklamacji oraz odpowiedzialnego marketingu w Banku regulują wewnętrzne akty normatywne m.in. „Kodeks Etyki Reklamy” oraz „Etyczne Praktyki Biznesowe Banku Handlowego w Warszawie S.A.”

Badania satysfakcji klientów

Bank przeprowadza regularne badania opinii klientów zarówno w części instytucjonalnej, jak i detalicznej. Głównym wskaźnikiem mierzącym jakość usług jest NPS (Net Promoter Score). Wskaźnik NPS pozwala określić skłonność klientów do rekomendacji Banku, a co za tym idzie ich zadowolenie z usług. Badania obejmują kluczowe segmenty klientów Banku, najważniejsze kanały kontaktu (tj. bankowość elektroniczną, obsługę telefoniczną, oddziały), „momenty prawdy” (kluczowe interakcje, np. zakup produktu). Oceny i komentarze są analizowane przez zespół badający doświadczenia klientów, a wyniki tych analiz i projektów usprawnień omawiane są na comiesięcznym spotkaniu z zespołem menedżerskim Banku. Komentarze, które wymagają wyjaśnienia, dodatkowych pytań lub rozmowy z klientem, nie pozostają bez odpowiedzi – Dyrektorzy Oddziałów Gold natychmiast po ich otrzymaniu – oddzwaniają do klientów. Dzięki zdyscyplinowanemu podejściu, Bank osiągnął w 2016 roku wzrost oceny pośród kluczowych wskaźników NPS. Taki poziom zaangażowania w pracę z informacją zwrotną od klientów buduje też kulturę jeszcze większej odpowiedzialności pracowników za doświadczenia i produkty oferowane przez Bank.

Karty kredytowe Citi Handlowy oraz konto Citi Priority zyskały również w ocenie klientów najwyższą notę w badaniu rekomendacji Banku na polskim rynku (w ramach badania Top Down NPS prowadzonego przez ORC dla Banku).

Wypadkową wielu działań, w tym innowacyjnych akcji marketingowych – w internecie, mediach społecznościowych, jak również telewizji, było zdobycie najwyższego uznania, a tym samym nagrody Dyrektora Marketingu Roku 2016 przez Miguela Mendesa, zarządzającego Departamentem Zarządzania Doświadczeniami Klientów. To wyróżnienie branżowe odzwierciedla wszystkie starania podjęte w 2016 roku w celu jak najskuteczniejszego dostosowania komunikacji oraz oferty do potrzeb klientów.

Potwierdzeniem silnej pozycji Banku w tworzeniu oferty dopasowanej do potrzeb klientów jest również uzyskanie w 2016 roku wielu nagród i wyróżnień. Jedno z nich doceniło kartę kredytową PremierMiles dla podróżujących, która znalazła się na podium w konkursie Business Traveller Poland Awards 2015 w kategorii Najlepsza Karta dla Podróżującego Biznesmena.

Ponadto Karta Citi Simplicity otrzymała nagrodę Złotego Bankiera w kategorii produktowej – najlepsza karta kredytowa. W 7 edycji rankingu na podium znalazły się również pożyczka gotówkowa i kredyt hipoteczny zajmując trzecie miejsce w swoich kategoriach. Citi Handlowy po raz drugi uzyskał najwyższą ocenę dla swojej bankowości prywatnej w prestiżowym ratingu przygotowywanym przez magazyn "Forbes".

Reklamacje

Szczegółowo analizowane są też zgłoszenia oraz reklamacje klientów, wskazujące ewentualne obszary do poprawy. Jedną ze zmian wprowadzonych w ostatnim czasie w obszarze obsługi zapytań reklamacyjnych, było wprowadzenie standardu odpowiedzi w ciągu 1 dnia dla klientów Gold oraz 4 dni dla pozostałych klientów.

Dzięki temu Bank pozostaje liderem wśród instytucji finansowych w zakresie szybkości rozpatrywania reklamacji.

Dla skuteczniejszego dialogu z klientami Bank powołał w 2009 roku funkcję Rzecznika Klienta. Klienci mają możliwość dzielenia się z nim swoimi uwagami i sugestiami dotyczącymi funkcjonowania Banku za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysyłając zgłoszenia na adres e-mail.

Działania zainicjowane przez Rzecznika przyczyniły się wielokrotnie do zmian zarówno systemowych, jak i w ramach obowiązujących procesów, co w znaczący sposób zwiększyło poziom satysfakcji klientów z oferowanych przez Bank usług. Ponadto możliwości bezpośredniego kontaktu z Rzecznikiem i zgłaszania sugestii, wątpliwości czy też uwag spotkało się uznaniem klientów.

Stale rozwijane są też możliwości kontaktu z Bankiem w celu bieżącej obsługi – na stronie internetowej Banku pojawił się chat, za pomocą którego operator może szybko odpowiedzieć na pytania dotyczące produktów lub usług dostępnych on-line.

Ochrona danych i prywatność klientów

Bank zobowiązuje się do ochrony prywatnych i poufnych informacji na temat swoich klientów oraz do właściwego ich wykorzystywania. Zasady te opisane są w wewnętrznym dokumencie „Zasady ochrony danych osobowych w Banku Handlowym w Warszawie S.A”. Bank gromadzi, przechowuje i przetwarza dane osobowe klientów w sposób określony przez prawo krajowe mając na celu oferowanie klientom produktów i usług lepiej spełniających ich potrzeby finansowe oraz umożliwiających osiągnięcie celów finansowych. Mając to na uwadze, Bank dokłada wszelkich starań, aby wdrażać

i utrzymywać odpowiednie systemy i technologie oraz właściwie szkolić pracowników, którzy mają dostęp do takich informacji. Dostawcy, z których usług korzysta Bank, podobnie mają obowiązek ochrony poufnego charakteru danych, w tym danych osobowych oraz poufnych, które od niego otrzymują. Bank przestrzega również własnych rygorystycznych norm i regulacji wewnętrznych dotyczących poufnego charakteru i bezpieczeństwa informacji oraz danych osobowych (normy dotyczące zarządzania systemami informatycznymi, normy bezpieczeństwa informacji, ogólne przepisy dotyczące bezpieczeństwa). Dodatkowo każdy pracownik banku jest zobowiązany chronić wszelkie dane osobowe i poufne klientów, dbając, aby informacje te były wykorzystywane tylko do uzasadnionych celów związanych z wykonywaną pracą oraz udostępniane wyłącznie upoważnionym osobom i organizacjom, oraz w prawidłowy i bezpieczny sposób przechowywane.

Bank stosuje najwyższe standardy w obszarze bezpieczeństwa informacji. Cyklicznie przeprowadzane są audyty w tym zakresie potwierdzane posiadanymi przez Bank certyfikatami na zgodność z normami ISO 27001 i ISO22301, które obejmują procesy, produkty i usługi jakie Bank świadczy swoim klientom.

1.2 Troska o ludzi

Strategicznym celem Banku jest pozyskanie, rozwój i zatrzymanie najbardziej utalentowanych ludzi, którzy podzielają wartości, którymi kieruje się Bank:

Wspólny cel	Jeden zespół kierujący się wspólnym celem: najlepsza obsługa klientów i interesariuszy.
Odpowiedzialny biznes	Działanie w sposób przejrzysty, roztropny i odpowiedzialny.
Innowacyjność	Ciągłe udoskonalanie rozwiązań oferowanych naszym klientom poprzez udzielanie im pełnych informacji na temat produktów i usług, dostarczanie światowej klasy produktów.
Rozwój talentów	Utalentowany zespół wysoce wyspecjalizowanych profesjonalistów, którzy oferują doskonałą obsługę, wykazują inicjatywę i są w stanie sprostać najtrudniejszym wyzwaniom.

Swoim pracownikom Bank oferuje bezpieczne i przyjazne miejsce pracy, w którym mogą pracować, angażując swoją energię i mając poczucie realizacji osobistych osiągnięć, satysfakcji oraz możliwości indywidualnego rozwoju. Rozwój pracowników jest wspierany przez realizację działań takich jak: szkolenia, zaangażowanie w realizację wymagających projektów, a także proces oceny, dzięki któremu pracownicy uzyskują informacje na temat swoich mocnych stron oraz obszarów, które powinni jeszcze rozwijać. Bank wdrożył politykę personalną, której towarzyszą udokumentowane, mierzalne i regularnie monitorowane cele.

Proces doboru, ale i rozwoju personelu jest niezwykle ważny dla rozwoju Banku. W tym celu wszystkim pracownikom został udostępniony wewnętrzny portal www.KarierawCiti.com.pl, dzięki któremu każdy może aplikować na stanowisko, którym jest zainteresowany w ramach struktur Banku oraz innych spółek należących do Grupy Citi.

Ponadto Bank zapewnia pracownikom bogatą ofertę świadczeń pozapłacowych, które zaspokajają ich osobiste i społeczne potrzeby.

W ramach świadczeń pozapłacowych, pracownicy korzystają z pracowniczego programu emerytalnego, ubezpieczenia na życie, pakietu sportowego, prywatnej opieki medycznej, funduszu świadczeń socjalnych oraz produktów bankowych na preferencyjnych warunkach. Pracownicy mają również możliwość pracy w elastycznych godzinach pracy, celem umożliwienia lepszego realizowania obowiązków osobistych i zawodowych.

Dbając o bezpieczeństwo pracy, Bank stara się zapewnić optymalne warunki pracy wszystkim pracownikom ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Badanie nastrojów pracowniczych

Co roku Bank przeprowadza badanie nastrojów pracowniczych nazywane Voice of Employee, czyli „Głos Pracownika”. Ankieta służy badaniu satysfakcji i zaangażowania pracowników. Udział w ankiecie jest dobrowolny. Pytania, na które odpowiadają pracownicy dotyczą m.in.: komunikacji, możliwości rozwoju, merytokracji, relacji z przełożonymi i współpracownikami, udziału w decyzjach, równowagi pomiędzy życiem zawodowym i osobistym, różnorodności jak również wartości i zasad etycznych, którymi kieruje się Bank.

Wypełnienie ankiet jest pierwszym etapem działań związanych z pracą nad badaniem nastrojów wśród pracowników. Kolejnymi etapami są analiza wyników, wywiady grupowe mające na celu pogłębioną analizę wyników oraz przygotowanie planów działań doskonalących po ankiecie, realizacja i komunikowanie rezultatów pracownikom. W roku 2016 ankietę wypełniło ponad 88% uprawnionych pracowników.

Różnorodność w miejscu pracy

W Banku różnorodność postrzegana jest jako źródło siły. Dlatego priorytetem jest promowanie takiej kultury, w której możliwości rozwoju są dostępne dla wszystkich, niezależnie od dzielących różnic.

Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami. Bank dąży do stworzenia pracownikom optymalnych szans na wykorzystanie ich potencjału, zapewnienie im możliwości pełnego rozwoju zawodowego oraz pielęgnowania ich różnorodności z poszanowaniem godności bez względu na płeć, rasę, wyznanie czy orientację seksualną. Pracownicy są zobowiązani traktować swoich współpracowników z szacunkiem. Wskazane powyżej oczekiwania Banku zostały zawarte w „Zasadach Postępowania Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.”.

Od 2013 roku Bank jest sygnatariuszem międzynarodowej inicjatywy „Karta Różnorodności”, która obliguje firmy do wprowadzenia zakazu dyskryminacji w miejscu pracy oraz działań na rzecz tworzenia i promocji różnorodności oraz wyraża gotowość firmy do zaangażowania wszystkich osób zatrudnionych oraz partnerów biznesowych i społecznych w te działania.

Corocznie w Banku organizowany jest Tydzień Różnorodności, podczas którego pracownicy są zapraszani do udziału w aktywnościach takich jak: warsztaty, szkolenia, oraz spotkania panelowe.

Bank wspiera również oddolne inicjatywy pracownicze, które podejmują sami pracownicy, między innymi CitiWomen oraz CitiClub.

Misją CitiWomen jest tworzenie sprzyjających warunków rozwoju zawodowego kobiet pomoc w pokonywaniu barier, a także zapewnienie możliwości realizacji ambicji zachowując równowagę pomiędzy pracą zawodową i życiem prywatnym. Cele jakie CitiWomen Polska (CPW) stawia przed sobą to: wspieranie kobiet pracujących w Citi & Citi Handlowy Polsce w odkrywaniu i uwalnianiu ich potencjału poprzez zapewnianie dodatkowych możliwości, szkoleń, nawiązywania kontaktów (networking) oraz wymiany doświadczeń, a także odkrywanie i rozwijanie kobiecych talentów oraz pomaganie w doskonaleniu zdolności przywódczych. Swoją misję CitiWomen Polska realizuje poprzez różnorodne działania, do których należą między innymi: organizacje spotkań integracyjnych i networkingowych; organizacja szkoleń, warsztatów i wykładów; tworzenie zespołów projektowych na bieżące potrzeby, w tym zespołów koordynujących organizację inicjatyw CWP w pozawarszawskich ośrodkach Grupy Citi; udostępnianie i wymianę informacji między pracownikami, w tym poprzez własną stronę intranetową; stymulowanie współpracy pomiędzy kobietami na różnym etapie rozwoju zawodowego. Działania CWP koordynowane są przez Komitet Sterujący (KS) – grono najbardziej aktywnych na rzecz Inicjatywy osób, wybieranych w drodze otwartego głosowania.

CitiClub powołano w celu organizowania czasu wolnego w tym zróżnicowanej działalności kulturalnej, sportowej i turystycznej. Klub sprzyja szerokiej integracji pracowników, co wpływa na poczucie satysfakcji z pracy. W ramach CitiClub realizowane są projekty sportowe „Citi Społecznie Aktywni” połączone z elementami charytatywnych zbiórek funduszy na rzecz potrzebujących.

Dialog i wolność zrzeszania się

W Banku działają dwa związki zawodowe: NSZZ "Solidarność" - Region Mazowsze Międzyzakładowa Organizacja Związkowa nr 871 przy Banku Handlowym w Warszawie S.A oraz NSZZ Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Zasady Postępowania Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Zasady Postępowania stanowią ogólny przegląd najważniejszych regulacji wewnętrznych obowiązujących w Banku. Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami w Banku. Bank dąży do stworzenia pracownikom optymalnych szans na realizację ich potencjału, zapewnienie im rozwoju oraz pielęgnowania różnorodności z poszanowaniem godności bez względu na płeć, rasę, wyznanie czy orientację seksualną. Zasady zawierają formalne rozwiązania procesowe w zakresie zgłaszania przypadków naruszeń. W Banku działa Linia Etyczna, gdzie pracownicy mogą zgłosić kwestie dotyczące wyboru najlepszego sposobu działania w konkretnych sytuacjach lub w przypadku uzasadnionych podejrzeń bądź informacji o potencjalnym naruszeniu przepisów prawa lub norm etycznych i regulacji obowiązujących w Banku. Zgłoszenia na linię etyczną można dokonać poprzez linię telefoniczną lub na skrzynkę mailową. Zgłoszenia mogą również być składane anonimowo.

Co roku pracownicy Banku przechodzą szkolenie online z Zasad Postępowania, które jest obowiązkowe.

Każdy nowo zatrudniony pracownik otrzymuje treść Zasad Postępowania i jest zobowiązany do podpisania oświadczenia potwierdzającego zapoznanie się z nimi i przestrzegania ich w codziennej pracy.

Wolontariat pracowniczy

W Banku realizowany jest największy w Polsce program wolontariatu pracowniczego koordynowany przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy. Jego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego obecnych i byłych pracowników Banku. W 2016 roku zrealizowano rekordową liczbę 256 projektów wolontariackich na rzecz ponad 33 000 odbiorców. Wolontariusze (również Ci spoza organizacji) w działania społeczne zaangażowali się 3 734 razy. W ramach podejmowanych działań wspierali: społeczności lokalne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje społeczne, placówki samorządowe i schroniska dla zwierząt. Najważniejszą inicjatywą minionego roku była kolejna, XI już edycja Świątowego Dnia Citi dla Społeczności. Co roku w ramach tego projektu pracownicy Banku wraz z rodzinami i przyjaciółmi starają się odpowiedzieć na konkretne potrzeby występujące w bliskich im społecznościach. W 2016 roku wolontariusze Citi w ramach Świątowego Dnia Citi dla Społeczności przeprowadzili 217 projektów społecznych na rzecz ponad 31 000 odbiorców.

W 2016 roku kontynuowane były również kluczowe projekty, tj.: akcja świąteczna „Zostań Asystentem św. Mikołaja”, wyjazdy integracyjne z wolontariatem. Ponadto w ramach całorocznej aktywizacji wolontariusze zapraszani byli do udziału w spotkaniach Klubu Wolontariusza, angażowania się w Wolontariat Seniorów a także w akcje społeczne w ramach regularnie wysyłanych propozycji wolontariatu indywidualnego.

Różnorodność i liczba przeprowadzonych projektów świadczy o tym, że zaangażowanie społeczne pracowników Banku stale się umacnia i rozwija, przynosząc korzyść coraz szerszej grupie odbiorców – co potwierdzają zebrane statystyki.

W 2016 roku Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy już po raz piąty przeprowadziła wśród wolontariuszy Citi badanie ankietowe, pozwalające na zmierzenie satysfakcji z dotychczasowej pracy społecznej a także ustalenie oczekiwań względem uczestnictwa w Programie oraz korzyści z angażowania się w wolontariat pracowniczy (zarówno dla pracowników jak i dla pracodawcy). Wolontariusze oprócz samej satysfakcji z pomagania innym dostrzegają również, że realizacja projektów przynosi im także korzyści w życiu zawodowym. Ankietowani przyznają ponadto, że wolontariat pozytywnie wpłynął na ich motywację, a 53% uważa też, że dzięki niemu czerpie większą satysfakcję ze swojej codziennej pracy. Ponad 76% ankietowanych postrzega wolontariat jako powód do lepszej oceny swojej firmy. 73% jest zdania, że Citi jest firmą odpowiedzialną społecznie, a 82% uważa, że kieruje się ono wysokimi standardami etycznymi.

Od 2015 roku efekty działań wolontariuszy Citi w ramach największej akcji społecznej Citi – Światowego Dnia Citi dla Społeczności pomaga mierzyć ankieta skierowana do organizacji partnerskich. Badania przeprowadzone w 2016 roku pokazały, że wszyscy partnerzy byli zadowoleni ze współpracy z wolontariuszami Citi i zadeklarowali chęć jej kontynuowania. Aż 99% ankietowanych było zadowolonych z przebiegu projektu. Tyle samo potwierdziło osiągnięcie celu działań. W przypadku 75% organizacji widoczne było obniżenie kosztów organizacyjnych, a 27% zauważyło duży wpływ współpracy z wykwalifikowanymi pracownikami Citi na usprawnienie procesów zarządzania ich organizacją (np. w obszarze IT, HR czy finansach). Wszyscy ankietowani zdecydowanie zarekomendowaliby innym organizacjom współpracę z wolontariuszami Citi.

Ponadto Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy wraz z Narodowym Centrum Kultury i Centrum Myśli Jana Pawła II zorganizowała I Ogólnopolską Konferencję „Wolontariat w kulturze”, która odbyła się w dniach 5 – 7 grudnia 2016 roku w Teatrze Wielkim Operze Narodowej. Było to pierwsze tego typu wydarzenie, podczas którego eksperci i praktycy przekazywali uczestnikom wiedzę z dziedziny zarządzania wolontariuszami w instytucjach kultury. Wolontariusze Citi wzięli czynny udział w konferencji, uczestnicząc w panelach i dzieląc się swym doświadczeniem w prowadzeniu projektów społecznych oraz pomagając w organizacji wydarzenia. W konferencji udział wzięli przedstawiciele 108 instytucji z 40 miast. Konferencji towarzyszyła również pierwsza edycja Kulturalnego Biletu Wolontariusza. 65 instytucji z 12 miast w całym kraju w dniach 3 - 12 grudnia udostępniło ponad 2 500 biletów na szkolenia, warsztaty, spektakle, pokazy filmowe i wystawy z myślą o wolontariuszach.

1.3 Mniejszy ślad środowiskowy

Jedną z ważnych zasad postępowania w Banku jest dbałość o środowisko naturalne. Bank zobowiązał się do prowadzenia działalności zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W 2007 roku uchwałą Zarządu wprowadził kompleksowy Plan Zarządzania Środowiskiem. W 2012 roku przyjął Politykę Środowiskową oraz wdrożył System Zarządzania Środowiskowego (SZŚ). W 2013 roku wprowadził Politykę Energetyczną oraz wdrożył System Zarządzania Energią (SZE). W 2015 roku zintegrowano oba systemy w jeden System Zarządzania Środowiskowego i Energią (SZŚiE). W ramach wprowadzonych Polityk Bank określił następujące cele: zwiększanie poziomu segregacji odpadów i ich recyklingu; ograniczanie emisji CO₂, dążenie do jak najefektywniejszego zarządzania mediami; minimalizowanie zużycia surowców naturalnych; dążenie do jak najefektywniejszego zarządzania energią; minimalizowanie zużycia surowców energetycznych; wspieranie zakupu energooszczędnych produktów i usług oraz zapewnienie poprawy wyniku energetycznego.

Bezpośrednie oddziaływanie na środowisko naturalne

W ramach wprowadzonych Polityk Bank określił dwa główne obszary oddziaływania na Środowisko. Pierwszy z nich to oddziaływanie bezpośrednie, wynikające z działalności Banku m.in. zużycie wody, energii, papieru, generowane odpady i zanieczyszczenia emitowane do powietrza. Drugi to oddziaływanie pośrednie, wynikające ze świadczonych przez Bank usług. W ramach zintegrowanego Systemu (SZŚiE) lokalizacje Banku są na bieżąco monitorowane w zakresie zużycia energii elektrycznej, wody, gazu, energii cieplnej, ilości i rodzaju wytwarzanych odpadów oraz emisji gazów cieplarnianych.

W latach 2012 – 2016 Bank zrealizował liczne projekty proekologiczne dotyczące modernizacji instalacji i urządzeń budynkowych: m.in. modernizację instalacji klimatyzacji w tym precyzyjnej, system do odzysku wody deszczowej, wprowadzenie segregacji odpadów we wszystkich głównych budynkach Banku, zgodnie z systemem segregacji, modernizację węzłów cieplnych, automatyki BMS, montaż systemu włączników klimatyzacji na kartę w salach konferencyjnych, modernizacja i wymiana wind na nowe urządzenia z systemem odzysku energii, wymiana oświetlenia w budynkach na oprawy w technologii LED, budowa wiat rowerowych dla pracowników, aranżacje terenów zielonych wokół głównych budynków oraz modernizacje ulepszające termoizolacje budynków: wymiana stolarki okiennej oraz ich modernizacje. W ramach procedur systemowych SZŚiE systematycznie analizowane i badane są efekty prowadzonych działań, które potwierdzają efektywność działania systemu, poprzez zmniejszenie zużycia mediów.

Prowadzone działania przyniosły w 2015 roku wymierne efekty dla Banku i środowiska, tj. zmniejszenie zużycia energii elektrycznej o kolejne 7137,86 MWh, względem 2014 roku, a względem 2012 roku o 27684,42 MWh na rok, to przełożyło się na zmniejszenie emisji, CO₂ o 713,8 ton względem 2014 i o 2768,4 ton CO₂ względem 2012 roku. Ponadto zmniejszenie zużycia wody o 6075 m³ porównując z 2012 rokiem, jednak względem 2014 roku wskaźnik wzrósł i wyniósł -74m³. Zmniejszenie zużycia energii cieplnej o 616,24 GJ w 2015 względem 2014 i o 6222,46 GJ względem 2012 roku.

W roku 2015 i w 2016 Bank przeszedł pozytywnie audyt nadzorczy dla Systemu Zarządzania Środowiskowego i Energią pod kątem zgodności z wymogami normy ISO 14001 oraz audyt recertyfikacyjny dla Systemu Zarządzania Środowiskowego i Energią zgodności z wymogami normy ISO 50001. Wyniki audytu potwierdzają efektywne działanie SZŚiE oraz realizację wyznaczonych celów.

Edukacja pracowników

Bank prowadzi kampanie edukacyjno-informacyjne w zakresie ochrony środowiska skierowaną do pracowników oraz dostawców usług. Są to m.in. szkolenia oraz komunikaty, artykuły udostępniane na stronach wewnętrznego intranetu, zachęcające do poprawnej segregacji odpadów, oszczędzania energii oraz wody, szerzenie znajomości Systemu Zarządzania Środowiskowego i Energią. Co roku Bank bierze również czynny udział w akcjach „Godzina dla Ziemi” oraz „Tydzień dla Ziemi”. W roku 2015 podczas Godziny dla Ziemi wyłączono zasilanie w 16 oddziałach Banku, w roku 2016 włączyły się kolejne budynki i oddziały. Podczas „Tygodnia dla Ziemi” w roku 2016 zorganizowano Miasteczko Samochodów Hybrydowych, pracownicy mogli przez cały tydzień testować jazdę samochodami hybrydowymi. W wewnętrznym intranecie zamieszczono dla pracowników komunikaty środowiskowe dot. zrealizowanych projektów prośrodowiskowych w ramach SZŚiE, segregacji odpadów, zużycia surowców naturalnych. Bank włączył się w akcję Moje Miasto Bez Elektrośmieci w ramach, której zakupiono i umieszczono w budynkach dla pracowników pojemniki na elektrośmieci. Za oddane elektroodpady Bank otrzymał punktowane kupony, które przekazał jednej z warszawskich szkół, która zakupiła materiały dydaktyczne i pomoce naukowe dla uczniów.

Oddziaływanie pośrednie

Na mocy umowy podpisanej z bankiem Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) i z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej Bank oferował w 2016 roku swoim klientom finansowanie zwrotne i bezzwrotne (grant) z Programu ELENA (European Local Energy Assistance), który realizowany był przez KfW również w innych krajach członkowskich UE w ramach szerszej inicjatywy wspólnotowej - Programu IEE II (Intelligent Energy Europe). Program wspierał władze lokalne i regionalne oraz inne podmioty publiczne wypełniające zadania ustawowe władz lokalnych lub regionalnych w osiągnięciu założeń Strategii "20-20-20" i miał na celu ułatwienie jednostkom samorządu terytorialnego finansowania przedsięwzięć związanych z efektywnością energetyczną. W 2016 roku realizowany był projekt dotyczący termomodernizacji 17 wielorodzinnych budynków mieszkalnych należących do jednej z gmin – klienta BHW. Realizacja przedsięwzięcia winna wygenerować, zgodnie z założeniami projektowymi, roczną oszczędność energii dla termomodernizowanych obiektów na poziomie 2 270 MWh.

1.4 Zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności

Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy od lat aktywnie działa w obszarach przedsiębiorczości i edukacji finansowej, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wolontariatu pracowniczego, dużą uwagę poświęcając również rozwojowi społeczności lokalnych. W 2016 roku, Fundacja obchodziła 20 lat swojego istnienia. Powstała w 1996 roku, przy okazji obchodów 125-lecia założenia Banku Handlowego w Warszawie SA. W ciągu dwóch dekad, z prowadzonych przez nią programów edukacji finansowej skorzystało ponad 2 300 000 bezpośrednich użytkowników, z różnych grup wiekowych: dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Przyznaliśmy 1 339 dotacji ponad 1 000 organizacji pozarządowych.

Fundacja koordynuje jeden z największych i najstarszych (powstały w 2005 roku) w Polsce programów wolontariatu pracowniczego. Od początku istnienia programu wolontariusze Citi Handlowy zaangażowali się w działalność wolontariacką 20 200 razy, przepracowując 111 000 godzin, pomagając ponad 240 000 odbiorców. Co roku Program swoim zasięgiem obejmuje prawie 250 placówek, a w wolontariat angażuje się około 23% pracowników Citi.

Jednym z obszarów działania Fundacji jest ochrona dziedzictwa kulturowego. W ramach prowadzonego przez nią programu odzyskiwania dzieł sztuki, do Polski powróciły 42 grafiki i litografie najwybitniejszych polskich malarzy (Juliusz Kossak, Leon Wyczółkowski) oraz 2 obrazy (Anny Bilińskiej – Bohdanowiczowej i Wojciecha Gersona). Odzyskano również 172 eksponaty kolekcji sreber. Nagrodą im. prof. Aleksandra Gieysztora uhonorowano 17 osób i instytucji za wybitne osiągnięcia mające na celu ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego. W 2016 roku uruchomiono aplikację ArtSherlock, dzięki której możliwe jest automatyczne rozpoznanie obiektu jedynie na podstawie fotografii wykonanej za pomocą telefonu komórkowego. Zanotowała ona 7 000 pobrań i znalazła się na liście 50 najlepszych aplikacji 2016 roku magazynu Esquire oraz na liście najlepszych aplikacji 2016 roku na IOS bloga Antyweb.

Programy realizowane przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy

- **Nagroda Emerging Market Champions Citi Handlowy** – celem konkursu jest promocja przedsiębiorstw z sukcesem rozwijających działalność zagranicą. W ramach projektu przeprowadzane są badania diagnozujące klimat prowadzenia biznesu w Polsce oraz globalny potencjał krajowych firm. 29 września 2016 roku podczas Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród w trzeciej edycji Konkursu Emerging Market Champions. Tytuł „Emerging Market Champion” w kategorii „Polskie inwestycje zagraniczne” otrzymała Amica S.A., zaś zwycięzcą w kategorii „Zagraniczne inwestycje w Polsce” została firma CEMEX Polska sp. z o.o. W ramach projektu, zrealizowano trzecią edycję badań diagnozujących to, w jaki sposób polskie firmy działają za granicą. Dotyczyła tego, w jaki sposób sprzedają poza granicami naszego kraju.
- **Nagroda im. prof. Aleksandra Gieysztora:** najbardziej prestiżowa nagroda przyznawana corocznie za starania na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego instytucjom, bądź osobom prywatnym. Laureatem XVII edycji zostali Krystyna Zachwatowicz – Wajda i [Andrzej Wajda](#). Uhonorowano ich za wybitne dokonania w sferze filmu i teatru promujące polską kulturę, a także za upowszechnianie wiedzy o potrzebie ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i wpływ na jego utrwalanie i popularyzację.
- **Odzyskiwanie dzieł sztuki:** program, którego celem jest odzyskiwanie dóbr kultury utraconych przez Polskę w czasie I i w wyniku II wojny światowej. W maju 2016 roku Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy uruchomiła aplikację Art Sherlock. Jest to autorski projekt Fundacji Communi Hereditate, zrealizowany we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacją Kronenberga przy Citi Handlowy. To pierwsze tego typu rozwiązanie, które całkowicie zrewolucjonizuje identyfikację dzieł sztuki pochodzących z grabieży wojennych. Dzięki aplikacji możliwe będzie automatyczne rozpoznanie obiektu jedynie na podstawie fotografii wykonanej za pomocą telefonu komórkowego.
- **Korzenie:** program, w ramach którego Fundacja przypomina historię Banku oraz osobę i dokonania jego twórców – rodu Kronenbergów. W 2016 roku kontynuowano działania rozpoczęte w latach poprzednich. Począwszy od 2014 roku można korzystać do wewnętrznych działań Fundacji i Banku ze stworzonego w ramach programu „Korzenie” archiwum cyfrowego, które zawiera ponad 31 tys. stron skanów dokumentów oraz materiałów ikonograficznych dotyczących działalności Banku Handlowego i rodziny Kronenbergów. Materiały są wykorzystywane do działań promocyjnych, przy okazjach związanych z jubileuszami Banku i Leopolda Kronenberga.
- **Program Wolontariatu Pracowniczego w Citi Handlowy:** program, którego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego obecnych i byłych pracowników Banku. W 2016 roku przeprowadzono XI edycję Światowego Dnia Citi dla Społeczności. W jego ramach zrealizowano 217 projektów. Wolontariusze Citi i ich znajomi i przyjaciele zaangażowali się prawie 3 734 razy w pomoc dla ponad 31 000 potrzebujących.
- **Program Dotacji:** konkurs grantowy, poprzez który Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy wspiera najbardziej wartościowe projekty realizowane przez instytucje non-profit w sferze edukacji i rozwoju lokalnego. W 2016 roku przyznano 7 dotacji.

Programy realizowane przy wsparciu Citi Foundation

- **Moje Finanse:** największy w Polsce program edukacji finansowej dla młodzieży. Program finansowany jest przez Fundację Kronenberga i Narodowy Bank Polski, a wdrażany do szkół przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. W 2016 roku liczba uczniów objętych programem wyniosła 90 000. Program realizowało 1 600 nauczycieli.
- **Tydzień dla Oszczędzania:** edukacyjna akcja medialna, której celem jest promowanie wśród Polaków oszczędzania oraz umiejętności racjonalnego gospodarowania swoimi zasobami finansowymi. Realizowana wspólnie z Fundacją Think! Celem akcji jest wypracowanie zmian systemowych w obszarze edukacji z zakresu zarządzania finansami osobistymi. Kampania medialna przy okazji IX edycji badań „Postawy Polaków wobec finansów” objęła swoim zasięgiem prawie 3 000 000 osób. W ramach projektu zrealizowano dodatkowo badanie dotyczące wydatków świątecznych Polaków, a także kompetencji przedsiębiorczych. Wyniki tych ostatnich opublikowane zostaną w 2017 roku.
- **Być Przedsiębiorczym** to program edukacji finansowej skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Realizowany jest we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Celem projektu jest przekazanie uczniom wiedzy z zakresu szeroko pojętej przedsiębiorczości oraz wykształcenie umiejętności i kompetencji w tym obszarze poprzez założenie i prowadzenie przedsiębiorstwa działającego w formie spółki jawnej. W programie w 2016 roku uczestniczyło 2 640 uczniów z 220 szkół.
- **Program „Business Startup”:** program składający się z dwóch części służących wspieraniu młodych przedsiębiorców (pomoc w utworzeniu i prowadzeniu biznesu oraz wsparcie istniejących firm). Realizowany we współpracy z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości. Celem projektu jest pobudzenie przedsiębiorczości studentów oraz pomoc w urzeczywistnianiu pomysłów na własny biznes. W 2016 roku w programie wzięło udział 200 studentów oraz 100 start – upów już działających na rynku.
- **Biznes w kobiecych rękach:** to program realizowany we współpracy z Fundacją Przedsiębiorczości Kobiet skierowany do kobiet, które chcą założyć własną firmę. Dzięki wykładom, szkoleniom i indywidualnej pracy z mentorkami każda spośród uczestniczek ma szansę rozpocząć działalność. Celem programu jest powstanie klastra firm kobiecych, funkcjonującego na terenie aglomeracji warszawskiej. W 2016 roku rozpoczęła się trzecia edycja programu, która zakończona zostanie w połowie 2017 roku
- **Hi – Tech Startup** - Hi- Tech Startup to projekt realizowany przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy we współpracy z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości oraz Instytutem Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej. Ma na celu komercjalizację koncepcji technologicznych, dzięki czemu ich twórcy mają szansę znalezienia zatrudnienia w organizacjach zainteresowanych ich rozwiązaniami technologicznymi, mogą sprzedawać swoje koncepcje inwestorom lub rozpocząć własną działalność gospodarczą. Po przejściu rygorystycznego procesu selekcji, 10 projektów zostało zidentyfikowanych jako "inwestycje gotowe". Podczas gali finałowej projektu w czerwcu 2016 roku zaprezentowały się 3 najbardziej perspektywiczne startupy.

2. Mecenat kulturalny i sponsoring

W połowie marca w Warszawie odbyła się konferencja **Smart City Forum** - wydarzenie, które stanowi odpowiedź na transformację, jaka dokonuje się w skali globalnej, dotyczącej budowy i funkcjonowania inteligentnych miast. Citi Handlowy był partnerem **Wielkiej Gali Smart City**, podczas której przyznano nagrody za osiągnięcia w 2015 roku. Jedną z nagród, w kategorii Człowiek Roku, wręczał Czesław Piasek, Członek Zarządu Citi Handlowy. Otrzymał ją Prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc, który jest inicjatorem dynamicznego rozwoju swojego miasta. Częścią konferencji było wystąpienie Radosława Szewczaka, Dyrektora ds. Współpracy z Sektorem Publicznym, na temat finansowania inwestycji Smart City oraz bankowych rozwiązań Smart.

Pod patronatem „Pulsu Biznesu” od maja do czerwca 2016 roku odbyła się seria debat w ramach siódmej edycji programu **„Czas na patriotyzm gospodarczy”**, w której uczestniczą przedstawiciele świata polityki i biznesu, w tym także przedstawiciele Citi Handlowy. Bank po raz kolejny był partnerem tej inicjatywy. W debacie inauguracyjnej uczestniczył Sławomir S. Sikora, Prezes Zarządu Banku, a w panelu poświęconym przyciąganiu inwestorów zagranicznych zasiadł Jacek Czerniak, Dyrektor Departamentu Klientów Globalnych w Citi Handlowy. Na łamach specjalnego dodatku w Pulsie Biznesu wypowiadał się również Piotr Kosno, Dyrektor Departamentu Klientów Strategicznych.

Podczas majowego Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach oraz wrześniowego Forum Ekonomicznego w Krynicy Citi Handlowy był partnerem **AmCham Diner**. Podczas Forum w Krynicy Sławomir S. Sikora, Prezes Zarządu Citi Handlowy, wziął udział w debacie „Transatlantycki Most Biznesowy” zorganizowanej przez American Chamber of Commerce. Zabrał głos w dyskusji m.in. z Ministrem Spraw Zagranicznych RP, Witoldem Waszczykowskiem, oraz przedstawicielem Ambasady Amerykańskiej Charlesem Ranado (Senior Commercial Counselor). W trakcie ponad godzinnego spotkania omawiano wątki transatlantyckiej współpracy gospodarczej, polskich firm inwestujących w USA oraz oczekiwania względem umowy TTIP (Transatlantyckie Partnerstwo w Handlu i Inwestycjach). Natomiast Jacek Czerniak, Dyrektor Departamentu Klientów Globalnych był uczestnikiem dyskusji na temat wyników raportu „Polskie Startupy 2016”.

Podczas **Europejskiego Forum Nowych Idei (EFNI)**, która miała miejsce w Sopocie w ostatnich dniach września 2016 roku, zostały wręczone nagrody trzeciej edycji konkursu Emerging Market Champions, organizowanego przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy. Laureatami Nagrody zostały firmy CEMEX Polska sp. z o.o. i Amica S.A. Gali przyznania nagród towarzyszyła debata na temat wyzwania, w obliczu których stoją dziś gospodarki wschodzące, w której uczestniczył Marek Belka – były premier i prezes NBP, Jerzy Hausner – były wicepremier i członek Rady Polityki Pieniężnej, Grzegorz Kołodko – były wicepremier i minister finansów, a także Ekonomista ds. Globalnych w Citi, Ebrahim Rahbari. Dyskusję moderował Andrzej Olechowski, Członek Rady Nadzorczej Citi Handlowy, a zarazem Przewodniczący Kapituły Konkursu Emerging Market Champions.

W dniach 29-30 września 2016 roku Citi Handlowy był partnerem wydarzenia „Inżynieria przyszłości 2016” – konferencji naukowo-przemysłowej dotyczącej innowacyjnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych dla przemysłu, organizowanej przez Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy.

W październiku 2016 roku w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie odbyła się konferencja „Jaka przyszłość dla polskiej gospodarki?” z udziałem wicepremiera Mateusza Morawieckiego i byłych wicepremierów odpowiedzialnych za politykę gospodarczą. Jej patronem był Citi Handlowy. Celem konferencji zorganizowanej przez Centrum Badawcze Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER było merytoryczne przedyskutowanie wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań i perspektyw rozwojowych polskiej gospodarki. W dyskusji uczestniczyli doświadczeni praktycy polityki gospodarczej oraz pracownicy nauki zajmujący się ekonomią, zarządzaniem, finansami, bankowością i prawem.

W połowie listopada 2016 roku Citi Handlowy wspierał jako Partner konferencję **Open Eyes Economy Summit**. Podczas tego wydarzenia Prezes Zarządu Banku, Sławomir S. Sikora, wystąpił w sesji inspiracyjnej „Wartość dla banku, wartość dla klienta” wraz z prezesami dwóch innych dużych banków. Po niej wziął udział w sesji pytań i odpowiedzi razem z przedstawicielami zarządów banków ING, mBank, Deutsche Bank oraz z byłym Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego, Andrzejem Jakubiakiem. W drugim dniu konferencji Katarzyna Majewska, Członek Zarządu Banku i Szef Sub-Sektora Operacji i Technologii uczestniczyła w sesji inspiracyjnej poświęconej cyberbezpieczeństwu.

W 2016 roku Citi Handlowy jako partner Polskiego Związku Golfa wspierał rozwój tego sportu w Polsce.

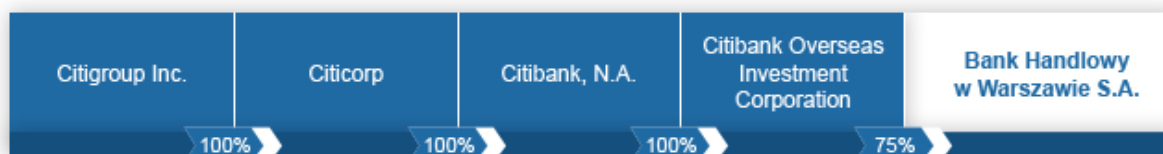
IX. Informacje inwestorskie

1. Struktura akcjonariatu i notowania akcji Banku na GPW

1.1 Akcjonariat

Jedynym akcjonariuszem Banku, który posiada co najmniej 5% udziałów w kapitale i głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) – spółka w ramach grupy Citi skupiająca zagraniczne inwestycje. COIC jest jednocześnie strategicznym udziałowcem większościowym Banku. Na przestrzeni 2016 roku liczba akcji będących w posiadaniu COIC, a także jej udział w kapitale oraz głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku (WZ) nie ulegała zmianom i wynosiła 97 994 700, co stanowi 75% udziału w kapitale i głosach na WZ.

Miejsce Banku Handlowego w Warszawie S.A. w strukturze grupy Citi pokazuje następujący diagram:

Pozostałe akcje (32 664 900, co równoznaczne jest z 25% kapitału akcyjnego) stanowią tzw. *free float*, czyli znajdują się w wolnym obrocie i są notowane na GPW.

Wśród inwestorów mających udział w kapitale Banku są otwarte fundusze emerytalne (OFE), które zgodnie z publicznie dostępnymi rocznymi informacjami o strukturze aktywów, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, łącznie posiadały 13,93% akcji Banku, o 0,14 p.p. mniej niż na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Zaangażowanie OFE w akcje Banku przedstawiało się następująco:

Nazwa akcjonariusza	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w łącznej liczbie akcji i liczbie głosów na WZ	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w łącznej liczbie akcji i liczbie głosów na WZ
Nationale – Nederlanden OFE (dawny ING OFE)	5 041 389	3,86%	5 096 781	3,90%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	4 028 293	3,08%	4 072 554	3,12%
OFE PZU „Złota Jesień”	2 066 895	1,58%	2 089 605	1,60%
MetLife OFE	1 422 669	1,09%	1 438 301	1,10%
AXA OFE	1 284 269	0,98%	1 298 380	0,99%
Allianz Polska OFE	1 073 285	0,82%	1 085 078	0,83%
Aegon OFE	877 426	0,67%	887 067	0,68%
Nordea OFE	683 429	0,52%	674 387	0,52%
Generali OFE	551 014	0,42%	557 068	0,43%
PKO BP Bankowy OFE	467 208	0,36%	396 916	0,34%
Pekao OFE	363 785	0,28%	344 193	0,30%
OFE Pocztylion	340 452	0,26%	446 516	0,26%
Razem	18 200 114	13,93%	18 386 845	14,07%

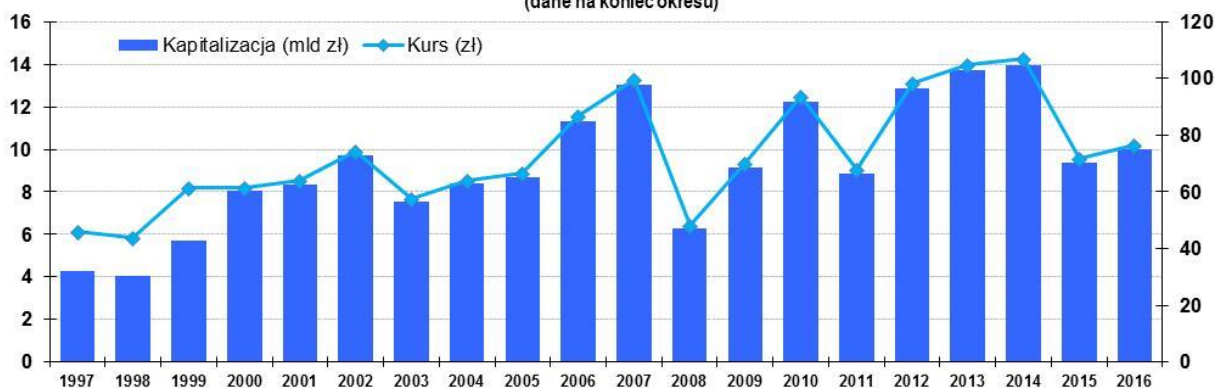
Źródło: Roczne informacje o strukturze aktywów OFE; cena zamknięcia Banku z końca okresu.

1.2 Notowania akcji Banku na GPW

W 2016 roku Bank był uczestnikiem następujących indeksów: WIG, mWIG40, WIG Banki oraz WIGdiv. Dodatkowo Bank znajduje się od pierwszej edycji w składzie RESPECT Index, obejmującym firmy odpowiedzialne społecznie notowane na Głównym Rynku GPW.

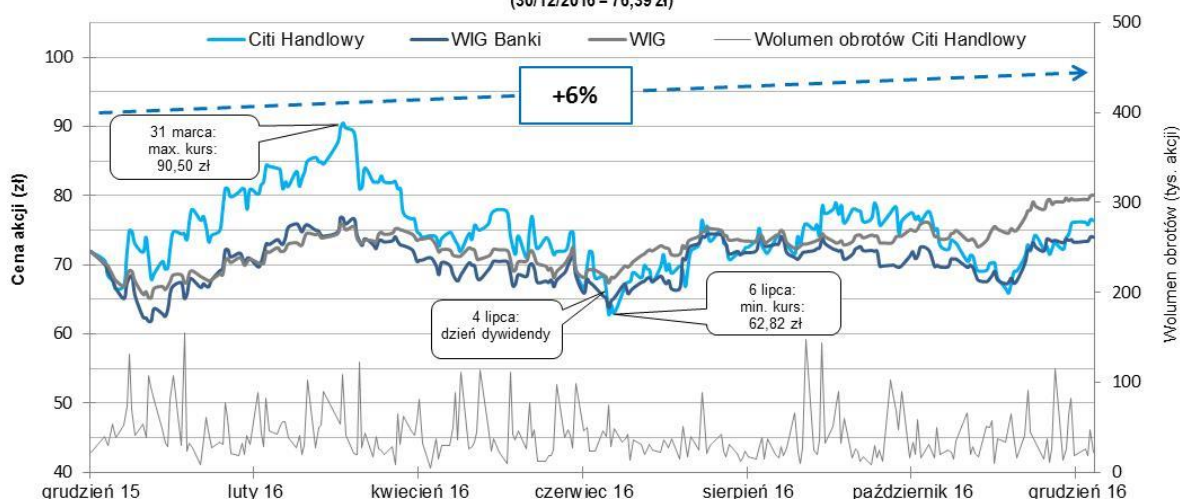
W 2016 roku wszystkie głównie indeksy GPW zyskały na wartości w porównaniu do 2015 roku. Akcje Banku również zanotowały wzrost. Kurs akcji Banku na ostatniej sesji w 2016 roku (tj. 30.12.2016) wyniósł 76,39 zł, tj. podwyższył się o 6% w porównaniu do kursu z 30 grudnia 2015 roku wynoszącego 71,90 zł. W tym samym okresie indeksy WIG i WIG-Banki zanotowały wzrost odpowiednio o 11% i 3%.

Kapitalizacja rynkowa oraz cena akcji Citi Handlowy od debiutu na GPW
(dane na koniec okresu)

Kapitalizacja Banku na koniec 2016 roku wyniosła 10,0 mld zł (wobec 9,4 mld zł na koniec 2015 roku). Wskaźniki giełdowe kształtowały się na poziomie: cena/zysk (P/E) – 16,5 (w 2015 roku: 15,0); cena/wartość księgową (P/BV) – 1,5 (wobec 1,4 w roku poprzednim).

Notowania akcji Banku i wolumen obrotów na tle indeksów WIG-Banki i WIG w 2016 roku dorównających do porównywalności
(30/12/2016 = 76,39 zł)

Cena akcji Banku w pierwszych 3 miesiącach 2016 roku charakteryzowała się silną tendencją wzrostową. W marcu kurs akcji Banku osiągnął maksymalny poziom w 2016 roku, tj. 90,50 zł. W kolejnej części pierwszego półrocza 2016 roku kurs akcji Banku znalazł się w trendzie spadkowym, który zatrzymał się w lipcu. 6 lipca 2016 roku cena akcji Banku spadła do najniższego poziomu w 2016 roku, tj. 62,82 zł. Drugie półrocze 2016 roku to okres wzrostu kursu akcji. Ostatecznie, 30 grudnia 2016 roku kurs ukształtował się na poziomie 76,39 zł.

Średnia cena akcji Banku w 2016 roku wyniosła 74,82 zł, a średni dzienny wolumen obrotów akcjami banku wyniósł ponad 41,5 tys.

2. Dywidenda

W dniu 14 marca 2017 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie proponowanego podziału zysku netto za 2016 rok i zarekomendował przeznaczenie na wypłatę dywidendy 98,0%, co stanowi 4,53 zł na jedną akcję zwykłą.

Ostateczna decyzja o podziale zysku netto za 2016 rok zostanie podjęta przez Walne Zgromadzenie Banku.

Poniższa tabela prezentuje historię dywidend od 1997 roku, tj. od dnia debiutu Banku na GPW.

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

Rok obrotowy	Dywidenda (zł)	Zysk netto na akcję (zł)	Dywidenda na akcję (zł)	Stopa wypłaty dywidendy
1997	130 000 000	6,21	1,40	22,5%
1998	93 000 000	3,24	1,00	30,8%
1999	186 000 000	5,08	2,00	39,4%
2000	130 659 600	1,57	1,00	63,8%
2001	163 324 500	1,25	1,25	99,8%
2002	241 720 260	1,86	1,85	99,6%
2003	241 720 260	1,86	1,85	99,7%
2004	1 563 995 412	3,17	11,97	*)
2005	470 374 560	4,51	3,60	79,8%
2006	535 704 360	4,75	4,10	86,4%
2007	620 633 100	6,19	4,75	76,8%
2008**	-	4,94	-	-
2009	492 586 692	4,02	3,77	94,0%
2010	747 372 912	5,72	5,72	99,9%
2011	360 620 496	5,52	2,76	50,0%
2012	756 519 084	7,72	5,79	75,0%
2013	934 216 140	7,15	7,15	99,9%
2014	970 800 828	7,43	7,43	99,9%
2015	611 486 928	4,75	4,68	98,6%
2016***	591 887 988	4,62	4,53	98,0%

* Współczynnik wypłaty dywidendy za rok 2004 -100%, dodatkowo podział zysku z lat poprzednich.

** 18 czerwca 2009 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku postanowiło, że dywidenda za 2008 rok nie zostanie wypłacona.

*** Rekomendacja Zarządu z dnia 14 marca 2017 roku.

3. Rating

Na koniec 2016 roku Bank posiada pełny rating od międzynarodowej agencji ratingowej: Fitch Ratings („Fitch”).

W dniu 9 listopada 2016 roku w wyniku rocznego przeglądu ocen ratingowych, Fitch podwyższył Viability Rating do poziomu „a-” z „bbb+”. W uzasadnieniu podwyższenia Viability Rating’u, Agencja podała w swoim komunikacie, że rating Banku uwzględnia konserwatywny model biznesowy, niski apetyt na ryzyko oraz silne kapitały i buforę płynnościowe. Pozostałe ratingi utrzymano bez zmian. Jednocześnie, Bankowi zostały nadane dwie nowe oceny ratingowe:

- Długoterminowy rating na skali krajowej (National Long-term Rating) na poziomie „AA+ (pol)”;
- Krótkoterminowy rating na skali krajowej (National Short-term Rating) na poziomie „F1+ (pol)”.

Na koniec 2016 roku Bank posiadał następujące ratingi nadane przez agencję Fitch:

Rating długoterminowy podmiotu	A-
Perspektywa ratingu długoterminowego	stabilna
Rating krótkoterminowy podmiotu	F1
Viability rating*	a-
Rating wsparcia	1
Długoterminowy rating na skali krajowej	AA+ (pol)
Krótkoterminowy rating na skali krajowej	F1+ (pol)

* Viability rating to ocena wewnętrznej, niezależnej od czynników zewnętrznych wiarygodności kredytowej danej instytucji.

4. Relacje inwestorskie w Banku

Integralnym elementem polityki informacyjnej Banku, której celem jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych wszystkich osób i instytucji zainteresowanych informacjami o Spółce, są relacje inwestorskie, zapewniające informacje obecnym i potencjalnym inwestorom, analitykom rynku kapitałowego oraz agencjom ratingowym. Narzędziami polityki informacyjnej w relacjach inwestorskich są:

- systematyczne kontakty z inwestorami i analitykami w formie telekonferencji i spotkań, również w siedzibie Banku, w których biorą udział członkowie Zarządu Banku;
- wsparcie Biura Prasowego podczas kwartalnych konferencji prasowych dla mediów, organizowanych po publikacji sprawozdań okresowych;
- publikowanie na stronie internetowej na bieżąco informacji na temat Banku i jego przedsięwzięć, a także wszystkich raportów okresowych i bieżących; strona internetowa umożliwia również kontakt z Biurem Relacji Inwestorskich (BRI), które dysponuje szeroką wiedzą na temat Banku i jego Grupą Kapitałową;
- umożliwienie przedstawicielom mediów obecności na Walnych Zgromadzeniach Banku.

W ramach aktywności w obszarze relacji inwestorskich w 2016 roku zorganizowano dla analityków i inwestorów cztery konferencje dotyczące wyników finansowych oraz istotnych wydarzeń i osiągnięć biznesowych Banku.

Ponadto członkowie Zarządu Banku wspólnie z przedstawicielami Biura Relacji Inwestorskich regularnie uczestniczyli w spotkaniach z inwestorami i analitykami (w siedzibie Banku oraz na konferencjach inwestorskich).

X. Oświadczenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2016 roku

1. Zasady ładu korporacyjnego, które stosuje Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”, „Spółka”) pragnie stać się najbardziej szanowaną instytucją finansową w Polsce, o wysokim poczuciu odpowiedzialności biznesowej i społecznej. Od 2003 roku Bank przestrzega zasad ładu korporacyjnego przyjętych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pierwotnie w formie „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2002” a następnie znowelizowanych w formie dokumentów: „Dobrych Praktyk w spółkach publicznych 2005” i „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2008”, a od 1 stycznia 2016 roku w formie dokumentu „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” (DPSN) dostępnych na stronie www.corp-gov.gpw.pl, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. poświęconą zagadnieniom ładu korporacyjnego spółek notowanych na Głównym Rynku GPW oraz na NewConnect.

Głównym celem przyjęcia zasad ładu korporacyjnego, jako standardu funkcjonowania Banku było i jest zbudowanie przejrzystych relacji pomiędzy wszystkimi organami i podmiotami zaangażowanymi w funkcjonowanie Spółki, a także zapewnienie, aby zarządzanie Spółką oraz jej przedsiębiorstwem było wykonywane w sposób właściwy, staranny oraz lojalny wobec wszystkich akcjonariuszy. Chęć zapewnienia transparentności działania Banku, w tym w szczególności relacji i procesów zachodzących pomiędzy organami statutowymi Spółki, doprowadziła do przyjęcia w celu stosowania w Banku dobrych praktyk objętych dokumentem DPSN.

Bank stale podejmuje działania, których celem jest osiągnięcie większej przejrzystości organizacji Banku, podziału kompetencji i funkcjonowania poszczególnych jego organów oraz ich wzajemnych relacji. W tym celu:

- Bank publikuje swoje sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) od 1 stycznia 2005 roku;
- W skład Rady Nadzorczej wchodzi niezależni członkowie;
- W ramach Rady Nadzorczej Banku funkcjonuje Komitet ds. Audytu, w którego skład wchodzi co najmniej dwaj członkowie niezależni, w tym jeden jest Przewodniczącym Komitetu;
- Wynagrodzenia członków organów spółki odpowiadają wielkości spółki i odzwierciedlają zakres obowiązków i odpowiedzialności;
- Wszystkie istotne regulacje wewnętrzne, a także dokumenty i informacje związane z Walnymi Zgromadzeniami Banku, dostępne są w siedzibie Banku oraz na jego stronie internetowej.

2. Zasady ładu korporacyjnego zawarte w DPSN, które nie były przez Bank stosowane w 2016 roku

W 2016 roku Bank nie stosował następujących zasad i rekomendacji DPSN:

- a) zasady VI.Z.2. dotyczącej ustalenia okresu pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji, który powinien wynosić minimum 2 lata;
  - b) rekomendacji IV.R.1. dotyczącej odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia Banku w 2016 roku w możliwie najkrótszym terminie po publikacji raportu rocznego;
  - c) rekomendacji IV.R.2. pkt 2) i pkt. 3) dotyczącej umożliwienia akcjonariuszom udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poprzez dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia oraz wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.
- Ad (a) Zasada VI.Z.2. DPSN. Programy motywacyjne Banku, w tym odroczone wynagrodzenie pieniężne i programy oparte na instrumencie finansowym, którym są akcje fantomowe, są zgodne z najlepszą praktyką dla sektora bankowego oraz wymogami określonymi w Uchwale KNF nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku oraz w ustawie Prawo bankowe, będących implementacją Dyrektywy CRD III i CRD IV. Regulacje te zawierają nieco inne wymogi, niż te określone w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016. Programy motywacyjne Banku, oparte na ww. regulacjach odzwierciedlają specyfikę sektora bankowego i mają na celu ochronę interesów klientów i akcjonariuszy Banku, jak również jego stabilny wzrost. Szczegóły dotyczące programów motywacyjnych są dostępne w raporcie rocznym Banku, jak również w Informacjach w zakresie adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. W zależności od kształtu regulacji i przepisów prawa w sektorze bankowym w zakresie szeroko rozumianej polityki wynagrodzeń, Bank rozważył zmianę systemów motywacyjnych, opartych na instrumencie finansowym.
- Ad (b) Rekomendacja IV.R.1. DPSN. Przed wejściem w życie „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016”, tj. przed dniem 1 stycznia 2016 roku ustalony już został w Banku kalendarz zdarzeń korporacyjnych w 2016 roku. Tym samym, Rekomendacja ta nie została zastosowana w przypadku Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się w 2016 roku.
- Ad (c) Podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się 21 czerwca 2016 roku oraz Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się 22 września 2016 roku nie była stosowana rekomendacja IV.R.2. pkt

2) i pkt. 3) DPSN. Oceniając możliwość stosowania tej rekomendacji, Bank wziął pod uwagę ryzyka natury prawnej i organizacyjno-techniczne związane z zapewnieniem akcjonariuszom nieuczestniczącym osobiście w obradach Walnego Zgromadzenia dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, które mogą mieć negatywny wpływ na przebieg Zgromadzenia. W ocenie Banku możliwość wykonywania prawa głosu w toku elektronicznego Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej budzi zastrzeżenia i generuje zwiększone ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w przebiegu Walnego Zgromadzenia. Obecnie dostępne rozwiązania technologiczne nie zapewniają bezpiecznego głosowania na odległość, co może wpłynąć na kwestię ważności podejmowanych uchwał, a więc spowodować istotne konsekwencje prawne. Bank wziął pod uwagę potencjalne problemy techniczne w tym związane z identyfikacją akcjonariuszy, wyborem odpowiedniego medium dla dwustronnej komunikacji, brak możliwości zagwarantowania wymogów sprzętowych po stronie akcjonariusza, nieprzewidywalne czasy opóźnień transmisji dla różnych akcjonariuszy zdalnych w różnych strefach czasowych, problemy komunikacyjne na skutek czynników niezależnych od Banku w tym powodowane np. problemami regionalnymi poszczególnych elementów publicznej sieci Internet.

3. Informacja o stosowaniu Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych

Komisja Nadzoru Finansowego Uchwałą z dnia 22 lipca 2014 roku wydała dokument pod nazwą Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych ("Zasady"). Tekst Zasad dostępny jest na stronie internetowej www.knf.gov.pl/dla_rynku/zasady_ladu_korporacyjnego/index.html, która jest oficjalną stroną Komisji Nadzoru Finansowego.

Zasady są zbiorem reguł określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanych przez KNF, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

Celem Zasad jest podniesienie poziomu ładu korporacyjnego w instytucjach finansowych oraz zwiększenie przejrzystości ich działania, co ma przyczynić się do pogłębiania zaufania do rynku finansowego w Polsce.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. dokonuje regularnej oceny stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych.

Zarząd Banku Handlowego w Warszawie S.A., w dniu 25 lutego 2016 roku, zaakceptował Sprawozdanie Departamentu Monitoringu Zgodności zawierające niezależną ocenę stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych”.

Komitet ds. Audytu Rady Nadzorczej, w dniach 26 lutego i 10 marca 2016 roku, po zapoznaniu się ze Sprawozdaniem Departamentu Monitoringu Zgodności zawierającym niezależną ocenę stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” zarekomendował Radzie Nadzorczej przyjęcie Sprawozdania oraz przyjęcie stosowania w 2015 roku zasad wynikających z „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” z zastrzeżeniem zasad, co do których podjęta została decyzja o ich niestosowaniu.

Rada Nadzorcza, w dniu 11 marca 2016 roku przyjęła Sprawozdanie Departamentu Monitoringu Zgodności zawierające niezależną ocenę stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych”. Rada Nadzorcza, na podstawie Sprawozdania oraz uwzględniając pozytywną rekomendację Komitetu ds. Audytu Rady Nadzorczej oceniła stosowanie w 2015 roku Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, z zastrzeżeniem zasad, co do których podjęta została decyzja o niestosowaniu. Wynik niezależnej oceny stosowania Zasad został przekazany pozostałym organom Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy:

- Uchwałą Nr 3/2016 z dnia 21 czerwca 2016 roku, po rozpatrzeniu sprawozdania Zarządu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2015 roku zawierającego Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2015 roku postanowiło zatwierdzić sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2015 roku zawierające oświadczenie Zarządu o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2015 roku
- Uchwałą Nr 4/2016 z dnia 21 czerwca 2016 roku zatwierdziło sprawozdanie Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za okres od dnia odbycia ZWZA w 2015 roku do dnia odbycia ZWZA w 2016 roku zawierające sprawozdania i oceny określone w przyjętych do stosowania przez Bank Zasadach Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych.

Zgodnie z wymogami Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych oraz przyjętą w Banku polityką informacyjną, po dokonaniu przez Radę Nadzorczą Banku Handlowego w Warszawie S.A. niezależnej oceny stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych w Banku, Bank udostępnił na swojej stronie internetowej informację o stosowaniu Zasad oraz niestosowaniu określonych Zasad Ładu Korporacyjnego.

W odniesieniu do trzech zasad podjęto decyzję o ich niestosowaniu:

1) § 11.2 (transakcje z podmiotami powiązаныmi) – zasada ta nie będzie stosowana w zakresie umów związanych z bieżącą działalnością operacyjną, w szczególności związanych z płynnością z uwagi na charakter transakcji i ilość zawieranych umów.

2) § 8.4 (e-walne) – obecnie dostępne rozwiązania informatyczne nie gwarantują bezpiecznego i sprawnego przeprowadzenia elektronicznego walnego zgromadzenia. Zarząd dostrzega jednak wagę takiego sposobu udziału akcjonariuszy w zgromadzeniu Banku i dlatego osobną decyzją w tej sprawie będzie podejmował przed każdym walnym zgromadzeniem.

3) § 16.1 (język polski na posiedzeniach Zarządu) – posiedzenia Zarządu w których biorą udział cudzoziemcy, w szczególności cudzoziemcy będący członkami Zarządu nieposługujący się językiem polskim, odbywają się w języku angielskim. Jednocześnie wnioski na Zarząd, wszelkie materiały oraz protokoły z posiedzeń przygotowywane są i archiwizowane w języku polskim.

4. Opis głównych cech stosowanych w Banku systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Sprawozdania finansowe Banku sporządzane są przez Departament Sprawozdawczości Finansowej, Kontroli i Podatków, stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w Pionie Finansowym, w ramach struktury Sektora Zarządzania i Wsparcia, podlegającą bezpośrednio Dyrektorowi Finansowemu Banku – Wiceprezesowi Zarządu Banku.

Proces sporządzania sprawozdań finansowych objęty jest systemem kontroli wewnętrznej Banku, mającym na celu zapewnienie poprawności i rzetelności danych prezentowanych w sprawozdaniach. System kontroli wewnętrznej obejmuje identyfikację i kontrolę ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych, badanie zgodności działania Banku w tym zakresie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny.

Kontrola wewnętrzna i funkcjonalna sprawowana jest przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez jego bezpośredniego zwierzchnika i osoby z nim współpracujące, jak również przez kierowników jednostek organizacyjnych Banku, w zakresie jakości i poprawności procesów wykonywanych przez poszczególnych pracowników, w celu zapewnienia zgodności czynności z procedurami i mechanizmami kontroli Banku. Zarządzanie ryzykiem odbywa się za pomocą wewnętrznych mechanizmów identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka, wykonywanych i nadzorowanych przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne. W ramach wewnętrznych funkcji kontrolnych wyodrębniona jest funkcja kontroli finansowej wykonywana przez wydzieloną jednostkę Pionu Finansowego. Kontrola finansowa w Sektorze Finansowym obejmuje obszar polityki rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej. Kwartalna Samoocena jest procesem oceny efektywności procesów kontrolnych oraz proaktywnego i efektywnego zarządzania wszelkimi istotnymi kategoriami ryzyka, integralnie związanymi z procesem sporządzania sprawozdań finansowych. Proces Kwartalnej Samooceny stanowi jedno z podstawowych narzędzi, służących do monitorowania poziomu narażenia na ryzyko operacyjne oraz zmian w środowisku sprawozdawczości finansowej, identyfikowania nowych zagrożeń, weryfikacji efektywności mechanizmów kontrolnych i wdrażania planów naprawczych. W ramach procesu identyfikacji, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania ekspozycji na ryzyko operacyjne, w Banku wdrożono efektywnie funkcjonujące mechanizmy ograniczające ryzyko w zakresie bezpieczeństwa systemów technologicznych. Stosowane systemy informatyczne wykorzystywane w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej objęte są bankowym planem awaryjnym na wypadek ich utraty.

Nadzór nad systemem kontroli funkcjonalnej sprawuje Zarząd Banku, wspierany przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

Audyt wewnętrzny w Banku przeprowadzany jest przez Departament Audytu. Departament Audytu jest odpowiedzialny za dokonanie niezależnej i obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenę systemu zarządzania Banku, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Departament Audytu przeprowadza kontrole wewnętrzne, dokonuje oceny działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne Banku oraz przeprowadza audyt w spółkach zależnych Banku, wynikający z nadzoru sprawowanego przez Bank nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych, w zakresie ich zgodności z regulaminami wewnętrznymi, obowiązującymi przepisami prawa i wymogami regulacyjnymi oraz skuteczności i racjonalności mechanizmów kontrolnych. Departament Audytu stanowi wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w ramach struktury organizacyjnej Banku, podlegającą organizacyjnie Prezesowi Zarządu Banku.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej i działalnością Departamentu Audytu sprawuje Rada Nadzorcza Banku. Rada Nadzorcza wykonuje swoje funkcje przy wsparciu Komitetu ds. Audytu, który w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje weryfikacji z Zarządem Banku i biegłym rewidentem Banku rzetelności sporządzanych sprawozdań finansowych i prawidłowości funkcjonowania procesów związanych z ich sporządzaniem, oraz przedstawia rekomendacje zatwierdzenia rocznych i okresowych sprawozdań finansowych przez Radę Nadzorczą Banku.

Kierujący Departamentem Audytu informuje Zarząd Banku i Komitet ds. Audytu przy Radzie Nadzorczej Banku o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz okresowo, co najmniej raz w roku, przekazuje Radzie Nadzorczej zbiorczą informację na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzonych audytów wewnętrznych, oraz działań naprawczych podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości. Osoba kierująca Departamentem Audytu jest uprawniona do uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej, na których rozpatrywane są zagadnienia związane z działaniem kontroli wewnętrznej w Banku.

5. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji

Akcjonariuszem Banku posiadającym znaczny pakiet akcji Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) podmiot zależny od Citibank N.A., który posiada 97 994 700 akcji, co stanowi 75% udziału w kapitale zakładowym Banku. Liczba głosów wynikających z posiadanych przez COIC akcji wynosi 97 994 700, co stanowi 75% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

6. Posiadacze wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Bank nie wyemitował papierów wartościowych dających akcjonariuszom specjalne uprawnienia kontrolne.

7. Ograniczenia odnośnie do wykonywania prawa głosu

W Banku nie zostały przewidziane żadne ograniczenia odnośnie do wykonywania prawa głosu.

8. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

W Banku nie wprowadzono jakichkolwiek ograniczeń odnośnie przenoszenia prawa własności papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank.

9. Zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu oraz zakres ich uprawnień

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesa Zarządu Spółki, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat na wniosek Prezesa Zarządu Banku. Dwoch członków Zarządu Banku w tym Prezes oraz członek Zarządu, który zarządza ryzykiem w Banku są powołani do Zarządu za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Mandat członka Zarządu wygasa:

- 1) z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Banku i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu;
- 2) z chwilą śmierci członka Zarządu;
- 3) z dniem odwołania członka Zarządu;
- 4) z dniem złożenia na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej rezygnacji na piśmie.

Zarząd w drodze uchwały podejmuje decyzje w sprawach Spółki niezastrzeżonych przez prawo i statut do kompetencji innych organów Spółki, w szczególności:

- 1) określa strategię Spółki;
- 2) tworzy i znosi komitety Spółki oraz określa ich właściwość;
- 3) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia swój regulamin;
- 4) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto;
- 5) określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie;
- 6) ustanawia prokurentów oraz pełnomocników ogólnych i pełnomocników ogólnych z prawem substytucji;
- 7) decyduje w sprawach określonych w regulaminie Zarządu;
- 8) rozstrzyga w sprawach wniesionych przez Prezesa Zarządu, Wiceprezesa lub członka Zarządu;
- 9) uchwała projekt rocznego planu finansowego Spółki, przyjmuje plany inwestycyjne oraz sprawozdania z ich wykonania;
- 10) przyjmuje sprawozdania z działalności Spółki i sprawozdania finansowe;
- 11) formułuje wnioski w sprawie podziału zysku albo sposobu pokrycia strat;
- 12) zatwierdza politykę kadrową, kredytową i zasady prawne działalności Spółki;
- 13) zatwierdza zasady gospodarowania kapitałem Spółki;
- 14) zatwierdza strukturę zatrudnienia;
- 15) ustala oraz przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia zasadniczą strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka oraz powołuje i odwołuje Szefów Sektorów, Szefów Sub-Sektorów powołuje i odwołuje Szefów Pionów oraz ustala ich właściwość;
- 16) ustala plan działań kontrolnych w Spółce oraz przyjmuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli;
- 17) rozstrzyga w innych sprawach, które zgodnie ze Statutem podlegają przedłożeniu Radzie Nadzorczej lub Walnemu Zgromadzeniu;
- 18) podejmuje decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Spółki lub udziela upoważnienia wskazanym osobom do podjęcia takiej decyzji, jednakże w odniesieniu do spraw wchodzących do kompetencji Komitetów powołanych w Spółce, decyzje są podejmowane po zasięgnięciu opinii właściwego Komitetu;
- 19) określa organizację i zakres działania Departamentu Audytu, w tym mechanizmy zapewniające niezależność audytu;
- 20) opracowuje, wprowadza, zatwierdza oraz aktualizuje pisemne strategie, procedury, plany i analizy oraz podejmuje inne działania w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego, jak również dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 21) wprowadza podział realizowanych w Banku zadań zapewniający niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank;
- 22) opracowuje i przedkłada Radzie Nadzorczej okresową informację przedstawiającą rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku;
- 23) ustala oraz przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia politykę informacyjną Banku;

Do wnoszenia spraw w celu ich rozpatrzenia przez Zarząd są uprawnieni:

- 1) Prezes Zarządu;
- 2) pozostali członkowie Zarządu;
- 3) szefowie innych jednostek organizacyjnych, w sprawach objętych zakresem funkcjonowania tych jednostek, za zgodą nadzorującego członka Zarządu albo Prezesa Zarządu.

Przy czym w zakresie spraw dotyczących zasadniczej struktury organizacyjnej Banku oraz powołania lub odwołania Szefów Sektarów, Szefów Sub-Sektarów i Szefów Pionów oraz ustaleniu jej właściwości z inicjatywy Prezesa Zarządu lub w porozumieniu z nim.

Wewnętrzny podział kompetencji pomiędzy członków Zarządu Banku ustala Zarząd w formie uchwały i przekazuje do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą Banku.

W ramach wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku:

- 1) wyodrębnia się stanowisko członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku;
- 2) Departament Audytu podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu;
- 3) Prezes Zarządu nie może łączyć swojej funkcji z funkcją członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku;
- 4) Prezesowi Zarządu nie może być powierzony nadzór nad obszarem działalności Banku stwarzającym ryzyko istotne w działalności Banku;
- 5) członkowi Zarządu, nadzorującemu zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku, nie może być powierzony nadzór nad obszarem działalności Banku stwarzającym ryzyko, którym zarządzanie nadzoruje;
- 6) przyporządkowuje się wskazanemu członkowi lub członkom Zarządu nadzór nad obszarem zarządzania brakiem zgodności oraz obszarem rachunkowości i sprawozdawczości finansowej.

10. Zmiany statutu Spółki

Zmian statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Zmiana statutu wymaga wpisu do krajowego rejestru sądowego. Stosownie do art. 34 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe. Zmiana statutu Banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy:

- 1) firmy Banku;
- 2) siedziby, przedmiotu działania i zakresu działalności Banku;
- 3) organów i ich kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków Zarządu, powołanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego oraz zasady podejmowania decyzji, podstawowej struktury organizacyjnej Banku, zasad składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych, trybu wydawania regulacji wewnętrznych oraz trybu podejmowania decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych;
- 4) zasad funkcjonowania systemu zarządzania w tym systemu kontroli wewnętrznej;
- 5) funduszy własnych oraz zasad gospodarki finansowej;
- 6) uprzywilejowania lub ograniczenia akcji co do prawa głosu.

11. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

11.1 Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie w Banku działa zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia Banku, Statutem i przepisami prawa. Walne Zgromadzenie Banku (Walne Zgromadzenie) posiada stabilny Regulamin określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał.

Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką Walne Zgromadzenie odbywa się w siedzibie Spółki w Warszawie, Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku. Powinno ono się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Radzie Nadzorczej przysługuje prawo zwołania zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli Zarząd nie zwoła go w terminie ustalonym w Statucie oraz nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Zarząd zwołuje nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z własnej inicjatywy oraz na żądanie akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy złożyć Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia Zarządowi żądania, nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy, w drodze postanowienia, może upoważnić do zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusza lub akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Upoważniony przez sąd rejestrowy akcjonariusz lub upoważnieni akcjonariusze w zawiadomieniu o zwołaniu nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powołują się na postanowienie sądu rejestrowego, o którym mowa w zdaniu poprzednim. Sąd rejestrowy wyznacza przewodniczącego tego nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane również przez akcjonariuszy reprezentujących, co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogólnej liczby głosów w Banku. Przewodniczący tego Zgromadzenia jest wyznaczany przez akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie na stronie

internetowej Banku oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne, z zastrzeżeniem, że takie ogłoszenie powinno być dokonane, co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze uprawnieni do żądania umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, w celu wykonania tego uprawnienia do uzupełnienia porządku obrad powinni zgłosić wniosek do Zarządu Banku na piśmie lub w postaci elektronicznej, wraz z uzasadnieniem oraz projektem uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd umieszcza zgłoszoną sprawę w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia niezwłocznie, nie później jednak niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Odwołanie Walnego Zgromadzenia możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy stanie się ono bezprzedmiotowe lub w sytuacji zaistnienia nadzwyczajnej przeszkody do jego odbycia. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia następuje w taki sam sposób jak zwołanie, z zastrzeżeniem, że nie stosuje się dwudziestosześciodniowego terminu. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia powinny być dokonane w sposób powodujący jak najmniejsze ujemne skutki dla Banku i dla akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad, jak również o zmianie kolejności spraw objętych porządkiem obrad. Jednakże zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uprzedniej zgody wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 80% głosów Walnego Zgromadzenia. Wnioski w powyższych sprawach powinny być szczegółowo umotywowane.

Pełny tekst dokumentacji, która ma zostać przedstawiona podczas Walnego Zgromadzenia wraz z projektami uchwał (a w przypadku, gdy w danej sprawie nie jest przewidziane podjęcie uchwały – uwagi Zarządu) jest zamieszczony na stronie internetowej Banku od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia wraz z innymi informacjami dotyczącymi Walnego Zgromadzenia. Materiały na Walne Zgromadzenie są ponadto udostępniane w siedzibie Banku w czasie, o którym Bank powiadamia w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank wykonuje wszystkie wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów obowiązki informacyjne dotyczące zwołania Walnych Zgromadzeń.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności kolejno Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub jeden z członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką prowadzenia Walnych Zgromadzeń, po otwarciu Zgromadzenia zarządza się niezwłocznie wybór Przewodniczącego Zgromadzenia. Przed wyborem Przewodniczącego Walne Zgromadzenie nie podejmuje żadnych rozstrzygnięć.

Zarząd Banku każdorazowo za pośrednictwem osoby otwierającej Walne Zgromadzenie przekazuje Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia instrukcję dotyczącą wykonywania tej funkcji w sposób zapewniający przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, zasad ładu korporacyjnego, Statutu i innych regulacji wewnętrznych Banku. Na Walnym Zgromadzeniu powinni być obecni członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz biegły rewident Banku, jeśli przedmiotem Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów Spółki lub likwidatorów, o pociągnięciu ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu nie stanowią inaczej.

Bank może zorganizować Walne Zgromadzenie w sposób umożliwiający akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystywaniu środków komunikacji elektronicznej, w szczególności przez:

- 1) transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym;
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, umożliwiającą akcjonariuszom wykorzystującym środki komunikacji elektronicznej, zdalne wypowiedanie się w toku Walnego Zgromadzenia;
- 3) wykonywanie prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika, przed lub w toku Walnego Zgromadzenia.

Zasady uczestnictwa akcjonariuszy w Walnym Zgromadzeniu oraz tryb postępowania podczas Walnego Zgromadzenia, a także sposób komunikacji akcjonariuszy z Bankiem przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określa Regulamin Walnego Zgromadzenia. Regulamin Walnego Zgromadzenia może upoważnić Zarząd do określenia dodatkowych, innych niż określone w tym Regulaminie, sposobów komunikacji akcjonariuszy z Bankiem przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Dodatkowe sposoby komunikacji Zarząd zamieści w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank może przeprowadzić samą transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w sieci Internet oraz dokonać rejestracji obrad i umieszczenia zapisu z obrad na stronie internetowej Banku po ich zakończeniu.

Głosowanie odbywa się w praktyce przy pomocy komputerowego systemu oddawania i obliczania głosów, zapewniającego oddawanie głosów w liczbie odpowiadającej liczbie posiadanych akcji, jak również eliminującego - w przypadku głosowania tajnego - możliwość identyfikacji sposobu oddawania głosów przez poszczególnych akcjonariuszy.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powinien w taki sposób formułować uchwały, aby każdy uprawniony, który nie zgadza się z meritem rozstrzygnięcia stanowiącym przedmiot uchwały miał możliwość jej zaskarżenia. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia ma za zadanie czuwać nad tym, aby uchwały były formułowane w jasny i przejrzysty sposób. Zarząd Spółki zapewnia także możliwość skorzystania przez Przewodniczącego z pomocy obsługi prawnej Spółki.

Uchwały Walnego Zgromadzenia są protokołowane przez notariusza. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami uczestników Walnego Zgromadzenia. Dowody zwołania Walnego Zgromadzenia Zarząd powinien dołączyć do księgi protokołów.

Odpis protokołu Zarząd umieszcza w księdze protokołów.

W obradach Walnego Zgromadzenia mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów.

11.2 Zasadnicze Uprawnienia Walnego Zgromadzenia

Przedmiotem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Spółki;
- 2) podjęcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty;
- 3) udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych przewidzianych bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, należą sprawy:

- 1) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- 2) zmiany Statutu;
- 3) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 4) ustalenia dnia prawa poboru akcji nowej emisji;
- 5) ustalenia dnia dywidendy za ubiegły rok obrotowy oraz terminów wypłaty dywidendy;
- 6) tworzenia i znoszenia funduszy specjalnych tworzonych z zysku;
- 7) powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej;
- 8) ustalania wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 9) połączenia lub likwidacji Spółki;
- 10) powołania i odwołania likwidatorów;
- 11) umorzenia akcji Spółki;
- 12) użycia kapitału zapasowego i rezerwowego, w tym kapitału (funduszu) rezerwowego utworzonego, w celu gromadzenia zysku niepodzielonego (nieprzeznaczonego na dywidendę w danym roku obrotowym) oraz funduszu ogólnego ryzyka.

Walne Zgromadzenie decyduje o podziale zysku, określając wysokość odpisów na:

- 1) kapitał zapasowy, tworzony corocznie z odpisów z zysku w wysokości, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie, co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę nakazującą dokonywania dalszych odpisów;
- 2) kapitał rezerwowy;
- 3) fundusz ogólnego ryzyka;
- 4) dywidendę;
- 5) fundusze specjalne;
- 6) inne cele.

W razie likwidacji Spółki, Walne Zgromadzenie wyznacza na wniosek Rady Nadzorczej jednego lub więcej likwidatorów oraz określa sposób prowadzenia likwidacji.

11.3 Prawa Akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Akcje Spółki są akcjami na okaziciela i są zbywalne. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji.

W Walnym Zgromadzeniu Banku, jako spółki publicznej mają prawo uczestniczyć tylko osoby będące akcjonariuszami Banku na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (Dzień Rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu). Akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu ma prawo do głosowania, stawiania wniosków i zgłaszania sprzeciwów, jak również do przedstawiania zwięzłego uzasadnienia swego stanowiska.

Projekty uchwał proponowanych do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie oraz inne istotne materiały powinny być przedstawione akcjonariuszom wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej przed Walnym Zgromadzeniem w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie oceny.

Akcjonariusz, ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Każdy akcjonariusz ma prawo kandydować na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, jak również zgłosić do protokołu kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Przy rozpatrywaniu każdego punktu porządku obrad akcjonariusz ma prawo do wystąpienia i repliki.

Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy:

- 1) mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce albo spółce z nią powiązanej albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa;
- 2) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić informacji na piśmie nie później niż w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia zakończenia Walnego Zgromadzenia.

Organy Spółki nie ograniczają informacji, ale jednocześnie przestrzegają przepisów Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie nadużyć na rynku, Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, a także przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu Banku nie stanowią inaczej.

Akcjonariusz ma prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec treści uchwały Walnego Zgromadzenia i zgłaszając sprzeciw ma możliwość przedstawienia swoich argumentów i uzasadnienia sprzeciwu.

Każdy akcjonariusz ma prawo wnoszenia propozycji zmian i uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia - do czasu zamknięcia dyskusji nad punktem porządku obrad, obejmującym projekt uchwały, której ta propozycja dotyczy. Propozycje te wraz z krótkim uzasadnieniem winny być składane na piśmie.

Akcjonariusz na Walnym Zgromadzeniu może zgłosić wnioski w sprawie formalnej. Za wnioski w sprawach formalnych uważa się wnioski, co do sposobu obradowania i głosowania.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania swych kandydatów do Rady Nadzorczej Banku na piśmie na ręce Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lub ustnie do protokołu, przy czym zarówno w jednym jak i w drugim przypadku kandydaturę zgłasza się z krótkim uzasadnieniem.

Akcjonariusze mają prawo przeglądania księgi protokołów, jak również żądania wydania, poświadczonych przez Zarząd, odpisów uchwał.

Akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale Walnego Zgromadzenia, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu, i akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad, służy prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariuszom przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

Akcje Spółki mogą być umarzone za zgodą akcjonariusza w drodze nabycia akcji przez Spółkę (umorzenie dobrowolne). Umorzenie akcji wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszowi umorzonej akcji bądź uzasadnienie umorzenia akcji bez wynagrodzenia oraz sposób obniżenia kapitału zakładowego.

Bank zapewnia należyłą ochronę praw mniejszości w granicach, w jakich pozwala na to kapitałowy charakter Banku i związany z nim prymat większości nad mniejszością. W szczególności, dla równego traktowania akcjonariuszy, Bank stosuje m.in. następujące praktyki:

- Walne Zgromadzenia Banku zawsze odbywają się w siedzibie Banku, która mieści się w Warszawie;
- umożliwia się przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach;
- zgodnie z praktyką przyjętą w Banku, wszystkie istotne materiały na Walne Zgromadzenie, w tym projekty uchwał wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej, udostępniane są akcjonariuszom najpóźniej na 14 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w siedzibie Banku oraz na jej stronie internetowej;
- Walne Zgromadzenie posiada stabilny regulamin określający szczegółowo zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał;
- w Walnym Zgromadzeniu uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu, którzy, w ramach swoich kompetencji, udzielają uczestnikom Zgromadzenia wyjaśnień i informacji o Banku;
- uczestnikom Walnego Zgromadzenia zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały zapewnia się możliwość uzasadnienia sprzeciwu. Dodatkowo, każdy uczestnik Zgromadzenia ma możliwość złożenia swojego pisemnego oświadczenia do protokołu posiedzenia.

12. Skład osobowy i zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Banku w 2016 roku, opis działania Zarządu i Rady Nadzorczej oraz ich komitetów

12.1 Zarząd

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania z działalności w skład Zarządu wchodzi:

Członek Zarządu	Zakres odpowiedzialności
Sławomir S. Sikora Prezes Zarządu	<p>Prezes Zarządu odpowiada za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kieruje pracami Zarządu, ustala sposób zastępowania nieobecnych członków Zarządu; • zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy obradom Zarządu; • prezentuje stanowisko Zarządu wobec innych organów Banku, organów państwowych i samorządowych oraz opinii publicznej; • wnioskuje do Rady Nadzorczej o powołanie lub odwołanie Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu, oraz o ustalenie ich wynagrodzenia; • wydaje wewnętrzne przepisy regulujące działalność Banku oraz może upoważnić pozostałych członków Zarządu lub innych pracowników do wydawania takich przepisów; • decyduje o sposobie wykorzystania wyników kontroli wewnętrznej oraz informuje o podjętej w tym zakresie decyzji jednostkę kontrolowaną; • wykonuje inne uprawnienia wynikające z regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą; • nadzoruje określanie i wdrażanie strategii Banku; • podlega mu jednostka audytu wewnętrznego; • sprawuje nadzór nad ryzykiem braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi; • nadzoruje politykę kadrową; • odpowiada za kształtowanie wizerunku Banku; • zapewnia spójność struktury organizacyjnej Banku; • nadzoruje zapewnienie ładu korporacyjnego; • nadzoruje obsługę prawną; • nadzoruje obszar bezpieczeństwa Banku w zakresie ochrony osób i mienia; <p>zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych pionach oraz jednostkach organizacyjnych funkcjonujących poza strukturą pionu, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanym z ich działalnością.</p>
David Mouillé Wiceprezes Zarządu	<p>Odpowiada za bankowość detaliczną, w tym za standard jakości usług bankowych nadzorowanych jednostek organizacyjnych, zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanym z ich działalnością.</p>
Maciej Kropidłowski Wiceprezes Zarządu	<p>Odpowiada za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • operacje na rynkach finansowych, w tym transakcje rynku pieniężnego, walutowego, papierów wartościowych i operacji pochodnych; • działalność związaną z sekurytyzacją; • działalność związaną z organizowaniem finansowania dla planów inwestycyjnych, fuzji i przejęć w zakresie:<ul style="list-style-type: none"> – kredytu konsorcjalnego; – finansowań pomostowych; – papierów dłużnych; – project finance; – finansowania pozabilansowego. • działalność powierniczą; <p>oraz zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanym z ich działalnością.</p>
Barbara Sobala Wiceprezes Zarządu	<p>Nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku, odpowiada za system zarządzania ryzykiem obejmujący:</p> <ul style="list-style-type: none"> • politykę kredytową Banku; • jakość portfela kredytowego; • ryzyko kredytowe;

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

Członek Zarządu	Zakres odpowiedzialności
	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko rynkowe; ryzyko operacyjne; koordynowanie działań związanych z wdrożeniem w Banku wymogów wynikających z regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem, w tym rekomendacji władz nadzorczych. <p>Odpowiada za dostosowanie struktury organizacyjnej Banku do wielkości i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank. Jest członkiem Zarządu, do którego mogą być anonimowo zgłaszane naruszenia prawa oraz naruszenia obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych.</p>
Witold Zieliński Wiceprezes Zarządu	<p>Nadzoruje obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, w tym kontroli finansowej, odpowiada za rachunkowość zarządczą, prowadzenie ksiąg rachunkowych, opracowywanie zasad rachunkowości, koordynowanie działań związanych z wdrożeniem w Banku wymogów wynikających z przepisów prawa, a także uchwał i rekomendacji regulatora w zakresie adekwatności kapitałowej.</p> <p>Odpowiada również za bieżącą współpracę i nadzór nad bankowością korporacyjną i bankowością przedsiębiorstw, w tym nadzór nad obsługą klientów sektora instytucji finansowych, zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanych z ich działalnością.</p>
Katarzyna Majewska Członek Zarządu	<p>Odpowiada za następujące obszary Banku: operacje i technologie, zarządzanie nieruchomościami, administrację.</p> <p>Zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanych z ich działalnością.</p>
Czesław Piasek Członek Zarządu	<p>Odpowiada za bankowość transakcyjną w tym za:</p> <ul style="list-style-type: none"> produkty zarządzania środkami finansowymi; produkty finansowania handlu; produkty gotówkowe; produkty zarządzania płynnością. <p>Ponadto odpowiada za nadzór nad programami unijnymi, nadzór, w ramach więzi funkcjonalnej wewnętrznej, nad obsługą sektora publicznego. Zapewnia wprowadzenie w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych, zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym związanych z ich działalnością.</p>

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Zarządu Banku. Regulamin Zarządu Banku określa zakres i tryb pracy Zarządu oraz tryb podejmowania uchwał.

W 2016 roku działały następujące komitety, w których uczestniczyli członkowie Zarządu Banku:

- 1) Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO);
- 2) Komitet Inwestycji Kapitałowych;
- 3) Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem;
- 4) Komitet ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej.

Posiedzenia Zarządu zwołuje i przewodniczy im Prezes Zarządu. Prezes Zarządu może ustalić stałe terminy odbywania posiedzeń.

Organizację pracy Zarządu zapewnia Biuro Organizacyjne w Departamencie Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu Spółki zwane dalej Biurem Organizacyjnym.

Obecność członków Zarządu na posiedzeniu Zarządu jest obowiązkowa. Przewidywana nieobecność członka zarządu na posiedzeniu powinna być zgłoszona do Biura Organizacyjnego i musi być usprawiedliwiona. W posiedzeniach Zarządu, oprócz jego członków, udział mogą brać:

- 5) Dyrektor Biura Organizacyjnego lub osoba przez niego wyznaczona;
- 6) Dyrektor Departamentu Monitoringu Zgodności;
- 7) Szef Pionu Prawnego.

Osoba kierująca Departamentem Audytu oraz osoba kierująca Departamentem Monitoringu Zgodności uczestniczy w posiedzeniach Zarządu, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, funkcją audytu wewnętrznego lub funkcją zapewnienia zgodności rozpatrywaniu przez Zarząd zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce. Na wniosek członków Zarządu, w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić obrady bez udziału osób niebędących członkami Zarządu.

Do ważności uchwał Zarządu wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów.

Zarząd podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić tajne głosowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu. Uchwała Zarządu obowiązuje z dniem powzięcia, chyba, że przewidziano w niej inny termin wejścia w życie.

W uzasadnionych przypadkach uchwała Zarządu może być podjęta w trybie obiegowym (pisemnym) na podstawie decyzji Prezesa Zarządu Banku lub członka Zarządu zastępującego Prezesa. Projekty uchwał, które mają być podjęte w trybie obiegowym przedstawiane są do zatwierdzenia wszystkim członkom Zarządu i mają wiążącą moc prawną po ich podpisaniu przez bezwzględną większość członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu lub zastępującego go członka Zarządu. Datą wejścia uchwały w życie jest data jej podpisania przez członka Zarządu składającego podpis pod uchwałą już podpisaną, przez co najmniej połowę członków Zarządu. Jeżeli choćby jeden z członków Zarządu zgłosi sprzeciw, co do podjęcia uchwały w trybie obiegowym, projekt uchwały powinien zostać przedstawiony na najbliższym posiedzeniu Zarządu. Warunkiem podjęcia uchwały w trybie obiegowym jest zawiadomienie wszystkich członków Zarządu o podejmowaniu uchwały. Uchwała podjęta w trybie obiegowym stanowi załącznik do protokołu najbliższego posiedzenia Zarządu.

Za zgodą Prezesa Zarządu, członkowie Zarządu nieobecni na posiedzeniu mogą uczestniczyć w posiedzeniu i głosowaniu za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość w sposób umożliwiający równoczesne komunikowanie się w czasie rzeczywistym oraz wzajemną identyfikację pomiędzy wszystkimi członkami Zarządu biorącymi udział w posiedzeniu lub głosowaniu (np. wideokonferencja, telekonferencja).

Z przebiegu posiedzenia Zarządu sporządzany jest protokół. Sporządzenie protokołu należy do Biura Organizacyjnego. Protokół powinien zawierać:

- 1) porządek obrad;
- 2) imiona i nazwiska osób biorących udział w posiedzeniu;
- 3) informację o usprawiedliwieniu nieobecności lub o przyczynach nieobecności członków Zarządu na posiedzeniu;
- 4) treść podjętych uchwał;
- 5) liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne;
- 6) nazwę jednostki lub komórki organizacyjnej, bądź imię i nazwisko osoby, której powierzono wykonanie uchwały, oraz
- 7) termin wykonania uchwały.

Protokół podpisują wszyscy członkowie Zarządu obecni na posiedzeniu niezwłocznie po otrzymaniu.

Zarząd przekazuje Radzie Nadzorczej następujące informacje finansowe:

- 1) z chwilą ich przygotowania, lecz nie później niż po 30 (trzydziestu) dniach do końca każdego miesiąca, miesięczne oraz okresowe (obejmujące okres od początku roku do upływu poprzedniego miesiąca) informacje finansowe wraz z ich porównaniem do budżetu przyjętego w planie rocznym, oraz w odniesieniu do ubiegłego roku;
- 2) niezwłocznie po ich przygotowaniu, lecz nie później niż 120 (sto dwadzieścia) dni po upływie każdego roku obrotowego, roczne jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe, sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zbadane przez biegłego rewidenta Spółki;
- 3) niezwłocznie po jego przygotowaniu, lecz w każdym przypadku nie później niż przed końcem każdego roku, projekt planu rocznego na następny rok obrotowy, oraz
- 4) niezwłocznie, inne dostępne dane finansowe odnoszące się do działalności Spółki i jej stanu finansowego oraz działalności i stanu finansowego podmiotów zależnych Spółki, których członek Rady Nadzorczej może w sposób uzasadniony zażądać.

12.2 Rada Nadzorcza Spółki

Rada Nadzorcza Spółki składa się z pięciu do dwunastu członków, z których każdy powoływany jest przez Walne Zgromadzenie na trzyletnią kadencję. Uchwałą Nr 6 z dnia 5 grudnia 2006 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku na podstawie paragrafu 14 ust. 2 Statutu ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej Banku, na co najmniej 8 osób. Co najmniej połowa członków Rady Nadzorczej, w tym jej Przewodniczący, legitymuje się obywatelstwem polskim. W skład Rady Nadzorczej wchodzi członkowie niezależni.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania z działalności w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodził:

Członek Rady Nadzorczej

Doświadczenie zawodowe

Andrzej Olechowski
Przewodniczący Rady Nadzorczej

Pan Andrzej Olechowski jest członkiem Rady Dyrektorów Euronet, Rady Nadzorczej P4 Sp.zo.o., komitetu doradczego Macquarie European Infrastructure Funds oraz członkiem Board of Trustees, European Council on Foreign Relations. W przeszłości pełnił funkcję ministra Finansów i Spraw Zagranicznych RP oraz kandydował na Urząd Prezydenta RP. Jest członkiem szeregu organizacji pozarządowych m.in. przewodniczącym polskiej grupy The Trilateral Commission. Autor publikacji na temat międzynarodowych stosunków gospodarczych i politycznych. Dr. Olechowski jest profesorem w Akademii Finansów i Biznesu Vistula.

W latach 1991-1996 i 1998-2000 pełnił już funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A jako jej przewodniczący. Ponownie powołany do Rady

Członek Rady Nadzorczej	Doświadczenie zawodowe
	<p>Nadzorczej Banku w dniu 25 czerwca 2003 roku. Od 23 lipca 2012 roku pełni funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.</p>
Shirish Apte <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Pan Shirish Apte był Przewodniczącym Bankowości Citi w Regionie Azji i Pacyfiku (Co-Chairman, Citi Asia Pacific Banking). W latach 2009 – 2011 pełnił funkcję Szefa Regionu Azji i Pacyfiku (CEO, Citi Asia Pacific), odpowiadając za Azję Południową obejmującą takie kraje jak Australia, Nowa Zelandia, Indie oraz kraje należące do Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). Był członkiem Komitetu Wykonawczego oraz Komitetu Operacyjnego Citi.</p> <p>Pan Shirish Apte pracował w Citi ponad 32 lata. Pełnił m.in. funkcję CEO Regionu Europy Środkowej i Wschodniej, Bliskiego Wschodu i Afryki (CEEMEA), a wcześniej jako Szef na kraj (Country Manager) odpowiadał za operacje Citi w Polsce, oraz był Wiceprezesem Banku Handlowego w Warszawie S.A. Pan Shirish Apte przeniósł się z Indii do Londynu w 1993 roku, gdzie objął stanowisko Senior Risk Manager w Regionie CEEMEA. Następnie objął stanowisko Szefa Corporate Finance and Investment Bank w Regionie CEEMEA, obejmującym również Indie.</p> <p>Pan Shirish Apte posiada dyplom biegłego rewidenta uzyskany w Institute of Chartered Accountants w Anglii i Walii oraz stopień licencjata w dziedzinie handlu. Pan Shirish Apte posiada również dyplom MBA z London Business School.</p>
Igor Chalupiec <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Pan Igor Chalupiec manager, finansista. Obecnie zajmuje stanowisko Prezesa Zarządu (CEO) spółki ICENTIS Capital, specjalizującej się w transakcjach rynku kapitałowego, oraz Prezesa Zarządu (CEO) spółki RUCH S.A., jednego z największych dystrybutorów prasy w Polsce. W latach 2004 – 2007 pełnił funkcję Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A., największej spółki sektora rafinerijno-petrochemicznego w Europie Środkowej. W latach 2003 – 2004 zajmował stanowisko wiceministra finansów oraz wiceprzewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego; był również członkiem European Financial Committee w Brukseli. W latach 1995 – 2003 Wiceprezes Zarządu Banku Pekao SA (należącego do Grupy UniCredit). Założyciel i dyrektor (CEO) Centralnego Domu Maklerskiego Pekao SA (w latach 1991 – 1995), największej spółki maklerskiej w Polsce; przez wielu lat członek Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych (od 1995 do 2003 r.). Pan Igor Chalupiec zasiada w radach nadzorczych Banku Handlowego S.A. (grupa Citi) – od 2009 r. oraz spółki Budimex S.A. (grupa Ferrovial Agroman) – od 2007 r. Jest także członkiem Polskiej Rady Biznesu, Rady Programowej Forum Ekonomicznego (Polskie Forum Ekonomiczne w Krynicy), Rady Programowej Executive Club, członkiem Rady fundacji Instytutu Spraw Publicznych, członkiem Zarządu Głównego Polskiego Instytutu Dyrektorów, członkiem Kapituły Nagrody Leśława A. Pagi, Wiceprezesem Polskiego Związku Brydża Sportowego, członkiem Rady Fundacji Kobięca Pracownia. Fundator i Przewodniczący Rady Fundacji Ewangelickiego Towarzystwa Oświatowego. Współautor publikacji „Rosja, ropa, polityka, czyli o największej inwestycji PKN ORLEN” – książki poświęconej transakcji zakupu rafinerii w Możejkach na Litwie. Pan Igor Chalupiec jest laureatem licznych nagród i wyróżnień, w tym: nagrody Manager Award (w 2012 roku), Nagrody Leśława A. Pagi (w 2007 roku), nagrody WEKTOR (w 2006 roku) oraz nagrody HERMER (w 1996 roku).</p> <p>Od 18 czerwca 2009 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.</p>
Jenny Grey <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Pani Jenny Grey w lutym 2016 roku objęła stanowisko Szefa ds. Zarządzania Kadrami w Citi w Regionie EMEA. Wcześniej, od października 2012 roku, Pani Grey piastowała funkcję Szefa ds. Relacji Publicznych w Regionie EMEA i odpowiadała za ochronę i wzmacnianie reputacji Citi w Regionie EMEA. Zakres jej obowiązków obejmował relacje z mediami, komunikację wewnętrzną i zewnętrzną, rozwój marki i społeczności.</p> <p>Pani Jenny Grey posiada 24-letnie doświadczenie w obszarze komunikacji. Do Citi dołączyła w październiku 2012 roku, po czterech latach pracy w brytyjskiej administracji rządowej, ostatnio w siedzibie Premiera Wielkiej Brytanii jako Dyrektor Wykonawczy ds. Komunikacji Rządowej. Była Szefem ds. Merytorycznych (Head of Profession), kierując 5 tysiącami pracowników zajmujących się komunikacją w całym sektorze państwowym.</p> <p>W poprzednich latach pracowała w sektorze publicznym, gdzie piastowała stanowisko Dyrektora ds. Komunikacji i Marketingu Społecznego m.in. w brytyjskiej służbie zdrowia (National Health Service) oraz w Komisji Audytu. Była również Dyrektorem ds. Korporacyjnych i Międzynarodowych w Cancer Research UK, największej fundacji charytatywnej w Wielkiej Brytanii, gdzie stworzyła pierwszą jednostkę odpowiedzialną za politykę publiczną i wsparcie.</p> <p>Pani Jenny Grey rozpoczęła karierę zawodową w reklamie, a następnie została doradcą public relations ze specjalizacją w obszarze zarządzania reputacją i zarządzania kryzysowego. Doradzała wielu klientom międzynarodowym, w tym takim korporacjom jak McDonald's, Toyota, BP czy Allied Domecq.</p>

Członek Rady Nadzorczej	Doświadczenie zawodowe
Mirosław Gryszka <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Ukończyła studia magisterskie w dziedzinie psychologii społecznej w London School of Economics oraz z wyróżnieniem studia w zakresie języka angielskiego i literatury angielskiej na Durham University.</p> <p>Od 21 czerwca 2016 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.</p> <p>Pan Mirosław Gryszka swoją karierę zawodową rozpoczął w elbląskim Zamechu, który w 1990 roku został przejęty przez koncern ABB. Od tamtej pory sprawował wiele funkcji kierowniczych, a od 1997 roku był Prezesem Zarządu i Dyrektorem Krajowym ABB w Polsce. Od 1 września 2013 roku objął nowo utworzone w ramach Grupy ABB stanowisko Dyrektora Grupy Krajów (Cluster Manager) na Rosję, kraje bałtyckie, centralną Azję i kraje kaukaskie.</p> <p>W trakcie kadencji Pana Mirosława Gryszki jako Prezesa Zarządu, krajowa organizacja ABB, składająca się z kilkunastu spółek, przeszła proces konsolidacji i notując systematyczny wzrost obrotów stała się czołowym na rynku polskim producentem rozwiązań z obszaru energetyki i automatyki. Obecnie ABB w Polsce dysponuje nowoczesnym ośrodkiem naukowo-badawczym, centrum systemów informatycznych oraz sześcioma zakładami produkcyjnymi, wytwarzającymi m.in. produkty średniego i wysokiego napięcia, rozdzielnice, transformatory, silniki elektryczne i urządzenia energoelektroniki. Spółka zatrudnia ponad 3000 osób, z czego około 400 pracuje bezpośrednio nad innowacyjnymi technologiami</p> <p>Od 30 czerwca 2000 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.</p>
Marek Kapuściński <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Pan Marek Kapuściński ukończył studia magisterskie na Wydziale Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie (obecnie Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) oraz studia podyplomowe SEHNAP / Stern School of Business na New York University. Do września 2016 roku, przez 25 lat, związany z firmą Procter & Gamble. Współtwórca sukcesu firmy na rynku polskim i środkowo-europejskim, w tym wielu standardów funkcjonowania polskiego rynku od czasów transformacji, np. norm dla przemysłu kosmetycznego, etyki biznesu, w zakresie odpowiedzialności społecznej, czy samoregulacji w dziedzinie reklamy. Od lipca 2011 roku Dyrektor Generalny i Wiceprezydent (czyt. Prezes Zarządu/CEO) dla kluczowych dla P&G 9 rynków Europy Środkowej, zaś od stycznia 2007 roku dla Polski i krajów bałtyckich. Pierwszy Polak i Środkowo-Europejczyk na szczelbu zarządczym w tej globalnej korporacji, aktywny członek zarządu regionalnego firmy oraz jej Global Business Leadership Council zrzeszającej wszystkich 250 menedżerów najwyższego szczebla firmy. Doświadczony CEO i lider, ekspert w dziedzinach strategii, innowacji i zarządzania, aktywny twórca standardów stale adaptującego się do nowych wyzwań brand managementu, shopper marketingu, sprzedaży i komunikacji w warunkach digitalizacji i omni-channel. Jako pierwszy Polak i Środkowo-Europejczyk w P&G promowany kolejno na stanowiska Menedżera Marki, Kierownika Marketingu i Dyrektora Marketingu, także przez 5 lat odpowiedzialny za rozwój szeregu marek w regionie Europy Środkowej i Wschodniej, na Bliskim Wschodzie i w Afryce. Współtwórca strategii i przewodniej pozycji rynkowej marek takich jak Always, Vizir, Ariel, Lenor, Fairy, Pampers, Gillette, Head&Shoulders, Pantene, Blend-A-Med, Old Spice. W uznaniu wkładu w budowanie marek oraz standardów i praktyk polskiego rynku reklamy wyróżniony przez Media Marketing Polska tytułem „Marketera 20-lecia”. Wykładowca i prelegent, juror, uczestnik paneli dyskusyjnych. Obecnie zasiada w Radach Nadzorczych firm i organizacji pożytku publicznego oraz doradza ich zarządom. Prywatnie inwestor w start-upy i darczyńca na rzecz rozwoju młodej polskiej kultury i sztuki.</p> <p>Od 29 września 2016 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.</p>
Frank Mannion <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	<p>Pan Frank Mannion obecnie pełni funkcję Citi Chief Financial Officer w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (EMEA). W ramach swojej nowej funkcji, którą objął w styczniu 2011 roku, odpowiada za grupę ponad 1000 pracowników w całym Regionie.</p> <p>Pan Frank Mannion swoją karierę zawodową rozpoczął w Irlandii, a następnie przeniósł się do Londynu, gdzie podjął współpracę z PricewaterhouseCoopers.</p> <p>Pracę w Citi rozpoczął w 1989 roku w zespole ds. planowania i analiz w Wielkiej Brytanii. W trakcie swojej dotychczasowej kariery pełnił wiele funkcji finansowych, w tym Kierownika ds. finansowania nowoczesnych technologii (Technology Finance Manager) i Szefa Kontroli Produktów CMB EMEA. W 2008 roku objął funkcję Citi Regional Franchise Controller w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (EMEA), gdzie odpowiadał za grupę ponad 800 pracowników z różnych obszarów. Wcześniej kierował obszarem Kontroli Produktów i Sprawozdawczości Regulacyjnej (Product Control, Controllers and Regulatory Reporting) jako CMB EMEA Regional Controller.</p> <p>Frank Mannion ukończył National University of Ireland w Galway, uzyskując tytuł</p>

Członek Rady Nadzorczej

Doświadczenie zawodowe

naukowy w dziedzinie handlu. Posiada również tytuł dyplomowanego księgowego (Chartered Accountant). Obecnie wraz z rodziną mieszka w Londynie.

Od 28 czerwca 2010 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Anna Rulkiewicz
Członek Rady Nadzorczej

Pani Anna Rulkiewicz jest absolwentka Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończyła równoległe studia na wydziale psychologii na Uniwersytecie w Hamburgu oraz studia podyplomowe w Polsko-Francuskim Instytucie Ubezpieczeń przy Instytucie Francuskim. Przebyła także cykl szkoleń z zakresu m.in. zarządzania, sprzedaży, komunikacji, marketingu (w tym 3-letnie studia menedżerskie) w ramach certyfikowanego programu branży ubezpieczeniowej LIMRA "Marketing Strategies for Executive Advancement" (LIMRA Executive Development Group). Ukończyła również wiele kursów z zakresu zarządzania, sprzedaży, finansów, marketingu oraz bankowości.

Od 2002 roku Pani Anna Rulkiewicz pracuje w LUX MED Sp. z o.o., gdzie początkowo pełniła funkcję Członka Zarządu, Dyrektora Sprzedaży i Marketingu. Od 2007 roku jest Prezesem Grupy LUX MED. Od końca 2011 roku pełni także funkcję Dyrektora Zarządzającego LMG Försäkrings AB, którego oddział działa w Polsce pod marką LUX MED Ubezpieczenia. Pełni również funkcję Prezesa Zarządu Związku Pracodawców Medycyny Prywatnej.

Jej doświadczenie zawodowe obejmuje też m.in. zarządzanie w latach 2001-2002 Pionem Sprzedaży i Marketingu w Credit Suisse Life & Pensions Towarzystwie Ubezpieczeń na Życie oraz Powszechnym Towarzystwie Emerytalnym/Winterthur, gdzie nadzorowała pracę departamentów: sprzedaży wewnętrznej, sprzedaży zewnętrznej, ubezpieczeń grupowych, marketingu i komunikacji. W latach 1998 - 2001 pracowała dla Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. i Zurich Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A. Pełniąc funkcję Dyrektora Ubezpieczeń Grupowych i Szkoleń odpowiadała m.in. za segment ubezpieczeń grupowych, w tym również za tworzenie usług, system rekrutacji oraz zarządzanie szkoleniami. Po powierzeniu jej funkcji Dyrektora Segmentu Klienta Korporacyjnego i uzyskaniu nominacji na członka zarządu Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. odpowiadała za segment klienta z sektora small business i klienta korporacyjnego. W latach 1995 - 1998 pracowała w Commercial Union Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A, gdzie na ostatniej pełnionej funkcji odpowiadała za rozwój sprzedaży ubezpieczeń grupowych i indywidualnych w ramach bancassurance.

Od 20 czerwca 2013 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Anand Selvakesari
Członek Rady Nadzorczej

Pan Anand Selvakesari jest związany z Citi od 1991 roku. Od lipca 2015 roku pełni funkcję Szefa Bankowości Detalicznej w Regionie Azji i Pacyfiku, Citi. Na obecnym stanowisku odpowiada za obszar bankowości detalicznej i bankowości przedsiębiorstw w całej Azji.

Przed objęciem obecnego stanowiska, od grudnia 2013 roku Pan Anand Selvakesari był Szefem Bankowości Detalicznej w regionie obejmującym kraje należące do Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) oraz Indie. Na tym stanowisku odpowiadał za obszar bankowości detalicznej w Kłastrze ASEAN, w skład którego wchodzi Singapur, Malezja, Indonezja, Filipiny, Tajlandia, Wietnam oraz Indie.

Wcześniej, w latach 2011-2013, Pan Selvakesari piastował stanowisko Szefa Bankowości Detalicznej w Indiach zarządzając obszarami bankowości detalicznej, kart kredytowych, pożyczek niezabezpieczonych, bankowości dla osób nie będących obywatelami Indii oraz obszarem bankowości przedsiębiorstw w Indiach. Pod kierownictwem Pana Anand Selvakesari zarządzane obszary osiągnęły pozycję lidera na rynku ciesząc się rekordową preferencją marki wśród klientów oraz współpracując przy wdrażaniu pionierskich rozwiązań z innymi liderami rynku.

Przed objęciem stanowiska w Indiach, Pan Anand Selvakesari był Szefem Bankowości Detalicznej w Citi China w latach 2008-2011. Zarządzany przez Pana Selvakesari biznes odnotował wielokrotny wzrost, obejmując pozycję lidera branży w obszarze innowacji, wprowadzając wiele nowych produktów na rynek. Pan Anand Selvakesari był również Szefem Bankowości Detalicznej na Tajwanie w latach 2004-2006, a przez 8 lat pełnił role regionalne w Singapurze pracując na różnych stanowiskach w obszarach bankowości inwestycyjnej, wealth management oraz bankowości detalicznej w latach 1996-2004.

Pan Anand Selvakesari posiada dyplom MBA (finanse i marketing) oraz tytuł inżyniera (inżynieria mechaniczna), uzyskane w Indiach.

Od 21 czerwca 2016 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Stanisław Sołtysiński
Członek Rady Nadzorczej

Pan Stanisław Sołtysiński profesor nauk prawnych. Pan prof. Sołtysiński zajmuje się działalnością naukową jako profesor nauk prawnych związany z Uniwersytetem

---

Członek Rady Nadzorczej

Doświadczenie zawodowe

Adama Mickiewicza w Poznaniu (gdzie piastował również funkcję Dziekana Wydziału Prawa i Administracji). Wykładał wielokrotnie jako visiting profesor na Uniwersytecie w Pennsylvania Law School w Filadelfii, a także w College of Europe w Brugii, Max Planck Institute w Monachium oraz w Akademii Prawa Międzynarodowego w Hadze. Jest członkiem wielu stowarzyszeń i organizacji naukowych. Jest m.in. członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności i członkiem Rady Dyrektorów UNIDROIT. Jest współautorem Kodeksu spółek handlowych. Pan prof. Sołtysiński zajmuje się również praktyką prawniczą będąc współnikiem Spółki Komandytowej "Sołtysiński, Kawecki i Szlęzak" Doradcy Prawni.

Pan prof. Sołtysiński zasiada w Radzie Banku Handlowego w Warszawie S.A. od 26 marca 1997 roku, od 30 czerwca 2000 roku do 20 czerwca 2012 roku był jej Przewodniczącym. Od 21 czerwca 2012 roku pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Stephen R. Volk
Członek Rady Nadzorczej

Pan. Stephen R. Volk pełni funkcję Vice Chairman of Citigroup Inc., jest odpowiedzialny za sprawy zarówno związane z zarządzaniem wyższego szczebla, jak i Bankowością Inwestycyjną. Jest członkiem Komitetu Wykonawczego Citigroup.

Pan Volk związany jest z Citigroup od września 2004 roku. Do tego czasu pełnił funkcję Chairman of Credit Suisse First Boston, gdzie współpracował ściśle z Prezesem Zarządu nad strategicznym zarządzaniem firmą oraz nad kluczowymi sprawami dotyczącymi klientów. Pracę w Credit Suisse First Boston rozpoczął w sierpniu 2001 roku, przechodząc z Shearman & Sterling, nowojorskiej firmy prawniczej, w której począwszy od 1991 roku pełnił funkcję Senior Partner. Podczas pracy w Shearman & Sterling, Pan Volk był doradcą prawnym dla szeregu korporacji, włączając Citicorp. Pośród wielu dziedzin, w jakich firma Pana Volka doradzała Citicorp, znajduje się np. restrukturyzacja portfela zadłużenia Citicorp w Ameryce Łacińskiej. Znaczące transakcje, w jakich Pan Volk odgrywał ważną rolę, to m.in.: fuzja Glaxo i SmithKlein, Viacom-Paramount, Viacom-CBS oraz Vivendi-Universal-NBC. Współpracę z Shearman & Sterling Pan Volk rozpoczął w 1960 roku po ukończeniu Dartmouth College oraz Harvard Law School, stając się współnikiem w 1968 roku.

Pan Volk jest Dyrektorem Continental Grain Company, a także byłym Dyrektorem Consolidated Edison, Inc. oraz Trizec Hahn Properties. Jest również członkiem Rady Stosunków Międzynarodowych (Council on Foreign Relations), Rady Doradczej Dziekana (Dean's Advisory Board) Harvard Law School oraz członkiem Fundacji Adwokatury Amerykańskiej (American Bar Foundation).

Od 20 listopada 2009 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W 2016 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził także Pan Anil Wadhvani, który złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 20 czerwca 2016 roku, Pan Dariusz Mioduski, który złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 30 czerwca 2016 roku oraz Pan Zdenek Turek, który złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 31 grudnia 2016 roku.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Rady Nadzorczej Banku.

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz praw i obowiązków przewidzianych w przepisach prawa, należą uchwały w sprawach:

- 1) powołanie i odwołanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki;
- 2) powołanie i odwołanie, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki;
- 3) ustalenie warunków umów regulujących stosunek pracy lub inny stosunek prawny, łączący członków Zarządu ze Spółką;
- 4) wyrażenie zgody na otwarcie lub zamknięcie za granicą oddziału;
- 5) uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie ustalanych przez Zarząd Spółki:
  - a) regulaminu Zarządu Spółki;
  - b) regulaminów gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto.
- 6) wyrażanie uprzedniej zgody na dokonanie czynności rozporządzającej środkami trwałymi Spółki, których wartość przekracza 1/10 kapitału zakładowego Spółki;
- 7) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do wykonania badania lub przeglądu sprawozdania finansowego;
- 8) wyrażanie zgody na zatrudnianie i zwalnianie osoby kierującej Departamentem Audytu oraz osoby kierującej Departamentem Monitoringu Zgodności, na wniosek Zarządu;

- 9) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu oraz wyrażania zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi;
- 10) sprawowania nadzoru nad wprowadzeniem i monitorowaniem systemu zarządzania w Banku, w tym w szczególności sprawowania nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, oraz dokonywania, co najmniej raz w roku, oceny adekwatności i efektywności tego systemu;
- 11) zatwierdzania strategii działania Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem;
- 12) zatwierdzenia zasadniczej struktury organizacyjnej Banku, dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i ustalonej przez Zarząd Banku;
- 13) akceptowania ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 14) zatwierdzania założeń polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 15) zatwierdzania procedur wewnętrznych Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego;
- 16) zatwierdzania polityki informacyjnej Banku;
- 17) zatwierdzenia procedury kontroli wewnętrznej;
- 18) zatwierdzanie ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz dokonywania okresowych przeglądów tych zasad;
- 19) zatwierdzania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska w Banku;
- 20) zatwierdzania wykazu stanowisk kierowniczych w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe Rada Nadzorcza zatwierdza wewnętrzny podział kompetencji w Zarządzie oraz politykę wynagrodzeń obowiązującą w Spółce.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegialnie, przy czym każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo do otrzymania od Zarządu informacji niezbędnych do wykonywania swoich obowiązków. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się, co najmniej raz na kwartał. Posiedzenie Rady Nadzorczej, zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, z własnej inicjatywy, na wniosek członka Rady Nadzorczej albo na wniosek Zarządu Spółki. Przewodniczący Rady Nadzorczej może wyznaczyć stałe terminy odbywania posiedzeń Rady Nadzorczej. Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, Sekretarz Rady Nadzorczej wysyła członkom Rady Nadzorczej, co najmniej na 7 (siedem) dni przed terminem posiedzenia.

Rada Nadzorcza zbiera się w dniu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, w którym wygasają mandaty członków Zarządu, w celu dokonania wyboru członków Zarządu Spółki.

Rada Nadzorcza corocznie podejmuje uchwałę, w sprawie sprawozdania z działalności Rady, w której zawarta jest ocena Rady Nadzorczej na temat sytuacji Spółki, ocena pracy Rady Nadzorczej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku oraz wyniki oceny sprawozdań finansowych Spółki w tym wnioski Zarządu, co do podziału zysku. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Posiedzeniom Rady Nadzorczej przewodniczy Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, zaś w razie nieobecności ich obu – członek Rady Nadzorczej wybrany przez pozostałych członków.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. Bez zgody większości niezależnych członków Rady Nadzorczej nie powinny być podejmowane uchwały w sprawach:

- 1) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu;
- 2) wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi;
- 3) wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki.

Każdy członek Rady Nadzorczej obowiązany jest niezwłocznie poinformować o zaistniałym konflikcie interesów pozostałych jej członków i powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz od głosowania nad przyjęciem uchwały w sprawie, w której zaistniał konflikt.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z wyjątkiem powołania i odwołania w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki oraz powołania i odwołania, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych

członków Zarządu Spółki. Przewodniczący obrad może zarządzić tajne głosowanie w innych sprawach z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Nadzorczej.

Uchwała Rady Nadzorczej obowiązuje z dniem powzięcia, chyba, że przewidziano w niej późniejszy termin wejścia w życie.

Z posiedzeń Rady Nadzorczej sporządzane są protokoły, zawierające: porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków Rady Nadzorczej, liczbę członków nieobecnych na posiedzeniu wraz z podaniem przyczyny nieobecności, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały, zdania odrębne, pełne brzmienie podjętych uchwał. Lista obecnych na posiedzeniu członków Rady Nadzorczej oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik do protokołu. Protokoły podpisują wszyscy obecni na danym posiedzeniu członkowie Rady Nadzorczej. Protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej za okres jej kadencji gromadzone są w odrębnym zbiorze, przechowywanym przez Spółkę.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej, z wyjątkiem posiedzeń dotyczących bezpośrednio Zarządu, biorą udział członkowie Zarządu Spółki. Na wniosek Przewodniczącego Rady Nadzorczej lub na wniosek Zarządu Spółki w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Podczas rozpatrywania przez Radę Nadzorczą zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Rady Nadzorczej może brać także udział osoba kierująca Departamentem Audytu. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach Przewodniczący Rady Nadzorczej może zarządzić obrady bez udziału osób niebędących członkami Rady Nadzorczej, nawet jeśli co innego wynika z postanowień poprzedzających.

Komitety Rady Nadzorczej

Stałymi Komitetami Rady Nadzorczej są:

- 1) Komitet ds. Audytu, oraz
- 2) Komitet ds. Wynagrodzeń;
- 3) Komitet ds. Ryzyka i Kapitału.

Rada Nadzorcza w drodze uchwały może powoływać inne komitety niż wymienione powyżej złożone wyłącznie z członków Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej określa zakres działania takiego komitetu.

W tym trybie w 2003 roku Rada Nadzorcza powołała **Komitet ds. Strategii i Zarządzania**, którego zadaniem ma być bieżąca analiza wszystkich zagadnień związanych z pracą organów Banku oraz poprawianiem ich funkcjonowania. W skład tego Komitetu wchodzi: Shirish Apte jako Przewodniczący oraz Stanisław Sołtysiński jako Wiceprzewodniczący oraz Igor Chalupiec, Jenny Grey, Mirosław Gryszka, Marek Kapuściński, Dariusz Mioduski (do 30 czerwca 2016 roku), Frank Mannion, Andrzej Olechowski, Anna Rulkiewicz, Anand Selvakesari (od 29 września 2016 roku) Zdenek Turek i Stephen R. Volk i Anil Wadhvani (do 20 czerwca 2016 roku) jako członkowie Komitetu.

Komitet ds. Audytu

W skład Komitetu ds. Audytu wchodzi:

- 1) Mirosław Gryszka – Przewodniczący Komitetu;
- 2) Frank Mannion – Wiceprzewodniczący Komitetu;
- 3) Shirish Apte - Członek Komitetu;
- 4) Igor Chalupiec - Członek Komitetu;
- 5) Marek Kapuściński - Członek Komitetu;
- 6) Anna Rulkiewicz - Członek Komitetu.

Komitet ds. Audytu, jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Do kompetencji i obowiązków Komitetu ds. Audytu należy monitorowanie sprawozdawczości finansowej, monitorowanie skuteczności systemów: kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej oraz monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach.

W skład Komitetu ds. Audytu powinno wchodzić dwóch członków niezależnych, a jeden z nich powinien być Przewodniczącym tego Komitetu. Przynajmniej jeden członek Komitetu powinien spełniać warunki niezależności, o których mowa w art. 56 ust.3 pkt 1, 3, 5 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Posiedzenia Komitetu ds. Audytu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu ds. Audytu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu ds. Audytu odbywają się, co najmniej cztery razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Przynajmniej raz do roku Komitet ds. Audytu spotyka się:

- 1) z Dyrektorem Departamentu Audytu bez udziału kierownictwa;
- 2) z biegłym rewidentem Spółki bez udziału kierownictwa;
- 3) jedynie we własnym składzie.

Komitet ds. Audytu, wedle uznania, może się spotkać również z poszczególnymi członkami kierownictwa Spółki.

Porządek obrad Komitetu ds. Audytu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Lista stałych punktów rozpatrywanych na posiedzeniach Komitetu ustalana jest w drodze uchwały Komitetu. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

Sekretarz Komitetu ds. Audytu, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu i Zastępcy Przewodniczącego do akceptacji. Zaakceptowany przez Przewodniczącego Komitetu i Zastępcę Przewodniczącego projekt porządku posiedzenia przekazywany jest wraz z materiałami członkom Komitetu.

W posiedzeniu Komitetu ds. Audytu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na siedem dni przed ustaloną datą posiedzenia. Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Spółki lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może zdecydować o zdjęciu sprawy z porządku obrad, w szczególności w celu uzupełnienia wniosku lub uzyskania opinii.

Uchwały Komitetu ds. Audytu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym.

Komitet ds. Wynagrodzeń

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi:

- 1) Andrzej Olechowski – Przewodniczący Komitetu;
- 2) Jenny Grey – Wiceprzewodnicząca Komitetu;
- 3) Stanisław Sołtyński – Członek Komitetu.

W roku 2016 w skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodził Pan Zdenek Turek (do 31 grudnia 2016 roku).

Komitet ds. Wynagrodzeń jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach.

Do kompetencji Komitetu ds. Wynagrodzeń należą następujące sprawy:

- 1) dokonywanie, na tle warunków rynkowych, oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki;
- 2) dokonywanie oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki w odniesieniu do zakresu obowiązków członków Zarządu Spółki i sposobu ich wykonywania;
- 3) przedkładanie Radzie Nadzorczej rekomendacji co do wysokości wynagrodzenia członka Zarządu Spółki, każdorazowo przed jej ustaleniem lub zmianą;
- 4) dokonywanie ogólnej oceny prawidłowości polityki Spółki w sprawie wynagradzania kadry kierowniczej Spółki niewchodzącej w skład Zarządu;
- 5) wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku;
- 6) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi co najmniej 3 (trzech) członków Rady Nadzorczej, w tym 1 (jeden) niezależny członek Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu, w tym Przewodniczący i Zastępca Przewodniczącego, wybierani są przez Radę Nadzorczą w głosowaniu jawnym.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są

też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej dwa razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu. Porządek obrad Komitetu ds. Wynagrodzeń obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek.

Sekretarz Komitetu ds. Wynagrodzeń, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu do akceptacji.

W posiedzeniu Komitetu ds. Wynagrodzeń mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na siedem dni przed ustaloną datą posiedzenia. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu, a w szczególności osoby referujące poszczególne sprawy.

Uchwały Komitetu ds. Wynagrodzeń zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym. Członek Komitetu ds. Wynagrodzeń głosujący przeciwko może żądać zamieszczenia w protokole zdania odrębnego.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń są protokołowane. Protokół podpisuje Przewodniczący i Sekretarz. Protokół z posiedzenia Komitetu podlega zatwierdzeniu przez członków Komitetu na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Komitetu.

Komitet ds. Ryzyka i Kapitału

W skład Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału wchodzi:

- 1) Igor Chalupiec – Wiceprzewodniczący Komitetu;
- 2) Frank Mannion – Członek Komitetu;
- 3) Andrzej Olechowski – Członek Komitetu;
- 4) Anand Selvakesan - Członek Komitetu;
- 5) Stephen R. Volk – członek Komitetu.

W roku 2016 w skład Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału wchodził Pan Anil Wadhvani (do 20 czerwca 2016 roku), Pan Dariusz Mioduski (do 30 czerwca 2016 roku) oraz Pan Zdenek Turek – Przewodniczący Komitetu (do 31 grudnia 2016 roku).

Członkowie Komitetu wykonują kompetencje określone w Regulaminie na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach. Regulamin Komitetu jest udostępniany na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie.

Do kompetencji Komitetu należy nadzór nad wprowadzeniem przez Zarząd w Banku systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad procesem szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

W skład Komitetu wchodzi co najmniej czterech członków Rady Nadzorczej, z których jeden jest Przewodniczącym Komitetu. Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej raz na pół roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Zawiadomienie powinno zawierać porządek obrad oraz materiały dotyczące tematów omawianych na posiedzeniu. Porządek obrad Komitetu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

W posiedzeniu Komitetu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie.

Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Banku lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet.

W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego, obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego.

Uchwały Komitetu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym.

Posiedzenia Komitetu są protokołowane.

13. Dobre praktyki w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. i Handlowy-Leasing Spółka z o.o. -spółkach z Grupy Kapitałowej Banku

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A (DMBH) i Handlowy-Leasing Spółką z o.o. (HL) nie są spółkami publicznymi i nie mają obowiązku poddania się Dobrym Praktykom Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i składania oświadczeń w tym zakresie, jednak z uwagi na istotną rolę pełnioną przez te podmioty w grupie kapitałowej, należy wskazać na poniższe okoliczności.

DMBH jest członkiem Izby Domów Maklerskich - jako członek Izby jest zobowiązany do przestrzegania Kodeksu Dobrej Praktyki Domów Maklerskich, opracowanego przez Izbę Domów Maklerskich. Kodeks ten nie reguluje kwestii ładu korporacyjnego, ale przede wszystkim dotyczy zasad ochrony tajemnicy zawodowej, relacji z klientami, postępowania pracowników domu maklerskiego, w tym w relacjach z innymi domami maklerskimi. DMBH jest podmiotem regulowanym ustawą o obrocie instrumentami finansowymi i w związku z tym przestrzega poza przepisami kodeksu spółek handlowych pewnych elementów ładu korporacyjnego wynikających z przepisów tej ustawy i rozporządzeń wykonawczych, między innymi zgodnie z art. 103 ww. ustawy w skład zarządu powinny wchodzić, co najmniej 2 osoby posiadające wykształcenie wyższe, co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach finansowych oraz dobrą opinię w związku ze sprawowanymi funkcjami. Komisja Nadzoru Finansowego jest informowana przez DMBH o zmianach w zarządzie. Dodatkowo DMBH ma obowiązki raportowe do KNF (w tym o zmianach w Zarządzie, o treści określonych uchwał walnego zgromadzenia). Ustawa o obrocie reguluje też kwestie nabycia akcji domu maklerskiego. Przewiduje, że centrala domu maklerskiego jest na terytorium Polski. Od dnia 1 stycznia 2015 roku DMBH podlega Zasadom Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, („ZŁK”) przyjętych uchwałą KNF z dnia 22 lipca 2014 roku. ZŁK są zbiorem reguł określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanych przez KNF, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania. Celem ZŁK jest podniesienie poziomu ładu korporacyjnego w instytucjach finansowych oraz zwiększenie ich przejrzystości działania, co ma przyczynić się do pogłębiania zaufania do rynku finansowego w Polsce. W dniu 23 grudnia 2014 roku Zarząd DMBH zadeklarował wolę przestrzegania ZŁK przez DMBH, a Rada Nadzorcza zaakceptowała przestrzeganie ZŁK pozostających w ramach kompetencji Rady Nadzorczej.

Trzy zasady ZŁK nie są stosowane przez DMBH:

- a) § 11 ust. 2 (transakcje z podmiotami powiązаныmi) – zasada ta nie będzie stosowana w zakresie umów związanych z bieżącą działalnością operacyjną;
- b) § 22 ust. 1 i ust.2 (niezależność członków organu nadzorującego) - zasady te nie są stosowane biorąc pod uwagę bieżący skład Rady Nadzorczej.

Spółka Handlowy-Leasing Spółka z o.o. (HL) działa jako Spółka w branży leasingowej. Branża leasingowa zrzeszona w Związku Polskiego Leasingu nie wypracowała jeszcze Dobrych Praktyk przedsiębiorstw leasingowych.

HL działa zgodnie z kodeksem spółek handlowych. W HL został ustanowiony organ nadzoru w postaci Rady Nadzorczej mimo braku wymogu kodeksowego w tym zakresie, celem sprawowania ciągłego nadzoru nad działalnością Spółki.

XI. Inne informacje o władzach Banku Handlowego w Warszawie S.A. i zasady zarządzania

1. Informacje dotyczące polityki w zakresie wynagrodzeń

Polityka wynagrodzeń dla osób pełniących funkcje kluczowe w tym osób mających istotny wpływ na profil ryzyka odpowiednio w Banku Handlowym w Warszawie S.A. (Bank) i w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. (DMBH) - w spółce zależnej Banku - zostały zatwierdzone uchwałą z dnia 3 grudnia 2015 roku Rady Nadzorczej Banku i uchwałą z dnia 28 grudnia 2015 roku Rady Nadzorczej DMBH (zwane dalej Polityką Wynagrodzeń). Polityka Wynagrodzeń określa zasady wynagradzania członków Zarządu i innych osób pełniących kluczowe funkcje, w tym osób mających istotny wpływ na profil ryzyka odpowiednio Banku i DMBH. Polityka ta wdraża postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagradzania w bankach i domach maklerskich zawarte w przepisach prawa i Zasadach Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zasady dotyczące wynagrodzenia zmiennego w Banku i DMBH są szczegółowo opisane w ustalonej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 26 września 2012 roku „Polityce Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” i w ustalonej przez Zarząd DMBH i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą DMBH w dniu 29 marca 2012 roku „Polityce Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A.” wraz z późniejszymi zmianami zatwierdzonymi także uchwałami Rady Nadzorczej Banku i DMBH (zwane dalej Polityką Wynagrodzeń Zmiennych).

Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane odpowiednio przez Radę Nadzorczą dla członków Zarządu Banku i przez Zarząd dla pozostałych osób objętych zasadami „Polityki Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”. W Banku działa także Komitet ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, który rekomenduje i opiniuje wysokość oraz warunki przyznania wynagrodzenia zmiennego dla osób objętych Polityką. Komitet ds. Wynagrodzeń opiniuje i monitoruje wynagrodzenie zmienne osób podlegających postanowieniom polityki zmiennych składników związanych z zarządzaniem ryzykiem, zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audytem wewnętrznym.

Dodatkowo, każdorazowo, w przypadku zmiany Polityki, Komitet ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydaje opinię na temat zmian, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i udziałowców Banku.

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

Przyjęta przez Grupę filozofia wynagradzania osób objętych Polityką Wynagrodzeń Zmiennych zakłada zróżnicowanie wynagrodzenia poszczególnych pracowników na podstawie kryteriów finansowych lub niefinansowych, takich jak podejście do podejmowania ryzyka i zapewnienie zgodności z przepisami, w celu odzwierciedlenia ich obecnego lub przyszłego wkładu pracy oraz w celu uzupełnienia mechanizmów skutecznej kontroli ryzyka poprzez ograniczenie motywacji do podejmowania nierozważnego ryzyka dla Grupy i jej działalności oraz poprzez nagradzanie przemyślanej równowagi pomiędzy ryzykiem a stopą zwrotu. Zgodnie z tą filozofią wypłata wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką Wynagrodzeń Zmiennych jest uzależniona zarówno od krótkoterminowej jak i długoterminowej oceny indywidualnych wyników oraz wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH lub właściwej jednostki organizacyjnej, przy czym osoby odpowiedzialne za funkcje kontrolne nie są oceniane za wyniki finansowe. Ocena wyników Banku lub DMBH odbywa się na podstawie danych za okres trzech lat finansowych, co uwzględnia cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Grupę działalnością gospodarczą. W przypadku osób zatrudnionych krócej niż 3 lata przy dokonywaniu oceny efektów pracy w Banku lub DMBH uwzględnia się dane od momentu nawiązania stosunku pracy. Wynagrodzenie zmienne za pracę w 2016 roku, przyznane 16 stycznia 2017 roku, zostało podzielone na część nieodroczoną i odroczoną. Część odroczonego składa się z części krótkookresowej, do której pracownicy mogą nabyć uprawnienia po 6-ciu miesięcznym okresie odroczenia oraz z części długookresowej podzielonej na trzy transze, wypłacane w latach 2018, 2019 i 2020.

Nabycie prawa do poszczególnych transz wymaga każdorazowego zatwierdzenia odpowiednio przez Radę Nadzorczą w stosunku do Zarządu oraz Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego powinno być przyznawane w formie instrumentów niepieniężnych, których wartość jest ściśle uzależniona od wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH. Warunek ten spełniają przyjęte przez Grupę akcje fantomowe, których wartość będzie się wahała w zależności od wartości rynkowej akcji Banku. Pozostałą część wynagrodzenia zmiennego stanowi nagroda pieniężna, przy czym dla odroczonego transz, nagrody doliczane będą odsetki za okres od przyznania do wypłaty danej części wynagrodzenia.

W okresie odroczenia osoby, których część wynagrodzenia składa się z akcji fantomowych są uprawnione do otrzymania ekwiwalentu dywidendy w przypadku, gdy dywidenda zostanie uchwalona i wypłacona posiadaczom akcji zwykłych Banku, zgodnie z zapisami Polityki Wynagrodzeń Zmiennych.

Niezależnie od zmian wartości odroczonego wynagrodzenia zmiennego, związanych z wahaniami kursu akcji Banku lub naliczanymi odsetkami, wysokość wypłacanej odroczonego części nagrody może zostać obniżona lub całkowicie zredukowana w przypadku, gdy Rada Nadzorcza albo odpowiednio Zarząd ustali, że:

- Osoby Uprawnione otrzymały Wynagrodzenie Zmienne na podstawie istotnie niepoprawnych sprawozdań finansowych Banku; lub
- Osoby Uprawnione świadczycy w przekazywaniu istotnie niepoprawnych informacji dotyczących sprawozdań finansowych Banku; lub
- Osoby Uprawnione istotnie naruszyły jakiegokolwiek limity ryzyka ustanowione lub skorygowane przez osoby na wyższych stanowiskach kierowniczych lub osoby zarządzające ryzykiem; lub
- Osoby Uprawnione rażąco naruszyły swoje obowiązki pracownicze; lub
- nastąpił istotny spadek wyniku finansowego Banku lub istotny błąd w zarządzaniu ryzykiem.

Nabycie prawa do każdej transzy odroczonego nagrody będzie zależało od wyników Banku albo odpowiednio DMBH w roku kalendarzowym bezpośrednio poprzedzającym datę nabycia prawa do danej transzy ("Rok Dotyczący Wyników").

2. Wynagrodzenia i nagrody, łącznie z wynagrodzeniami z zysku wypłacone osobom zarządzającym i nadzorującym

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści krótkoterminowych wypłaconych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku w 2016 roku:

<i>w tys. zł</i>	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe	
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia
Sławomir S. Sikora	2 025	328
Maciej Kropidłowski	1 877	196
David Mouillé	1 562	844
Barbara Sobala	934	93
Witold Zieliński	1 131	124
Katarzyna Majewska ⁽¹⁾	766	449
Czesław Piasek	1 193	121
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>		
Brendan Carney ⁽²⁾	304	-
Iwona Dudzińska ⁽³⁾	122	39
Misbah Ur-Rahman-Shah ⁽⁴⁾	-	22
Michał H. Mrozek ⁽⁵⁾	-	13
	9 914	2 229

(1) świadczenie pracy od dnia 11 stycznia 2016 roku

(2) świadczenie pracy do 22 czerwca 2015 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 31 lipca 2015 roku

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 18 marca 2014 roku

(5) świadczenie pracy do dnia 28 lutego 2011 roku

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści krótkoterminowych wypłaconych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku w 2015 roku:

<i>w tys. zł</i>	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe	
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia
Sławomir S. Sikora	2 013	434
Maciej Kropidłowski	1 926	162
David Mouillé ⁽¹⁾	528	754
Barbara Sobala	934	94
Witold Zieliński	1 111	128
Czesław Piasek	1 199	126
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>		
Brendan Carney ⁽²⁾	1 399	133
Iwona Dudzińska ⁽³⁾	754	94
Misbah Ur-Rahman-Shah ⁽⁴⁾	-	14
	9 864	1 939

(1) świadczenie pracy od dnia 1 lipca 2015 roku

(2) świadczenie pracy do 22 czerwca 2015 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 31 lipca 2015 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 18 marca 2014 roku

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wynagrodzenia zasadniczego oraz nagrody wypłacone odpowiednio w 2016 roku i w 2015 roku.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, świadczeń rzeczowych, ryczałtu z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

Przekazane w 2016 roku nagrody kapitałowe obejmujące wartość akcji Citigroup oraz wypłaconych opcji menadżerskich i nagród długoterminowych i krótkoterminowych w postaci akcji fantomowych Banku przyznanych również w latach ubiegłych:

<i>w tys. zł</i>	Przekazane nagrody kapitałowe	
	Przyznane za 2016 rok	Przyznane za lata 2011-2015
Sławomir S. Sikora	638	2 386
Maciej Kropidłowski	487	464
David Mouillé	218	-
Barbara Sobala	145	153
Witold Zieliński	236	330
Katarzyna Majewska ⁽¹⁾	-	-
Czesław Piasek	196	177
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>		
Brendan Carney ⁽²⁾	303	248
Iwona Dudzińska ⁽³⁾	125	225
Misbah Ur-Rahman-Shah ⁽⁴⁾	-	1 795
Robert Daniel Massey JR ⁽⁵⁾	-	207
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska ⁽⁶⁾	-	138
Michał H. Mrożek ⁽⁷⁾	-	77*
	2 348	6 200

(1) świadczenie pracy od dnia 11 stycznia 2016 roku

(2) świadczenie pracy do 22 czerwca 2015 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 31 lipca 2015 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 18 marca 2014 roku

(5) świadczenie pracy do dnia 19 czerwca 2013 roku

(6) świadczenie pracy do dnia 13 maja 2012 roku

(7) świadczenie pracy do dnia 28 lutego 2011 roku

*dotyczy roku 2015

Przekazane w 2015 roku nagrody kapitałowe obejmujące wartość akcji Citigroup oraz wypłaconych opcji menadżerskich i nagród długoterminowych i krótkoterminowych w postaci akcji fantomowych Banku przyznanych również w latach ubiegłych:

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

<i>w tys. zł</i>	Przekazane nagrody kapitałowe	
	Przyznane za 2015 rok	Przyznane za lata 2009-2014
Sławomir S. Sikora	651	3 329
Maciej Kropidłowski	559	632
Barbara Sobala	142	131
Witold Zieliński	232	337
Czesław Piasek	198	221
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>		
Brendan Carney ⁽¹⁾	511	511
Iwona Dudzińska ⁽²⁾	210	260
Misbah Ur-Rahman-Shah ⁽³⁾	-	4 057
Robert Daniel Massey JR ⁽⁴⁾	-	379
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska ⁽⁵⁾	-	219
	2 503	10 076

(1) świadczenie pracy do dnia 22 czerwca 2015 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 31 lipca 2015 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 18 marca 2014 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 19 czerwca 2013 roku

(5) świadczenie pracy do dnia 13 maja 2012 roku

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych obecnym i byłym członkom Rady Nadzorczej Banku w 2016 roku oraz w 2015 roku:

<i>w tys. zł</i>	2016	2015
Andrzej Olechowski	402	402
Igor Chalupec	276	276
Mirosław Gryszka	246	246
Marek Kapuściński ⁽¹⁾	41	-
Anna Rulkiewicz	216	216
Stanisław Soltysiński	216	216
Shirish Apte	246	254
Dariusz Mioduski ⁽²⁾	126	216
	1 769	1 826

(1) świadczenie pracy od dnia 22 września 2016 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 30 czerwca 2016 roku

Wynagrodzenie wypłacone i należne w 2016 roku osobom zarządzającym jednostkami zależnymi wyniosło 4 640 tys. zł (w 2015 roku: 4 899 tys. zł).

Osoby nadzorujące jednostki zależne nie pobierały w 2016 i 2015 roku wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji.

3. Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	23 204	970
Maciej Kropidłowski	-	-	803	34
David Mouillé	-	-	-	-
Barbara Sobala	-	-	206	9
Witold Zieliński	-	-	-	-

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.
oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Katarzyna Majewska			29	1
Czesław Piasek	-	-	2 250	94
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Andrzej Olechowski	2 200	8 800	-	-
Shirish Apte	-	-	143 822	6 011
Jenny Grey	-	-	654	-
Frank Mannion	-	-	36 024	1 506
Anand Selvakesari	-	-	16 490	-
Zdenek Turek	-	-	37 552	1 569
Stephen R. Volk	-	-	137 445	5 744

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	22 485	877
Maciej Kropidłowski	-	-	-	-
David Mouillé	-	-	-	-
Barbara Sobala	-	-	-	-
Witold Zieliński	-	-	600	23
Czesław Piasek	-	-	901	35
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Andrzej Olechowski	2 200	8 800	-	-
Shirish Apte	-	-	170 509	6 652
Frank Mannion	-	-	31 809	1 241
Zdenek Turek	-	-	35 397	1 381
Anil Wadhvani	-	-	21 545	840
Stephen R. Volk	-	-	144 190	5 625

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku żaden członek Zarządu i Rady Nadzorczej nie posiadał akcji i udziałów w podmiotach zależnych Banku.

4. Informacje o wszelkich umowach zawartych między Bankiem a członkami Zarządu, przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem a członkami Zarządu Banku, wyłącznie w przypadku jednego Członka Zarządu jego umowa o pracę zawiera postanowienie mówiące o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalnością konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

5. Zasady zarządzania

W 2016 roku nie nastąpiły zmiany zasad zarządzania Bankiem, a zasady te przedstawione zostały w Nocie do Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku.

XII. Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych

W dniu 11 marca 2016 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych to jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, działającej pod adresem: al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144, której powierzone zostało badanie rocznych i przegląd półrocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2016 rok. Wybór PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. został dokonany zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. dokonała także badania rocznych i przegląd półrocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za lata 2013 - 2015.

Wynagrodzenie audytora netto wynikające z zawartych umów (należne lub wypłacone) dotyczące 2016 roku i 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

	Dotyczące roku	2016	2015
<i>w tys. zł</i>			
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do Banku – Jednostki dominującej (1)		369	369
Wynagrodzenie z tytułu przeglądu w odniesieniu do Banku –Jednostki dominującej (2)		153	153
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych (3)		178	230
Wynagrodzenie za usługi pokrewne (4)		158	158
		858	910

(1) Wynagrodzenie z tytułu badania obejmuje kwoty wypłacone lub należne za usługi związane z badaniem rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku - Jednostki dominującej (dotyczące 2016 roku -umowa z dnia 25 maja 2016 roku).

(2) Wynagrodzenie z tytułu przeglądu obejmuje kwoty wypłacone za usługi związane z przeglądem półrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku (dotyczące 2016 roku - umowa z dnia 25 maja 2016 roku).

(3) Wynagrodzenie z tytułu badania obejmuje kwoty wypłacone lub należne za profesjonalne usługi związane z badaniem sprawozdań finansowych jednostek zależnych.

(4) Wynagrodzenie za usługi pokrewne obejmuje pozostałe kwoty wypłacone za usługi poświadczające związane z badaniem lub przeglądem sprawozdań finansowych Banku – Jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, ale nieuwzględnione w (1), (2) i (3) powyżej.

XIII. Oświadczenia Zarządu Banku

Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Zgodnie z najlepszą wiedzą Zarządu Banku, którego członkami są: Pan Sławomir S. Sikora – Prezes Zarządu, Pan Maciej Kropidłowski -Wiceprezes Zarządu, Pan David Mouillé -Wiceprezes Zarządu, Pani Barbara Sobala -Wiceprezes Zarządu, Pan Witold Zieliński – Wiceprezes Zarządu, Pani Katarzyna Majewska – Członek Zarządu i Pan Czesław Piasek – Członek Zarządu, roczne dane finansowe oraz dane porównawcze zaprezentowane w „Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 roku” zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy oraz osiągnięty przez nią wynik finansowy. Zawarte w raporcie rocznym „Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2016 roku” zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji (wraz z opisem podstawowych rodzajów ryzyka) Grupy w 2016 roku.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych PricewaterhouseCoopers Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością dokonujący badania „Rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 roku”, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym sprawozdaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Pozostałe informacje wymagane Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późniejszymi zmianami) zostały uwzględnione w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku.

podpisy Członków Zarządu

21.03.2017 roku ..... Data	Sławomir S. Sikora ..... Imię i nazwisko	Prezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	Maciej Kropidłowski ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	David Mouillé ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	Barbara Sobala ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	Witold Zieliński ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	Katarzyna Majewska ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
21.03.2017 roku ..... Data	Czesław Piasek ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis